Fornleifaskráning
Hafnarfjörður

Í landi Óttarsstaða neðan Reykjanesbrautar

Katrín Gunnarsdóttir
fornleifafræðingur

Byggðasafn Hafnarfjarðar
janúar 2010

Skannað eintak af upprunalegri skýrslu hefur verið ljóslesið og aðlagað af Minjastofnun Íslands.

Blaðsíðutöl gætu hafa færst úr stað og uppsetning breyst á smávægilegan máta miðað við upprunalega útgáfu.

Fornleifar: Gagnagrunnur fyrir fornleifaskráningu Byggðasafns Hafnarfjarðar

Gagnagrunnurinn *Fornleifar inniheldur* fornleifaskrá er veitir upplýsingar um skráðar fornleifar í landi Hafnarfjarðar.

Gagnasafn *Fornleifs* byggir á fornleifaskráningu Byggðasafns Hafnarfjarðar sem felur í sér heimildaöflun og úrvinnslu jafnt ritaðra sem munnlegra heimilda, korta og loftmynda. Enn fremur vettvangsvinnu s.s. GPS hnitun fornleifa, ljósmyndun, gerð uppdrátta og lýsingu fornleifa á vettvangi. Með innslætti í gagnagrunninn, útprentun gagnasafnsins, gerð korta og sögulegs inngangs, verður til lokaskýrsla sem send er bæjaryfirvöldum og Fornleifavernd ríkisins og telst þá fornleifaskráningu viðkomandi svæðis vera lokið.

Fornleifar veitir upplýsingar um fjölmörg skráningaratriði og gildi sem hér verður gerð nánari grein fyrir:

Númer jarðar

Í Jarðatali J Johnsen[1] frá 1874 er jörðum gefið ákveðið númer. Jörðin fær það númer í gagnagrunni Byggðasafnsins. Síðan fær hver fornleif á viðkomandi jörð undir númer sem telur fjölda skráðra fornleifa innan landamerkja jarðarinnar. Þetta númerakerfi er notað almennt við skráningu fornleifa á Íslandi.

Landareign og númer landareignar

Gildið *Landareign* á við heiti þeirrar jarðar sem fornleifar finnast á. Samkvæmt Fasteignamati ríkisins eiga jarðir ákveðið *landsnúmer* sem fært er inn í gagnagrunninn.

Fyrir fyrirhugað deiliskipulagssvæði í Sléttuhlíð eru mörg númer, þar sem landið skiptist á milli margra eigenda. Því er ekki skráð inn neitt heildarnúmer fyrir svæðið.

Sérheiti

Hafi fornleif ákveðið *heiti* er það skráð í gagnagrunninn sbr. heitin: Hádegisvarða, Rúnugerði, Haustrétt, o.s.frv.

Tegund minja

Heiti tegundar s.s. fjárhús, beitarhús, brunnur, varða, stekkur, rétt o.s. frv. er skráð inn í gagnagrunninn.

Hlutverk

Hugtök sem lýsa vel hvaða hlutverki viðkomandi minjar hafa haft, eins og bæjarhóll, bryggja, fjárborg, legstaður, náma. o.s.frv. Ef fleiri en eitt hlutverk koma til greina á sama mannvirkið er reynt er að nota það heiti sem lýsir því best, en hinna heitana er einnig getið, á eftir því hlutverki sem er fyrst nefnt, eða því gert skil í athugasemdum eða lýsingu á viðkomandi mannvirki.

[1]J.Johnsen 1847.Jarðatal á Íslandi. Kaupannahöfn.

Friðlýsing
Við skráningu fornleifar í gagnagrunninn er athugað í skrá um Friðlýstar minjar sem Fornleifavernd ríkisins hefur umsjón með hvort viðkomandi fornleif sé friðuð, ef svo er, þá er þess getið og hvenær friðuðn hafi átt sér stað.

GPS staðsetning
Samkvæmt vinnureglu er *GPS hnit* tekið sem næst miðju fornleifar og hnitið fært inn í gagnagrunninn, einnig er nákvæm staðsetning fornleifa færð inn á kortagrunn.

Aldur
Aldur fornleifa er metinn samkvæmt eftirfarandi þremur skilgreindum flokkum:
-1550, 1550-1900 og 1900-. Hér er ekki um nákvæmt mat að ræða heldur frekar einskonar tilgátu. Sé *ártal* hins vegar fyrir hendi sem byggir á traustum heimildum eða fornleifarannsókn er það fært inn sérstaklega.

Ástand
Ástand fornleifa er metið samkvæmt eftirfarandi fjórum fyrirfram ákveðnum atriðum: *Ágætt* ef viðkomandi fornleif er í góðu ástandi, *Sæmilegt* ef fornleif er nokkuð heilleg, *Lélegt* ef fornleif er mikið röskuð og *Horfin* ef fornleif er ekki sýnileg á yfirborði, fornleifin er þá hinsvegar orðin heimild um fornleif. Mikilvægt er að taka tillit til fornleifa sem skráðar eru horfnar því óvíst er hvað kann að leynast undir sverðinum.

Hættumat
Hvort hætta steðji að fornleif er metið samkvæmt eftirfarandi skilgreindum atriðum: *Ábúð, Nýbyggingar, Efnistaka, Ekkert, Landeyðing, Landgræðsla, Skepnur, Umferð, Vegagerð, Annað, Skógrækt, Skógrækt og göngufólk, Landbrot.*

Hætta
Leitast er við það að meta hættuástand, samkvæmt eftirfarandi fjórum skilgreindum þáttum:
Mikil, Talsverð, Lítil og Engin. Þannig er möguleiki á að grípa til viðeigandi ráðstafna liggi fornleif t.d. undir skemmdum eða hætta sé á raski.

Minjagildi
Leitast er við meta minjagildi fornleifar miðað við aldur, hlutverk, ástand og verðleika samkvæmt fjórum eftirfarandi skilgreindum þáttum: *Hátt, Talsvert, Lítið og Ekkert.*

Friðlýsing
Við skráningu fornleifar í gagnagrunninn er athugað í skrá um Friðlýstar minjar sem Fornleifavernd ríkisins hefur umsjón með hvort viðkomandi fornleif sé friðuð, ef svo er, þá er þess getið og hvenær friðun hafi átt sér stað.

Lega og staðhættir
Staðsetningu fornleifa er lýst með tilliti til *legu og staðhátta*, með því markmiði að auðvelt sé að ganga að og finna fornleif á vettvangi bæði með hliðsjón af afstöðu minja til kennileita í landinu og með aðstoð korta. Skráðar minjar eru færðar inn á kotagrunn Umhverfis- og tæknisviðs Hafnarfjarðar nema annað sé tekið fram.

Lýsing

Gerð er grein fyrir lögun fornleifar, veggjahæð, steinastærð í hleðslum, ásamt einkennandi þáttum og almennu ástandi á skráðri fornleif.

Athugasemdir

Inn í *athugasemdir* eru færðar allar þær viðbótarupplýsingar sem eru fyrir hendi og skrásetjari telur nauðsynlegt að komi fram varðandi fornleif. Til dæmis sögulegar upplýsingar, ábúendasaga, munnlegar frásagnir, GPS staðsetning og leiðir að öðrum fornleifum á svæðinu.

Heimildir

Vísað er til *heimilda* um hverja fornleif fyrir sig, jafut ritheimilda sem munnlegra frásagna og er heimildamanna sérstaklega getið. Enn fremur er vísað til þeirra korta og loftljósmynda sem fylgja eða tilheyra fornleifinni eða því svæði sem hún liggur á.

Ljósmyndir

Myndreitir eru til innskönnunar fyrir myndir. Myndtexti segir til um í hvaða átt mynd er tekin, og annað sem er auðkennandi fyrir viðkomandi fomleif.

Teikningar

Við skráningu fornleifa á vettvangi er viðkomandi fornleif jafnan stikuð út og teiknuð með einföldum hætti og er jafnan er stuðst við niðurstöður áttavita. Sé fornleif mæld upp er þess sérstaklega getið í texta með teikningunni.

Óttarsstaðir
Sögulegt yfirlit

Elsta heimild um óttarsstaði er Kaupbréf frá 9. september 1447, en þar segir að Einar Þorleifsson hafi keypt jarðir í Húnaþingi og selt jarðir á Vatnsleysuströnd til Viðeyjarklausturs og 10/100 í Óttarsstöðum.[1]

Örnefnaskrá: Á Óttarsstöðum var tvíbýli. Voru býlin nefnd Efri-Óttarsstaðir eða Vesturbær og Neðri-óttarsstaðir eða Austurbær. Bæirnir stóðu á bæjarhól nokkuð vestarlega í túninu. Vesturbærinn sem byggður var 1890 stendur enn. Austurbærinn var rifinn fyrir aldamótin 1899-1900. En árið 1885 var byggt nýtt hús nokkru austar og neðar í túninu en hluti gömlu bæjartóftunum notað fyrir fjós og hlöðu.

Landamerki Óttarsstaða
Upp af Vatnagörðum eru svo hraunhæðir sem heita Sjónarhólshæðir. Þar er hæðsta hæðin Sjónarhóll, Um hana eru merkin og þar er nú girðing.

Landamerki milli *Óttarsstaða og Lónakots* byrja rétt fyrir ofan Sjávarkambinn þaðan í Markhól sem er klappað á: Ótta
Frá Markhól í Sjónarhól, frá Sjónarhól í vörðu austanvert við Lónakotssel, frá þeirri vörðu í Miðkrossastapa.
Landamerki milli *Óttarsstaða og Hvassahrauns* byrja í Mið-Krossastapa, frá Mið-Krossastapa í Klofningsklett sem varða er hjá, sunnanvert við Einirhól. Frá Klofningskletti í Búðarvatnsstæði frá Búðarvatnsstæði í Markhelluhól, sem er hornmark frá Óttarsstöðum, Hvassahrauni og Krísuvík, í hann er klappað: Ótta, Hvass, Krv.
Landamerki milli óttarsstaða og Straums byrja við sjó á Vatnaskersklöpp og yfir miðjan Markhól. Þaðan beint í Stóra-Nónhól frá Nónól í Gvendarbrunn, frá Gvendarbrunni í Mjósundsvörðu, frá Mjósundsvörðu í Klofaklett, suður og upp af Steinhúsi. Á Klofaklett er klappað: Ótta, Str, og varðahlaðin hjá. Frá Klofakletti í Markstein suður og upp af Eyjólfshól á þennan Markastein er klappað: Ótta, Str. Frá þessum Markasteini sömu stefnu upp að Krísuvíkurlandi. [1]

[2] Gísli Sigurðsson. örnefuskrá-óttarsstaðir, Gullbringusýslu. örnefnastofnun Íslands 1980.

Óttarsstaðir er jörð í hinum svonefndu Hraunum, í landi Hafnarfjarðar.
Þær jarðir innan staðarmarka Hafnarfjarðar suð-vestur afkaupstaðnum voru áður nefndar einu nafni Hraunjarðir. Þetta voru jarðirnar Stóri-Lambhagi, Þorbjarnarstaðir, Straumur, *Óttarsstaðir,* Lónakot og Svínakot. Jörðin Hvassahraun var ein af Hraunjörðunum en hún var í Vatnsleysuhreppi.
Þessar jarðir voru allar í eigu Viðeyjarklausturs og urðu því kónungsjarðir með siðaskiptunum 1550. Ofan við jarðirnar (sunnan) er stór almenningur þar sem þessar jarðir áttu ítök sem gert er grein fyrir í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vidalins. Kónungsjarðirnar voru síðan seldar á árunum 1837-1839.
Eftir að jarðirnar í Hraununum höfðu verið seldar, Lambhagi var þó seldur 1827, reis fljótt ágreiningur um eignarheimildir á hinum svonefnda Almenningi. Að beiðni stiftamtmanns var sýslumanni falið að rannsaka málið. Stiftamtmaður taldi það hugsanlegt að Almenningur væri eftir sem áður kónungsland þar sem jarðirnar í Álftaneshreppi ættu það ítök til viðarhöggs og kolagjörðar. Samkvæmt þessu boðaði sýslumaður 18.5 1848 til áreiðar sem fór fram á tilsettum tíma, og gögn í málinu send amtinu sem svaraði með því að leyfa Hraunbæjarmönnum einum og óskertum afnot.[2]

Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns 1703

Jarðardýrleiki óviss. Eigandinn er hans háting konungurinn
Ábúandi er Guðmundur Guðmundsson.
Landskuld 500 álnir. Greiðist með sex vættum og tveimur fjórðungum fisks í kaupstað síðan leigan var hafin, en áður var hún greidd til Bessastaða.
Við (timbur) til viðhalds leggur ábúandinn.
Kúgildi eru þrjú. Leigur greiðist í smjöri heim til Bessastaða eða með fiski í kaupstað.
Ábúandi sér um að viðhalda kúastofninum.
Kvaðir eru um mannslán um vertíð, en á síðustu vertíð samdist um það á milli umboðsmannsins á Bessastöðum og ábúandans, að umboðsmaðurinn skyldi fá hálfan hlut af skipi ábúandans sem hann gerði út að öllu leyti. Ábúandinn gekkst að þessu þar sem hann treysti sér ekki til að láta frá sér neinn vinnumann í aðra verstöð.
Þá skal ábúandinn leggja til tvo hesta með birkikjarri sem skal safna í almenningi og færa til Bessastaða ábúandinn kvartar þó yfir því að erfitt sé orðið að safna birkikjarrinu, og heldur því fram að auðveldara sé að greiða tíu fiska þegar guð gefur fiskinn af sjónum. Að auki tvo dagslætti heim til Bessastaða, og fæðir þá bóndinn verkamennina, eða verkamanninn. En hefur á síðast liðnu sumri ráðið verkamann þar til með 10 álnum til samans fyrir báða dagslættina. Á síðast liðnu ári skömmu fyrir vetrarnætur sendi umboðsmaðurinn þangað lamb á fóður sem ábúanda var gert að taka við sem kvöð. Þessi kvöð hafði ekki verið á býli þessu, eftir því sem nærstaddir menn muna. Þá skal maður eða menn vera til staðar ef umboðmaðurinn þarf á að halda til róðra, og er það á umboðsmannsins kostnað og leggur hann sjálfur til skipið. Þessar skipsferðir eru þó færra eftir að koungurinn innleiddi landskyldu fisks á hafnirnar.
Útigangur er hér í betra lagi, nema þegar vetur eru slæmir.
Kvikfénaður er hér fimm kýr, og einn hestur.

[3] Guðmundur Benediktsson hrl. Kröfulýsing Hafnarfjarðarbæjar frá 3. júní 2004.

Hægt er að fóðra fimm kýr ef túnið er gott, en ekki ef það er í órækt og úr sér vaxið eins og það er nú.
Heimilsmenn eru átta.
Skóg til kolagerðar og eldiviðar sækir ábúandi í almenning án greiðslu. Skógurinn er þó mikið eyddur og ekki mikið eftir af honum.
Á jörðinni er engin annar eldiviður, fyrir utan fjöruþang þar sem þar er enn þá að finna.
Verður því ábúandinn að kaupa kol fyrir það sem á vantar.
Hægt er að notast við lyng, en þá varla nema til að kveikja eld.
Rekavona trjáa er mjög lítil þó hér sé fjara.
Sel sem hægt er að nýta rekur stundum á fjöru.
Sölvafjara nægir heimafólki, en erfitt að komast að fjörunni.
Hrognkelsatekja er nokkuð góð þegar fjarar úr lónum. Fjörugrös eru nægjanleg fyrir heimamenn.
Nóg er af bjöllum í fjörunni, en þær er eru ekki notaðar nema í neyð.
Heimræði er allt árið.
Lending er í meðallagi. Og er nýtt af ábúenda.
Til forna hafa verið hér aðkomuskip sem róið hafa gegn leigugjaldi, gæti það orðið aftur ef fiskigengd myndi aukast.
Héðan er gert út eitt konungsskip tveggja manna far, án leigugjalds, og fær áhöfnin húsaskjól hjá ábúandanum án leigugjalds. Konungsskipið hefur verið hér eftir því sem umboðsmanninum hefur hentað hverju sinni.
Engjar eru ekki neinar á jörðinni.
Selstöð (sel) á jörðin í almenningi, þar eru góðir hagar, en lítið um vatn í þurrka á sumrin. Aðra selstöð á jörðin í Lónakotslandi, á móti kemur skipuppsátur Lónakotsmanns í Óttarsstaðalandi.
Fénaður og stórgripir farast hér oft í gjám ef ekki er vel aðgætt, og þá sérstaklega á vetrum þegar snjór liggur yfir öllu.
Kirkjuvegur er hér í lengra lagi.
Torfstunga er næstum engin til heyja, eða/og viðhalds þaks og húsa.

Hjáleigur:
Nafnlaus hjáleiga um 60 ára gömul.
Jarðardýrleiki óviss.
Ábúandinn Guðmundur Ólafsson.
Landskuld 65 álnir á nokkrum umliðnum árum, en er nú 30 álnir í tvö næstu ár Greiðist með tveimur vættum og tveimur fjórðungum fiska en nú með einni vætt fiska til heimabóndans. Við (timbur) til viðhalds húsa vill heimabóndi að hjáleigumaðurinn leggi til, en það hefur hann ekki samþykkt og stendur það svo.
Leigukúgildi er ekkert, en hjáleigumaðurinn greiðir sem svarar í leigu einn fjórðung smjörs. Kvaðir eru mannslán (hann sjálfur) og formenska á skipi heimabóndans allt árið um kring kauplaust nema formaðurinn er skipaleigu frír af sínum hluta um vertíðina.
Dagsláttur um töðuslättartíma
Kvikfénaður ein kýr, tveir sauðir tveggjavetra, fimm veturgamlir, fimm lömb, einn hestur. Hægt er að fóðra eina kú rýflega. Fénaður er að mestu á útigang.
Heimilsmenn eru þrír.
Hlunnindi jarðarinnar er nýttur af hjáleigumanninum ótakmarkað eftir þörfum.
Selstöð (sel) notar hann í Lónakotslandi.
Birkikjarr í almenningi sér til eldingar og að bjarga nautpeningi í heyskorti.

Önnur hjáleiga, sem er eldri en nokkurn maður man.

Jarðardýrleiki er óviss.
Ábúandinn er Þorvaldur Guðmundsson.
Landskuld eru 50 álnir. Greiðist með tveimur vættum fisks til heimabóndans. Við til viðhalds húsa vill heimabóndi að hjáleigumaðurinn leggi til að það finst hjáleigumanninum hann ekki vera megnegur til.
Leigukúgildi hér eru engin, en hjáleigumaðurinn greiðir heimabóndanum tvo fjórðunga smjörs sem í hálfra leigna nafni eftir tvö kúgildi.
Kvaðir eru þriðjungur úr skipshlut úr hjáigubóndans eigin skipi fyrir það hann er frí um mannlán og má fara á sínumeigin bát þegar það hentar. Annars komi til dagsláttur eða jafnvirði fimm fiska þar á móti.
Kvikfénaður eru tvær kýr aflóga gamlar, og eitt hross.
Hægt er að fóðra eina kú ríflega en með viðbót afhrísi geta þær verið tvær.
Heimilismenn eru fimm.
Sölváfjöru og fjörugarðs nýtir hjáleigumaðurinn sér í landi hjáleigunnar.[3]

Náttúrufar og jarðabætur

Í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalín frá 1703 segir um náttúrufar í landi í Óttarsstaða:

> Hægt er að fóðra fimm kýr eftúnið er gott, en ekki efþað er í órækt og úr sér vaxið eins og nú.
> Skóg til kolagerðar og eldiviðar sækir ábúandi í almenning án greiðslu. Skógurinn þó mikið eyddur og ekki mikið eftir af honum.
> Engjar eru ekki neinar á jörðinni.
> Selstöð (sel) á jörðinn í almenningi, þar eru góðir hagar, en lítið um vatn á þurrka sumrum.
> Hjáleiga I: Fórðast getur ein kú rýflega. Fénaður er að mestu á útigang.
> Hjáleiga II: Hægt er að fóðra eina kú ríflega en með viðbót af hrísi geta þær verið tvær[4]

Í Ömefnaskrá segir:

> Túnið á Óttarsstöðum var allstórt og var því deilt á milli bæjanna í Vesturbæjartún og Austurbæjartún. Kringum öll túnin var hlaðinn tvístæður túngarður, feikna mannvirki.
>
> Land jarðarinnar er hrauni þakið neðan frá sjó og upp til fjalls. Þetta er gamalt hraun og allgróið. Túnið á Óttasstöðum liggur meðfram sjónum. Norðurtún var sameiginlegt nafn á túninu frá húsi niður að sjó. Vestast í túninu er brekka sem heitir Þórhildarbrekka, svo er þar smá útfæringur nafnlaus. Þá er lægð í túninu nefnd Lágatún, þá er djúpur dalur í túninu sem nefndur er Kvíadalur, liggur þar austur eftir túninu, og mun draga nafn aflögun, en ekki að þarna hafi verið kvíar. Svo er langur bali sem heitir Leynir og norður afhonum heitir Stólpi. Við hann nokkuð austan bæjar er Kattahryggur, þá er Smiðjubali. Austan hans heitir Hálfvöllur, hafi nafn sitt af því, að þar var á mörkum vesturbæjartúns sem hér endaði og austurbæjartúns er hér tók við. Svo tekur við Maríugerði og að lokum Útfæringur.
> Kolbeinskot var hjáleiga eða þurrabúð við óttarsstaðvörina, Túnið sem lá áður undir Kolbeinskot var alltafkallað Kotatún, en túnið ofan sjávarbakkans var kallað Bakkatún.[5]

[3] Árni Magnússon og Páll Vidalln, Jarðabók 1703, m bindi. Bls. 160-163. Kaupmannahöfn 1923.
[4] Árni Magnússon og Páll Vídalín. Jarðabók 1703, m bindi. Bls. 161-162. Kaupmannahöfn 1923.
[5] Ari Gíslason. Ömefaskrá-Óuarsstaðír, Gullbringusýslu. örnefnastofnun Íslands
[6] J Johnsen. Jarðatal á Íslandi, Kaupmannahöfn 1847, bls. 91

Jarðabók Johnsens 1847 segir:

Óttarsstaðir í Áltfaneshreppi, í bændaeign, dýrleiki er 20 5/6 landskuld 1.5, kúgildi þrjú, einn eigandi að jörðinni og einn leiguliði. Jarðanúmer er 163.

Í skýringum segir: Þóað hvorki prestur né sýslumaður nefni hjáleiguna, er hún samt talin með meðfram vegna ábúenda tölu sýslumanns á öllum Óttarsstöðum, enda var hún byggð 1803.[6]

Túnakort frá 1917:
Óttarsstaðir 2 býli merkt n (norður) og s (suður)
Túnið holótt og grýtt, þó að miklu slétt og sléttað.
Heima, n 1.6 teigur. Kálgarður 1000 m^2.
Heima s 1. 6 teigur. Kálgarður 960 m^2.[7]

Þá segir einning á Túnakort að Nýjakot eða eins og stendur á Túnakortinu:
(Nýja?) Kotiðn 0.8 teigur Kálgarður 200 m^2
Kotið s 0. 7 teigur. Kálgarður 300m^2.

Þar sem Nýjakot kemur ekki fyrir í Örnefnaskrám, en Kolbeinskot er þar nefnd sem hjáleiga eða þurrabúð.
Vorið 1966 samþykkti bæjarstjórn Hafnarfjarðar að að nota heimild í 26. grein skipulagslaga nr. 19/1964 til að áskilja sér forkaupsrétt að öllum lóðum og fasteignum í Hafnarfirði vestan Krísuvíkurvegar. Sem lagður var undir lögsagnarumdæmi Hafnarfjarðar með lögum nr, 46/1964. Þar á meðal var jörðin Óttarsstaðir, þar með talið gamla býlið Óttarsstaðir II og Óttarsstaðagerði.[8]

Heimildir:

Ásgeir Guðmundsson 1983. Saga Hafnarfjarðar 1908-1983 I bindi, bls. 114.
Árni Magnússon og Páll Vidalín. Jarðabók 1703, III bindi. Bls. 161-162. Kaupmannahöfn 1923.
Ari Gíslason. Örnefnaskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands.
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.
Guðmundur Benediktsson hrl. Kröfulýsing Hafnarfjarðarbæjar frá 3. júní 2004.
J. Johnsen. Jarðatal á Íslandi, Kaupmannahöfn 1847, bls. 91.
Túnakort 1917. Óttarsstaðir. Þjóðskjalasafn Íslands.

Heimildarmenn:
Birgir Sörensen. (16.01.57-3569) ættaður frá Óttarsstöðum vestri
Jónatan Garðarsson Lóuási, 220 Hafnarfjörður.
Lovísa Ásbjörnsdóttir af Óttarsstaðætt. Óttarsstaðir eystri.

[7]Túnakort 1917. Óttarsstaðir. Þjóðskjalasafn Íslands
[8] Ásgeir Guðmundsson 1983. Saga Hafnarfjarðar 1908-1983 I bindi, bls. 114

Niðurstöður

Í þjóðminjalögum nr. 107/2001 er kveðið á um að stuðla beri að verndun menningar-sögulegra minja í eigin umhverfi og tryggja að íslenskum menningararfi verði skilað óspilltum til komandi kynslóða, að auðvelda eigi aðgang að þeim, kynna þær þjóðinni og greiða fyrir rannsóknum. Í 9. grein laganna eru fornleifar skilgreindar sem:
[...]hverskyns leifar fornra mannvirkja og annarra staðbundinna minja sem menn hafa gert eða mannaverk eru á.

Samkvæmt lögunum eru allar fornleifar friðhelgar og verndaðar gegn hvers kyns raski. Í 10. grein laganna segir að fornleifum megi enginn „spilla, granda né breyta, ekki heldur hylja þær, laga né aflaga né úr stað flytja nema leyfi Fornleifaverndar ríkisins komi til". Þetta á við um allar fornleifar, óháð sérstakri friðlýsingu. Friðhelgi fornleifa er ekki háð því að þær séu þekktar eða hafi verið skráðar. Ef áður óþekktar fornleifar finnast ber að tilkynna það Fornleifavernd ríkisins. Komi fornleifar í ljós við jarðrask skal fresta vinnu á staðnum uns ákvörðun Fornleifaverndar liggur fyrir um hvort og með hvaða skilyrðum framkvæmdir megi halda áfram.

Í Lögum um húsafriðun segir:
6. gr - Öll hús, sem reist eru fyrir 1850, eru friðuð, svo og allar kirkjur reistar fyrir 1918
Eigendum húsa, sem reist eru fyrir 1918, er skylt að leita álits hjá húsafriðunarnefnd með góðum fyrirvara ef þeir hyggjast breyta húsi sínu, flytja það eða rífa.
Húsafriðunarnefnd skal innan fjögurra vikna tilkynna viðkomandi aðilum, að fenginni umsögn minjavarðar, hvort hún telur ástæðu til friðunar
Byggingarfulltrúum ber að fylgjast með því að eigendur húsa, sem fjallað er um í þessari grein, leiti eftir áliti húsafriðunarnefndar og minjavarða áður en leyfi er veitt til framkvæmda.
Eigendum húsa, sem reist eru fyrir 1918, er skylt að leita álits hjá Húsafriðunarnefnd með góðum fyrirvara ef þeir hyggjast breyta húsi sínu, flytja það eða rífa.

Þessi Fornleifaskráning nær yfir fornleifar í landi Óttarsstaða neðan Reykjanesbrautar.

Þrátt fyrir þá miklu uppbyggingu sem átt hefur sér stað á síðustu árum, hefur Óttarsstaðaland þá sérstöðu að vera ósnortið búsetulandslags í landi Hafnarfjarðar. Og vart hægt að finna viðlíka vel varðveitt búsetulandslag á öllu Íslandi.
En vegna næruveru álversins hefur íbúðabyggð ekki verið talin ákjósanleg í landi Óttarsstaða, og því hefur varðveist þessi óviðjafnalega heildarmynd af búsetu sem sýnir hvernig landið var nýtt af þeirri kynslóð sem bjó þar og lifði bæði til sjós og lands á 19. og 20. öldinni.

Fyrir utan það að sjá búsetulandslagið eins og það birtist okkur, með mjög heillegum minjum sem samanstendur af bæjarhól, íbúðarhúsum, útihúsum, tóftum, túngörðum, réttum, stekkjum, brunnum, vatnsbólum, vörðum, hellum, skjólum, túnum, sjóbúð, náttúruminjum, álagblettum og margskonar hleðslum sem tengist búskap, skepnuhaldi og sjósókn. Þá má ætla að undir sverðinum séu eldri minjar um fyrri búsetu í landi óttarsstaða. En heimildir eru frá 1447 um jörðina Óttarsstaði þar sem Einar Þorleifsson kaupir jarðir í Húnaþingi, en selur jarðir á Vatnaleysuströnd til Viðeyjarklausturs og 10/100 í Óttarsstöðum.
Jörðin er þá í eigu Viðeyjarklaustur, en varð síðan konungsjörð með siðaskiptunum.

Óttarstað kot er hluti af áttarstaðalandinu og er því hluti af búsetulandslagi Óttarsstaða sem heildar Það má því segja að þessi hluti landsins sé hluti af stærra landsvæði og ekki hægt að

skilja það frá, þar sem upphaflega hafi landið verið hluti af heimajörðinni Samkvæmt heimildum frá 1803 Óttarsstaðkot hjáleigu sem þá hefur verið stofnað til

Það sem ætti að vera mögulegt væri að varðveita þetta sem búsetulandslag sem heild til framtíðar þar sem þetta er einstakt tækifæri fyrir komandi kynslóðir sem hefur óumdeilanlega mjög mikið og stórt sögulegt gildi þar sem á Íslandi er ekki að finna slíka heildarmynd búsetulandslags frá þessum tíma. Þar sem svæðið er námunda við mesta þéttbýli landsins getur það nýst til margskonar útivistar og upplifunnar á náttúru og þessa vel varðveittu heildstæðu mynd af búsetuminjum sem ber að hlúa að til framtíðar.

Samantekt á niðurstöðum

Fornleifar flokkaðar eftir hlutverki skráðra minja.

1 Bæjarhóll og íbúðarhús
2 Brunnar
3 Eyktarmörk
4 Götur
5 Hellar og skútar
6 Hleðlsur, garðar, fyrirhleðslur
7 Landamerki
8 Matjurtagarðar
9 Náttúrminjar, þjóðtrú
10 Réttir
11 Steinsteypa
12 Stekkir
13 Tóftir
14 Túngarðar
15 Umgjörðir, óskilgreint
16 Varir, uppsátur
17 Vörður

1 Bæjarhóll og íbúðarhús
Eins og segir í örnefuskrá þá var löngum tvíbýli á Óttarsstöðum og voru býlin nefnd Efri-Óttarsstaðir eða Vesturbær og Neðri-Óttarsstaðir eða Austurbær.
Húsið Efri-Óttarsstaðir (l) eða Óttarsstaðir vestri var reist 1890.
Húsið Neðri-Óttarsstaðir (32) eða Óttarsstaðir eystri var reist 1885.
Samkvæmt Húsfriðunar lögum. 6. gr. segir:
Eigendum húsa, sem reist eru fyrir 1918, er skylt að leita álits hjá Húsafriðunarnefnd með góðum fyrirvara efþeir hyggjast breyta húsi sínu, flytja það eða rífa. Þar með falla bæði þessi hús undir lög um húsfriðun og Þjóðminjalög um um röskun á fornminjum sem er bæjarhóllinn sem þessar byggingar standa á, ásamt bæjarhól Neðri-Óttarsstaða (26).

Samkæmt skilgreiningu Fornleifaverndar ríkisins á eftirfarandi við um Bæjarhól:

> Hann samanstendur af hól sem myndast úr upphlöðnum byggingarefnum, gólf og sorplögum, þar sem bær stóð um lengri tíma, jafnvel aldaraðir. Bæjarhólar eru meðal mikilvægustu minjastaða. Þeir geta orðið nokkra metra þykkir.
> Heimild: Fornleifaskráning - Skráningarstaðlar og leiðbeiningar Bls. 23-24. Fornleifavernd ríkisins 2008.

Samkæmt viðmiðumarreglum Fornleifaverndar ríkisins er ekki talið æskilegt að jarðrask sé nær friðuðum eða mildvægum minjastað en í 20 m fjarlægð frá ytri brún viðkomandi fornleifar.

1 Bæjarhóll, bæjarstæði

Undir þessa reglu fellur bæjarhóllin þar sem er bæjarstæði Óttarsstað-eystri, en nýtt hús var reist neðar í landinu 1885. Á gamla bæjarhólnum er ein bygging uppistandandi, en það er grjóthlaðin tóft sem síðast var notuð sem fjós og hlaða. Ekki er hægt að greina aðrar byggingar á bæjarhólnum.

Því er ljóst að allt jarðrask í og við bæjarhólana í landi Óttarsstaða er óheimil nema að undangengnu leyfi, forsögn og áliti frá Fornleifavernd ríkisins.

Að auki er óheimilt að hrófla við húsunum á Óttarsstöðum eystri og vestari, nema með fengnu leyfi Húsafriðunarnefndar ríkisins sem er löggildur umsagnar aðili varðandi friðuð hús.

2 Brunnar / rotþró

Í búsetulandslaginu þarf að vera aðgengi að vatni og hefur það verið hluti af vænlegri búsetu að hafa aðgang að því. Brunnar hafa verið hlaðnir við bæjarstæði Óttarsstaða. Þar að auki eru brunnar og/eða vatnssöfnunar staðir víða um landið.

Þessir vatnssöfnunarstaðir og brunnar geta því verið í hættu vegna framkvæmda.

Við Óttarsstaði vestari er bunnur (4) í suðvestur horni heimatúngarðsins.

Brunnur (7) er í Kvíadal sem er við suðausturvegg túngarðsins

Við Óttarsstaði eystri eru fjórir brunnar.

Og í jarðfalli sunnan við húsið eru tveir brunnar (36, 39).

Þá er brunnur (37) suðaustan við húsið

Og annar brunnur (38) norðaustan við húsið.

Aðrir brunnar

Í vestur frá húsinu er svæði sem kallað er Vatnagjá, En þar eru hleðslur (59) fyrir vatnssöfnun.

Brunnur (133) í Óttarsstaðalandi við Kotabót, hleðslur ekki sýnilegar, en innan í brunninum eru uppraðaðir tunnustafir, sem halda opinu opnu.

Brunnur, (138), óljósar hleðslur í brunninum, sem er við sumarbústað vestan við landamerki Straums og Óttarsstaða.

Annað heiti yfir brunn er rotþró.

Í norður Frá óttarsstöðum eystri er brunnur/rotþró (35) við hliðina á eldhúsbyggingu. Heimild á túnakorti frá 1917.

3 Eyktarmörk

Eyktarmörk eru kennileiti í landinu sem sem segja til um gang sólar og segja til um tíma dagsins fyrir þá sem á jörðunni bjuggu. Í óttarsstaðarlandi eru það vörður, klapparhólar og hæðir sem segja til um tímann.

Vörður sem eyktarmörk eru: Miðmundarvarða (22), Miðaftansvarða,(58) Hádegishæðarvarða (108). Þessar vörður standa allar nokkuð hátt í landinu, en við framkvæmdir geta þær verið í hættu.

Náttúrulega eyktarmörk eru Nónhæð (23) sem er klapparhóll austan við Óttarsstaði, og Náttmálhóll (54) er klapparhóll, niður við sjó, austan við Vesturtúngarð. Þessi kennimörk geta

vissulega verið í hættu við framkvæmdir, en hægt væri að taka tillit til þessara gömlu kennimarka við framkvæmdir á viðkomandi svæðum.

Meðfylgjandi er kort af eyktarmörkum Óttarsstaða.

4 Götur

Ótal götur (147) og stígar liggja um land óttarsstaða, þessir stígar og götur hafa ekki verið nákvæmlega mældir inn. En staðkunnungur hefur fært helstu leiðir inn á meðfylgjandi kort. Ef það verður þannig að í land Óttarsstaða muni eiga sér stað framkvæmdir sem yrðu til þess að notkun landsins breyst til muna og götur og stígar mundu hverfa, væri æskilegt að götur og stígar verði mældir inn nákvæmlega með tækjum sem hægt yrði að setja i tilheyrandi gagnagrunn, til frekari varðveislu.
Það væri líka verðugt verkefni að gera slíkt, þó svo að Óttarsstaðalandinu verði hlíft við framkvæmdum.

5 Hellar og skútar

Hraunið gefur möguleika á að nýta skúta og hella fyrir fénað og fólk. Það hefur verið gert af útsjónarsemi og hagleika í landi Óttarsstaða.
Hellar eða skútar sem eru í beinni hættu ef jarðrask á sér stað á viðkomandi svæði. Hellir með hleðslum (78) sem var fjárskýli.
Þá er Sjónarhólshellir (79) sem var fjárskýli einnig í hættu, en við hann eru hleðslur.
Sigurðarskúti (110) er fjárskýli með hleðslum fyrir framan skútann og er í hættu við framkvæmdir.

6 Hleðlsur, garðar, fyrirhleðslur

Um allt skráningasrsvæðið eru hleðslur sem hafa gengt hinum ýmsum hlutverkum til hagræðingar fyrir þá sem nýttu landið og sjóinn. Þessar hleðslur geta verið í hættu ef til framkvæmda kemur á svæðinu, en það má segja að allar þessar ólíku hleðslur tengi saman búsetulandslagið, þó ein og sér hafi hver hleðsla minna vægi.

Fjárskýli (6) sem er hlaðið við innri austurhlið í túngarð Efri-Óttarsstaða, þá er annað fjárskýli, (42) sem er við landamerki Óttarsstaða og óttarstaðakots, og fjárskýli (44) sem fyrirhleðsla við klettagjá.

Heygarður (30) sem hefur grjóthlaðna veggi og er styrktur með steinsteypu, er á milli Efri- og Neðri-Óttarsstaða.

Í örnefnaskrá segir að rétt norður frá Neðri-Óttarsstöðum liggi smá rani og við enda hans smá túnblettur með grjóthleðslu í kring Rúnugerði (43), hleðslur túnblettsins hafa hrunið en bletturinn þó afmarkanlegur þó lítill sé.

Hrundar hleðslur fjárgerðis (56) eru vestan við Vestutúngarð, af hrundum hleðslunum má sjá að þarna hafa verið all miklar hleðslur. Að fjárgerðinu hefur verið hlið á Vesturtúngarði, svokallað Fjárhlið (55)

Ofan við Óttarsstaðakot og ofan vegar að Óttarsstöðum má ætla að það hafi verið kvíar (81) þar hefur vegurinn að Óttarsstöðum verið lagður yfir hluta að hleðslunum, en þær hleðslur sem eftir eru nokkuð vel afmarkaðar.). Aðarar kvíar, (87) þar sem eru signar hleðslur utan túngarðs Óttarsstaða, sunnan og ofan við Eyðibýlið. Þar sem er nú vestasti sumarbústaður í landi Óttarsstaða. Garðlag (111) við Sigurðarskúta til aðskilja frá fénu í skútanum.

Margskonar fyrirhleðslur er að finna á svæðinu, þessar hleðslur hafa varnað því að skepnur festist í klettum og skorningum. Fyrirhleðslur (8, 76, 107, 135, 145) í klettagjám. Þá eru Vörslugarðar, sem eru hlaðnir í úthaga til varnar ágangi búfénaðs. (134, 136, 137).

Á Fiskhól eru hlaðnir garðar, herslugarðar, (49, 50, 144) en á Fiskhól er einning tóft sjóbúðar (48). Við fiskverkunarhús ofan við Ottarstaðakot eru garðar (82), herslugarður og/eða heimatúngarður. Og í Hranfagjá eru hrundar hleðslur fiskbyrgis (86).Herslugarður (131) í Kotabót.

Þá eru hleðsluveggir sem hafa verið til stuðnings öðrum byggingum eða vegna framskriðs landsins. Þar er hleðsluveggur við fjárhús (15), Hleðsluveggur (34) sem styður við vegslóða, við eldhús Neðri-óttarsstaða. Hleðslugarður (129) sem stuðningur við landskrið þar sem áður stóð sumarhús.

Hleðslugarðar, garðlög sem að virðast ekki hafa greinileg hlutverk eru nokkrir, hleðslugarður (47). Íjarðfallinu þar sem er kúaréttin (145) er garðlag (112) sem lokar af jarðfallinu.

Þá er garðlag (88) sem liggur við Kvíarnar (87), virðist vera til afmörkunnar á landinu. Hleðsluveggir (60) hrundir veggir að mestu með T-laga hleðslu sem er nokkuð heilleg, hlutverk þessarar hleðslu gæti tengst fjárbúskap.

Hrundar hleðslur(63) í smá viki í lágum klettum, þarna gæti hafa verið byrgi. Ótvírætt byrgi (93), hleðslur hafa hrunið og eru mosavaxnar en byrgið vel afmarkað í landinu.

Nýlegar hleðslur sem liggja nálægt sumasrbústöðum í landi Óttarsstaða eru, skeifulaga hleðslugarður (89), hleðslur (91) sem eru hrundar, notkun óþekkt.. Undirhleðslugirðing (92) við bústað, afmarkar land hans. Undirhleðslugarður (147) er frá landamerkjum Straums inn í Óttarsstaðaland í norður frá landamerkjavörðu (146).

Theódór Á. Mathiesen (1907-1957) læknir byggði sumarbústað í landi Glaumbæjar sem síðar varð barnaheimili. Það má ætla að flestar af hleðslum sem eru þarna eru séu frá tíma Theódórs. Hleðslur, lautarbollar (96,97) eða skjól. Hleðslur sem undirstöður undir vatnstank (100.), og seinahleðsla, garðlag (104) sem liggur óreglulega um landið í suður frá bæjarstæðinu.

7 Landamerki

Landamerki á skráningarsvæðinu í landi Óttarsstaða eru landamerkjagarðar, vörður, og náttúruleg kennimörk. Þessi einkenni eru víða um landið, og gætu því verið í hættu við framkvæmdir.

Landamerkjagarður (80) upp undir Reykjanesbraut, á mörkum Óttarsstaða og Lónakots eru leifar af hlöðnum landamerkjagarði sem að hluta til liggur í gegnum klettagljúfur. Landamerkjagarður (139) er á mörkum óttarsstaða og Straums. Garðurinn er nokkuð sigin en vel sýnilegur. Hægt að fylgja garðinum frá sjó í gegnum skráningarsvæðið upp að Reykjanesbraut, þar sem hann síðan heldur áfram. Garðurinn sýnir skýr landamerkijarðanna. Báðir þessir garðar gætu verið í hættu vegna framkvæmda, þá sérstaklega garðurinn sem er á milli Óttarsstaða og Straums, þar sem hann liggur yfir lengra svæði og hefur ekki stuðning af landinu.
Markhelluhóll (140) liggur í grasivöxnu lægardragi út við sjó á mörkum óttarsstaða og Straums, um hann liggja mörkin. Við framkvæmdir við sjávarborðið gæti Markhelluhóll verið í hættu. Frá Markhelluhól liggur ofan nefndur Landamerkjagarður (139).
Landamerkjavörður (62, 64, 67,68,) eru á mörkum Óttarsstaða og Lónakots, vörðurnar eru frá sjó og upp undir Reykjanesbraut. Ef til framkvæmda kæmi á skráningarsvæðinu gætu þessar vörður verið í hættu.
Landamerkjavarða (146) er á mörkum Straums og Óttarsstaða vestan við húsin á Straumi.

8 Matjurtagarðar

Fyrstur til að rækta kartöflur á Íslandi svo vitað sé var Svíinn Friedrich Wilhelm Hastfer (1722-1768).Fyrsta uppskera íslenskra kartaflna leit dagsljósið á Bessastöðum sumarið 1758.

Lítið er annars vitað um ræktun Hastfers og hann minnist ekki á hana sjálfur í bréfum sínum. Sama ár skrifaði Björn Halldórsson í Sauðlauksdal til Danmerkur og pantaði þaðan kartöflur (sem hafa þá sennilega enn verið lítt þekktur ávöxtur þar í landi). Útsæðið barst honum ekki með skipi fyrr en í ágúst 1759 en með því að setja þær í ker með mold tókst honum að fá smælki undan þeim í október. Haustið 1760 tókst Birni því að fá góða uppskeru af kartöflum. Sama ár hóf Guðlaugur Þorgeirsson prófastur á Görðum á Álftanesi kartöfluræktun og 1762 segist Eggert Ólafsson hafa séð stórar kartöflur hjá honum. Um sama leyti hóf Jón Bjarnason, prestur á Skarðströnd, kartöflurækt sem og Davíð Hansson Scheving sýslumaður í Haga á Barðaströnd. Kartöflurækt og önnur garðyrkja varð þó ekki algeng á Íslandi fyrr en í upphafi 19. aldar og áttu Napóleonsstyrjaldirnar 1807-1814 og stopular siglingar til landsins á þeim tíma mikinn þátt í því.Heimildir: Kartafla - Úr Wikipediu, frjálsa alfræðiritinu

Í landi Óttarsstaða eru matjurtagarðar. Samkvæmt Túnakorti frá 1917 eru sýndir matjurtagarðar í kringum bæjarstæði Efri-Óttarsstaða. Mörk þeirra eru í dag óljós er sumir þeirra sjást ennþá Við framkvæmdir gætu þeir verið í hættu, og væri jarðvegssýnataka þá æskileg, til athugunar á ræktunarsögu garðana.
Matjurtagarður (5) við Efri-Óttarssaði, innan heimatúngarðs, undirhleðslugarður á suður- og austurhlið, matjurtagarðurinn er nú sléttaður og graisvaxinn. Ætla má að hann hafi verið í notkun frá Efri Óttarsstöðum sem var byggt 1890.
Matjurtagarður, (126), Eldri matjurtagarður Hleðsluveggir mjög grasivaxnir, og nokkuð ójósir, en samt hægt að sjá legu garðveggjana.
Í landinu þar sem Barnaheimilið Glaumbær var rekið um miðja síðustu öld. Eru matjurtagarðar tilheyrt starfseminni þar, eða verið frá tíð Teódórs Mathisen. Matjurtagarður (98) við Glaumbæ, grasivaxin skeifulag kantur í kringum hann. Matjurtagarður (99) við við Glaumbæ, með graisvöxnum kanti á þrjá vegu, fjórða hliðin er hæðardrag.

Þá er lítill nýlegur gróðurreitur (90) með hlöðnum grasivöxnum kanti í hálhring út frá hæðardragi sem er í suður frá sumabústað sem er í suður frá austasta bústað ofan vegaslóðans að Óttarsstöðum..

9 Náttúrminjar, þjóðtrú

Þjóðtrú og þjóðsögur eru stór þáttur í búsakparlandinu. Óttarsstaðaland er þar engin undantekning. Kemur það fram í heimildum og frásögnum að menn hafi borðið virðingu fyrir slíkum stöðum og börnum kennt að taka tillit til þess í leik og starfi og vera ekki með mikinn hávaða. Því annars hlytist illt af

Álfakirkja (10) er einn af þessum stöðum. Þar átti huldufólk að hafa verið og ekki mátti hreyfa þar við strái. Stólpi var líka nafn á álfakirkjunni sem er magsprungin klettur. Maríugerði (12), nafnið bendir til að þarna hafi verið gerði, en Maríunafnið bendir til kristilegrar tengingar. Þarna er nú grasivaxið nokkuð slétt svæði, án allra einkenna.

Legstaður (12) í örnefuskrá segir að þarna hafi menn talið að væri leiði og hefur sú trú haldist fram á daginn í dag. En þarna eru miklar grasivaxnar þúfur í landinu.

Bogafar (61), í örnefnaskrá segir að slokknað hafi á ljóskerjum þeirra sem áttu leið um Bogafar. Og var það kennt um einhverju dularfullu.

Við framkvæmdir gætu þessar náttúrminjar sem tengjast þjóðtrú og sögum verið í hættu. Hvort sem það svo verður metið í hindurvitnum, framkvæmdum, eða friðun fer eftir áherslum framkvæmdaaðila og/eða lagaumhverfi þeirra sem ákvarðanir taka, hvað á að ganga langt í þjótrúnni.

10 Réttir

Réttir eru hluti afbúsetulandslaginu þar sem hefur verið stundaður fjárbúskapur. Miðað við þær réttir sem er að finna á skráningasvæðinu hefur mikið verið lagt upp úr fjárbúskap í landi Óttarsstaða. Þar eru réttir mikil mannvirki og hafa staðið vel í gegnum tíðina, og standa enn, þó hafa sumar orðið fyrir ágangi manna og landeyðingu. Þá er réttt sem heitir Kúarétt, sem er í allmikilli grösugri gjá, þar voru hafðar kýr og þær mjólkaðar í réttinni, og mjólkin síðan flutt til bæjar. Veggjahleðslur er allar eru mun meiri en í fjárréttunum. Ef kemur að framkvæmdum gætu réttinrar orðið í hættu, en þær eru mjög dreifðir um skráningarsvæðið.

Stóra réttinn (21), Hleðslur að mestu heillegar, en þó aðeins hafi hrunið úr veggjum er réttin í sérflokki varðandi, útsjónarsemi og hugkvæmi í að nota náttúrulega lagað landið og umhverfið til mótunnar á hleðslum þessa mikla mannvirkis

Langabakkarétt (52) er rétt sem er niður við sjávakambinn, hleðsluveggir hennar hafa hrunið, og eyðst nokkuð af ágangi sjávar, en sá hluti hennar sem ennþá stendur er vel afmarkaður í landinu. Réttin var notuð sem sláturrétt á haustin.

Jakobsvörðurétt (70) í örnefnaskrá segir að réttinn sé ævagömul, það má sjá á hleðslum að þær eru mjög mosavaxnar, veggir signir en þó vel afmarkaðir.Við réttina er Jakobsvörðustekkur (65) og Jakobsvarða (69).

Haustrétt (120) er hlaðin inn í smá klettabelti, þar sem náttúruleg lögun klettana hefur verið notað til stuðnings hleðslum réttarinnar. Hleðslugrjót hefur verið fjarlægt úr réttinni, en lögun hennar er þó nokkuð heilleg þrátt fyrir það, og hún sést vel í landinu.

Kúarétt (145), eins og nafnið bendir til var réttin notuð fyrir kýr, og eru hleðsluveggir réttarinnar mun þykkari og meiri en í fjárréttnum.

11 Steinsteypa

Steinsteyptar gólfplötur (95,119,128,132) eru víðsvegar í landinu, þar sem áður hafa staðið hús eða skúrar. Hér er ekki um eiginlegar fornminjar að ræða en sýna hvar byggingar hafa staðið og sýna landnotkun á svæðinu.

12 Stekkir

Eins og réttir eru stekkír er hluti af búsetulandslaginu eins og svo margt annað tengt fjárbúskap í Óttarsstaðalandi. Hægt hefur verið að nota náttúrulega kletta og hraunmyndanir til að hlaða fyrir framan skúta, eða smá vik sem veita skjól. Við framkvæmdir yrðu þessir stekkir í hættu, en þeir eru dreifðir um landið.
Stekkur (20) signar fyrirhleðslur í lægð í landinu, undir lágu klettabelti.
Þá er stekkur (24) í námunda við stóru réttina (21), hann er haganlega hlaðinn inni í klettabelti.
Stekkur (57) er hlaðin undir vik í klettabelti sem slútir fram fyrir sig og veitir skjól, hleðslur nokkuð signar en vel afmarkaðar.
Stekkur (65) er í klettagjá sem afmarkar breidd stekksins, en endahleðsluveggur hans liggur að undirhleðslugirðingu, en inngangur eru náttúrlegir steinar með stuðning af hleðsu.
Jakobsvörðustekkur (65) er stekkur frá Jakobsvörðurétt (70) við réttina en utan sjónmáls frá henni, hleðsla samhliða klettabelti sem slútir aðeins fram fyrir sig og veitir skjól. Bæði réttin og stekkurinn eru vel staðsett, og staðsetning gerð afútsjónarsemi og hagleik.
Stekkur (75), náttúrleg klettamyndun er umgjörð um stekkinn, en hleðsluveggir loka rýminu, svo úr verður haganlega afgirt rými.
Stekkur (94), þar sem hlaðið hefur verið fyrir gjá í klettabelti. Hleðslur hafa hrunið, en sýna þó vel legu hleðsluveggsins.
Stekkur (101) allt að því hringlaga hleðslur sem hlaðnar eru út frá lágu hraundragi, Hleðslur heillegar, en aðeins hrunið í inngagninn.
Stekkur (123) er hlaðin norðan megin utan í Austurtúngarð. Grasivaxin en hleðslur sjást þó allvel.
Stekkur (125) er í dæld eða jarðsigi þar má greina smá steinahleðslu á einni hliðinni.
Stekkur (127) hlaðinn utan í túngarðinn sem skilur að Austur- og Vesturtún. Hleðslur nokkuð hrundar, og alkyns drasl hefur safnast fyrir innan við hleðslurnar.

13 Tóftir

Tóftir eru margar í landi Óttarsstaða og hafa þær gengt hinum ýmsu hlutverkum, þar sem landið hefur gefið skilyrði fyrir fjölbreytilegum búskaparháttum. Góður aðgangur að sjávarog hraungrjóti hafa auðveldað mönnum að hlaða þau mannvirki sem komu að notum við dagleg störf Ef að kemur til framkvæmda í landi óttarsstaða þá eru tóftir mjög dreifðar um landið og gætu því margar þeirra verið í hættu. Ágangur sjávar hefur líka eytt tóftarhleðslum sem liggja nálægt sjónum og mun gera það áfram.

Grjóthlaðin tóft (3) sem var hlaða frá Efri Óttarsstöðum. Heillegar veggjahleðslur, en þakið hefur hrunið í tóftina. Sambyggt við hlöðuna að vestan, er L-laga tóft sem var fjós, veggjahleðslur eru mjög grasivaxnar.
Í ömefnskrá segir að í Smiðjulaut (9) hafi verið smiðja þar sem hún á að hafa staðið er nú grasivaxinn laut, og ekki hægt að merkja neinar hleðslur á yfirborði.
Fjárhústóft (14) er hlaðinn inn í smá hól undir klettabelti, hleðslur vel sýnilegar á innveggjum, þakið sem er úr bárujárni hefur hrunið yfir tóftina.
Hrútakofi (16) sem er hlaðin utan í Suðurtúngarðinn, og er um 2-3 m vestan við bárujárnsklætt fjárhús.(17) sem hefur annan langvegginn grjóthlaðinn.

Skeifulaga tóft (19), fjárhús, innveggir hafa verið hlaðnir inn í hól og standa vel með stuðningi frá hólnum, framhlið hefur verið úr timbri en er horfin að mestu, Seinnitíma notkun á tóftinni hefur verið undir vinnutæki, sög.
Grjóthlaðin tóft (27) á bæjarhólnum Neðri-Óttarsstaða (26) sem er það eina sem stendur eftir af gamla bænum, en nýi bærinn var byggður 1885. Tóftin var síðast notuð sem hesthús og hlaða.Veggir standa vel, en halla aðeins út á við.
Tóft (29) sem er hlaðin utan í túngarðinn sem liggur að gamla bæjarstæðinu á Neðri-Óttarsstöðum, Hleðslur tóftarinnar eru L-laga út frá túngarinum en hann er önnur langhlið tóftarinnar. Hleðslur vel sýnilegar að innanverðu, en grasivaxnar að utan.
Grjóthlaðin tóft (33), var eldhús frá Óttarsstöðum vestri Veggir standa vel en þakið hefur hrunið yfir tóftina.
Undir brúnum jarðfalls sem er vestan við Óttarsstaði vestri er tóft (40) sem er hlaðin að hlið jarðfallsins. Veggir standa nokkuð vel, þakið hefur hrunið yfir tóftina.
Litlikofi eða Tótukofi, tóft (41) veggir standa nokkuð vel, inngangur afmarkaður.
Við mörkin milli Efri - og Neðri-Óttarsstaða er smiðjutóft (45) þykkir og miklir grasivaxnir hleðsluveggir afmarka tóftina.
Út við sjávarmálið að stórgrýttri fjörunni neðan við Neðri-Óttarsstði er sjóbúðartóft (48), að hluta til hlaðinn inn í klettagjá, hleðslur heillegar, en gæti verið í hættu vegna sjávargagngs.
Langabakkahús (51) var fjárhús sem stóð niður við sjávarkambinn, þó ekki sé um eiginlega tóft að ræða eru nokkuð vel afmarkaðar útlínur veggja sem liggja í sömu hæð og landið. Í örnefanskrá segir að Langabakkahús hafi verið rifið, svo veggir einir stóðu eftir, en þeir hafi farið í stórflóði, líklega 1957. Þessar veggjaleifar gætu verið í hættu vegna sjávargangs. Torfhús (53) fjárhústóft, tóftin er grasivaxin að utan, en hleðslur sjást vel innan í tóftinni.. Tóftin er stæðilega og sker sig vel úr nokkuð sléttu landinu neðan bæjar í átt til sjávar.
Lítil grjóthlaðin tóft (83) veggjahleðslur lágar og grasivaxnar.
Grjóthlaðnir tóftarveggir (102) sem hlaðnir eru út frá klettabelti, veggir signir en vel afmarkaðir, vegaslóðin sem liggur að svæði Glaumbæjar hefur að hluta til verið lagður yfir framhlið tóftarinnar.
Tóft (113) óljósir skeifulega tóftarveggir mjög grasivaxnir.
Fjárhús/smiðja/bátaskýli, tóft (118) hlaðin að hluta til úr grjóti, þá hafa verið steyptir veggir innan um veggjahleðslumar. Tóftarhleðslunar hafa því verið aðlagaðar notkun og efnisvali í gegnum lengri tíma.

14 Túngarðar

Túngarður er garðlag utan um tún að hluta til eða öllu leyti. Túngarðurinn getur afmarkarð heimatúnið sem oft hafði matjurtagarð og túnblett, innan garðs, frá slægjulandinu sem einnig gat verið afgirt frá úthaganum. Þá geta verið hlaðnir garðar sem afmarka vissa hluta landsins frá, vegna sérstakra notkunnar. Vegna þess að garðarnir eru mjög víða í landinu, verður að gæta þess að við framkvæmdir geta þeir horfið eða eyðilagast..
Heimatúngarður (2) Efri-Óttarsstaða afmarkar heimatúnið og landið kringum bæinn., vel afmarkaður og heill.
Í örnefnskrá segir að túnið á óttarsstöðum sem var allstórt hafi verið hlaðinn tvístæður túngarður feiknamannvirki. Þessir túngarðar (13, 121, 141,) eru Suðurtúngarður sem afmarkar suðurhluta Óttarsstaðalands, Austurtúngarður, vel afmarkaður garður sem liggur í sveig frá Óttarsstaðakoti til austurs, og Vesturtúngarður sem afmarkar landið til vesturs með Vesturtúngarðshliði. Túngarðarnir standa ennþá vel þó vissulega hafi hrunið úr þeim, en það má taka undir með örnefnaskrá að þetta hafa verið og eru feiknamannvirki.
Túngarður (28) liggur um gamla bæjarhólinn á Neðri-Óttarsstöðum er vel afmarkaður í landinu og heillegur.

Út frá túngarði nr. 28, liggur breið og mikil garðhleðsla, (31) þessi hluti gæti hafa þjónað því að vera túngarður, og jafnframt verið gönguleið fyrir þá sem áttu leið á milli bæjanna. Túngarður (103) sem liggur í kringum svæðið þar sem var meðal annars barnaheimili Glaumbær. Það var upphaflega sumarbústaður Theódórs Mathiesens (1907-1957) læknis. Það má því ætla að garðurinn sé frá tímum Theódórs.
Sunnan við Óttarstaðakot er L-laga undirhleðslugarður (84) sem fylgir landinu um smá hæðardrag.
Þá er undirhleðslugarður (85) við sumarbústað ofan við Óttarsstaðakot, ofan við bústaðinn liggur siginn og mosavaxinn túngarður í landinu, innan hans má finna kvíar (87).

15 Umgjörðir, óskilgreint.
Grasivaxnir kantar sem afmarka svæði sem er óskilgreint. En geta verið í hættu ef jarðrask eða framkvæmdir eiga sér stað. Tveir óljósir hringlaga graisivaxnir veggir (18).

16 Varir, uppsátur
Þar sem Óttarsstaðalandið liggur að sjó, hefur þaðan verið róið. Um það vitna örnefni viðkomandi sjósókn og fiskverkun. Vör sem er vart sýnileg í dag, vegna ágangs sjávar er vörin Gamla vör (115) og Gudduvör (116) er en sýnileg. Þá er Skiparéttin (117) að mestu horfin en eftir eru óreglulegar steinahrúgur sem leifar réttarinnar.
Óttarsstaðavör (114) er en sýnileg, en stöðug brýtur sjórinn landið, og við einhverjar framkvæmdir við sjávarborðið hverfur hún.

17 Vörður
Um allt land Óttarsstaða standa vörður, vörðubrot, eða fallnar vörður sem hafa haft hlutverki að gegna í búsetulandslaginu. Ásamt vörðum sem nýlega hafa verið hlaðnar af vegfarendum. Ef framkvæmdir verða á skráningarsvæðinu gæti farið svo að margar afvörðunum yrðu í mikilli hættu.
Vörður (22, 58, 108,) eru Eyktarmörk frá Óttarsstöðum.
Landamerkjavörður (62, 67) þær eru á landamerkjum Lónakats og óttarsstaða. Þetta eru fallega hlaðnar vörður sem sjást vel í landinu.
Í vestur frá húsunum í Straumi er landamerkjavarða á mörkum Straums og óttarsstaða (146).
Girðingarvarða (64) frá 1890 lítil varða um hana hefur verið sett trégrind sem gæti verið yngri en vörðuhleðslan.
Vörður, vörðubrot (72, 73, 74, 77) eru kennimörk án heitis í landinu sem hafa verið til leiðbeiningar þeim sem áttu leið um landið.
Vetarleiðavarða (68) fallega hlaðin varða, hefur sömu lögun og sýsluvegavörður.
Leiðavarða (148) er vestan við húsin á Straumi. Liggur um Vetrarleiðinna.
Jakobsvarða (69) er kennimark sem er nafngreind, varðan vísar á Jakobsbrétt og stekk sem liggur lítið eitt lægra í landinu en varðan.
Skógarstígsvarða.(105) leiðavarða, fyrir þá sem fóru Skógarstíginn.
Sigurðarvarða (106) er á Sigurðarhæð sem vísar á Sigurðarhelli (144).
Varðan Ingveldur (66) er sérlega falleg og vel hlaðin varða sem er austan við Sjónarhólsvörðu (67) sem er á landamerkjum óttarsstaða og Lónakats.
Varða (109) er nýlega hlaðin varða.
Varða (25) virðist vera nýlega hlaðin, en hennar er ekki getið í heimildum, gæti verið ein af þessum vörðum sem menn hlóðu sem kennileiti fyrir sig á leið um landið og staðið lengi.

Í Örnefnaskrá segir að Karstensvarða (122) sé horfin. Ekki er hægt að staðsetja hana í dag.

Kotaklifsvarða (143) var skráð af Fornleifastofnun 2000 vegna lagningar Reykjanesbrautar. Án þess að það hafi verið skráð sérstaklega eru í landinu ótal fleiri vörðubrot sem eru einn-tveir-þrír- fjórir steinar. Þessi vörðubrot hafa safnast upp í landinu í gegnum árin, hlaðin af þeim sem áttu leið um landið og hafa varðað sína eigin leið.

Heimildir:

Ari Gíslason. Örnefuskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands.
Árni Magnússon og Páll Vidalín. Jarðabók 1703, III bindi. Bls. 160-163. Kaupmannahöfn 1923.
Ásgeir Guðmundsson 1983. Saga Hafnarfjarðar 1908-1983 I bindi, bls. 114.
Gísli Sigurðsson. Örnefnskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.
Guðmundur Benediktsson hrl. Kröfulýsing Hafnarfjarðarbæjar frá 3. júní 2004.
Íslenzkt fornbréfasafna D.I.IV. 739 Kaupamannahöfn /Reykjavík. ....1857-1972.
J Johnsen. Jarðatal á Íslandi, Kaupmannahöfn 1847, bls. 91
Túnakort 1917. Óttarsstaðir. Þjóðskjalasafn Íslands.

Heimildarmenn:

Jónatan Garðarsson, Lóuási 2, Hafnarfjörður.
Lovísa Ábjörnsdóttir af Óttarsstaðaætt.

Kort:

Götur og gamlar leiðir. Jónatan Garðarsson.
Eyktarmörk í landi Óttarsstaða: Lovísa Ábjörnsdóttir

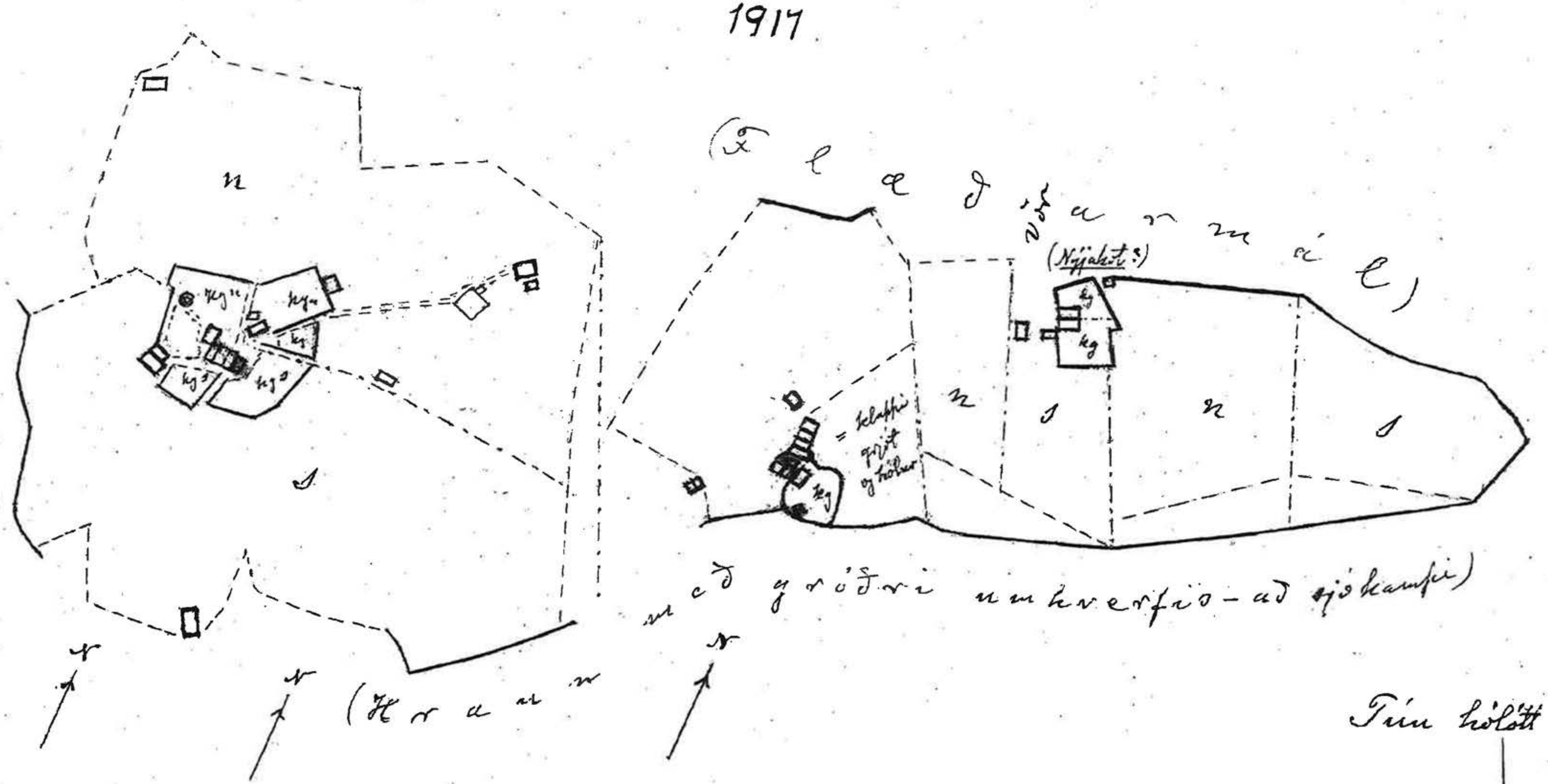

1:2000

Túnakort 1917
Óttarsstaðir og Óttarstaðkot
2 býli merkt n. og s. Tvískift (Nýjakot með Óttarsst.)

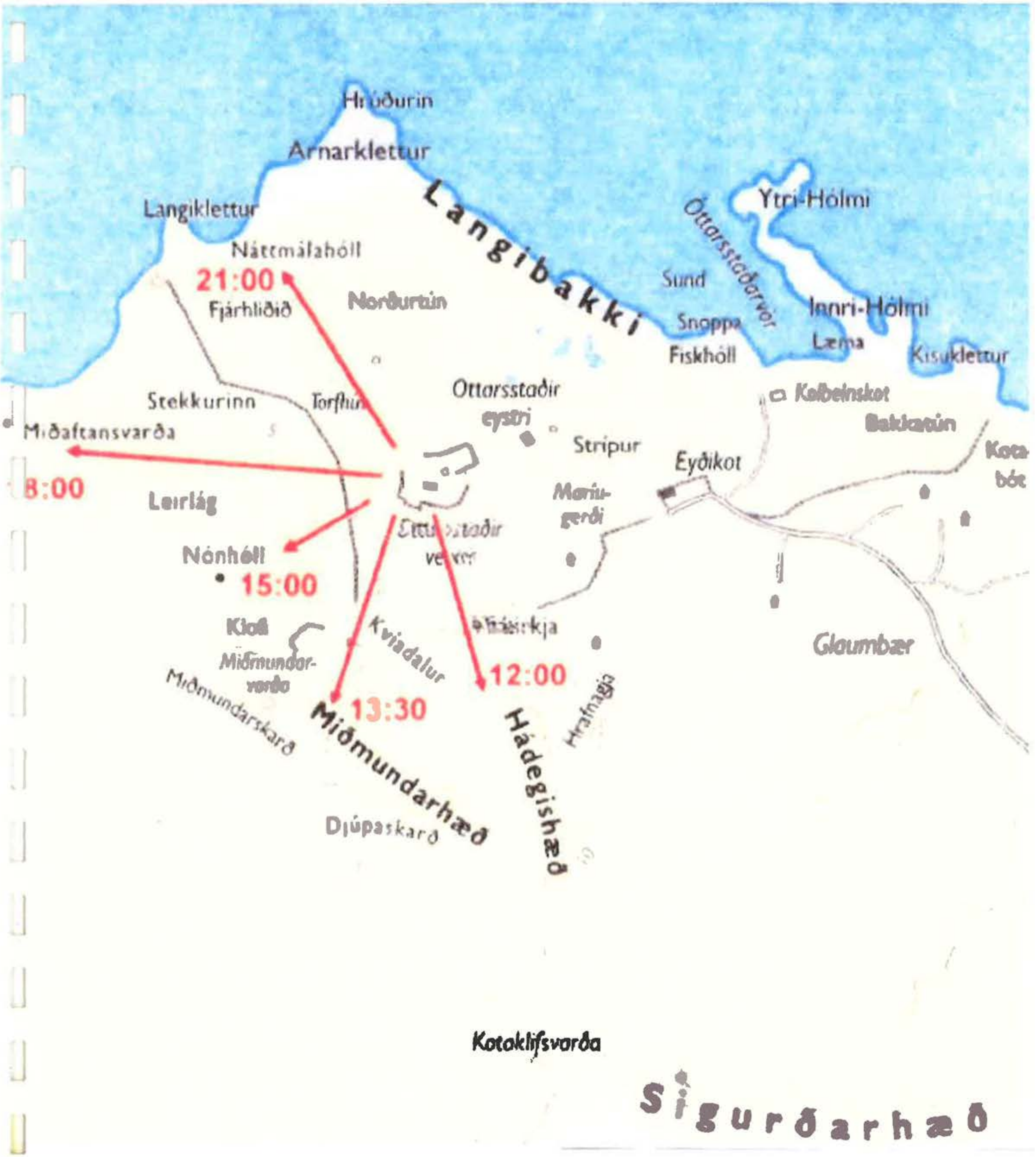

Eyktarmörk Óttarsstaða
Kort: Lovísa Ásbjörnsdóttir 2009

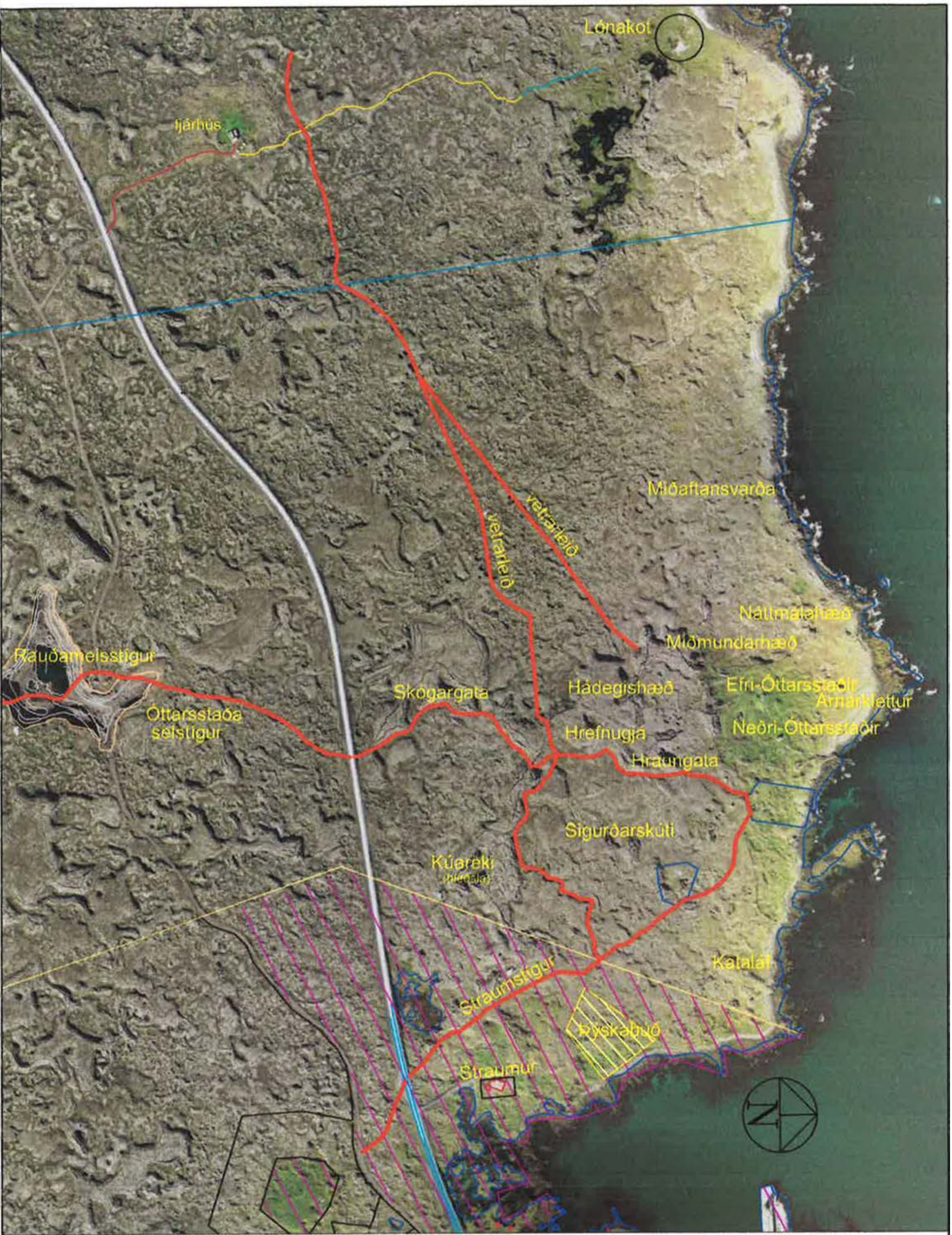

ÓTTARSSTAÐIR

Götur og gamlar leiðir

Mkv. 1: 10.000

Óttarsstaðir

163/1

Heiti .... Efri - Óttarsstaðir/V esturbær 205
Tegund .... Hús
Hlutverk .... Burstabær
Gps-hnit .... N 064°02.764' W 022°03.884'
Aldur 1902
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Bærinn stendur innan garðs í miðju túni óttarsstaða.Á túnakort frá 1917 má sjá að í kringum bæinn hafa verið matjurtagarðar, eða kálgarðar eins og kortið segir til um.

Lýsing

Óttarsstðir vestri er þriggja bursta timburhús.
Allt í kringum bæinn er upphlaðin garður, hleðsluhæð um 0.75 eða lægri. Innan garðsins hefur verið matjurtagarður sem liggur að brunninum sem er við norðvesturhorn túngarðsins. Matjurtagarður hefur einnig verið út frá austurhlið bæjarins.

Athugasemdir

Þegar örnefnaskráin er gerð er sagt að Efri-Óttarsstaðir, Vesturbær, standi enn, en Neðri-Óttarsstaðir hafi verið rifinn um aldamótinn (l899-1900).
Lovísa Ásbjörnsdóttir: Ábúendasaga Óttarsstaða- Ragnheiður Hannesdóttir (1843-?) fædd í Kaldaðarnessókn og Sigurður Jónsson (1842-1875) fæddur í Stokkseyrarsókn, lést 27. október 1875 úr lungnabólgu. Þau giftu síg 1870, og tekið fram að morgungjöf var 60 ríkísdalir. Þau bjuggu að Björk í Grímsnesi
Þau eignuðust fjögur börn, Guðjón (1871-1951), bjó fyrst á Óttarsstöðum og síðar að Pálshúsum í Garðahverfi, var þar hreppstjóri
Hannes (1873-1957), Sigriður (1874-1902) Sigurður Kristinn (1875-1955) fæddur 15 nóv. en faðir hans hafði látist 18 dögum áður."
Ragnheiður giftist aftur Guðmundi Jónsson (1847-?) sem er fæddur í Bessastaðasókn. Þau eru skrá í sókninni (Bessastaðasókn) 1883 ásamt börnun Ragnheiðar. Þau gifta sig 1885, og áttu tvö börn, ungbarn sem dó, og Þorbjörgu (1876-1899), sem síðan giftist Guðjóni Tjörvasyni sem lést ungur úr lungnbólgu. Þau áttu eina dóttur Þorbjörgu sem alin var upp hjá Guðjóni Sigurðssyni, hreppstjóra í Garðahverfi. Búskapur lagðist af 1965, síðan hefur bærinn verið sumarhús
Ábúendatal Óttarsstaða-vestari 1890:
Guðmundur Jónsson bóndi (44) Ragnheiður
Hannesdóttir kona hans (49) Þorbjörg (14)
Guðjón Sigurðsson (19)
Sigriður Sigurðardóttir (16)
Sigurður Kr. Sigurðsson (15)
Kolbeinn Kolbeinsson (19)
Guðmundur Jónsson (16)
Sveinn Lárusson (34)
Kristrún Ketilsdóttir (23)
Ábúendur 1899-1901
Guðmundur Jónson bóndi (53) Ragnheiður
Hannesdóttir (kona hans (47) ???
Ábúendur 1912:
Guðjón Sigurðsson hreppstjóri (41)
Jósefina Jósefsdóttir kona hans (47)
Jósep {13), Guðmundur (6)

Ragnheiður Hannesdóttir með búandi (69)
Þorbjörg Guðjónsdóttir d.dóttir (13)
Ragnheiður Jósefsdóttir vinnukona (23)
Margrét R. Stefánsdóttir ómagi (49)
Gísli Guðjónsson vinnumaður (21)
Jósep Gunnlaugsson lausamaður (50)
Birgir Sörensen: Föst búseta var í húsinu til 1965. Síðan var það notað sem sumardvalrstaður fram til 2000.

Heimildir

Birgir Sörensen ættaður frá Óttarsstöðum vestri viðtal í janúar 2010.
Gísli Sigurðsson. Örnefaskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.
Lovísa Ábjörnsdóttir af Ottarsstaðaætt. viðtal 1 desember 2007 og óútgefið efni.
Þjóðskjalasafn Íslands. Túnakort frá 1917.

Horft til vesturs að Óttarsstöðum vestri.

Horft til vestur, hleðsluveggur við húshlið.

museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/2

Heiti .... Túngarður 074
Tegund .... Garðlag
Hlutverk .... Túngarður
Gps-hnit .... N 064°02.758' W 022°03.884'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Túngarðurinn liggur í kringum heimatúnið að Efri -Óttarrsöðum,

Lýsing
Túngarðurinn er upphlaðinn, hleðsluhæð wn 1 m sumstaðar lægri eða aðeins hærri. Norðurhlið túngarðsíns er um 120 m. austurhlið um 55 m. suðurhlið um 100 m. og vesturhlið um 60 m. Á suðurhlið er hlið heim að bænum. Annað hlið er á norðuhlið.

Athugasemdir

Heimildir

Horft yfir eystri hluta túngarðsins.

Horfi f norðvestur að hliðinu og túngarðinum.

Óttarsstaðir

163/3

Heiti .... Tóft 204
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... IDaða
Gps-hnit .... N 064°02.762'W 022°03.932'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Tóftin eru innan garðs við Efri-Óttarsstði um 20 m í suðvestur frá húsinu í horni garðsins.

Lýsing

Tóftin er hlaðin úr grjóti. steinastærð um 0.25 - 040 m, Hleðsluhæð er um 2 m. inngangur í tóftina er í suður, veggjaþykkt um lm neðst en mjókkar upp, og er um 0.50 m efst, timbur hefur verið lagt ofan á efstu röðina og ofan á það hafa verið lagðar þaksperrur, en þakið er nú hrunið. Við norðurhlið tófarinnar L-laga hleðsla sem er upphlaðin úr grjóti en mjög grasivaxin, og er hún til suðurs. Hleðsluhæð um 2 m upp við grjóthlöðnu tóftina en lækkar niður í 1 m við endan fremst. Þessi bygging var fjós. Birgir Sörensen: Um 1950 var þar einn hestur og ein kú.

Athugasemdir

Heimildir

Birgir Sörensen. Viðtal í janúar 2010.
Þjóðskjalasafn Íslands. Túnakort frá 1917.

Horft í suðvestur að tóftinni, hlöðunni.

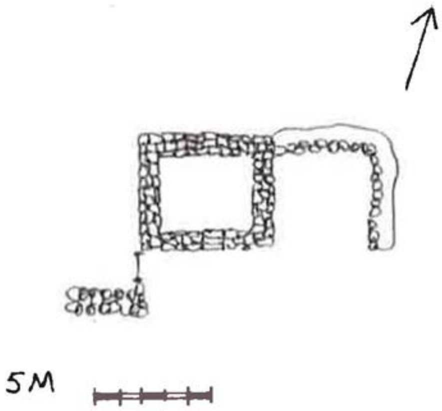

Teikning, steinhlaðin tóft, og torf- og grjóthlaðið L-laga hólf

Óttarsstaðir

163/4

Heiti .... Brunnur 216 Efri-ótt
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Brunnur
Gps-hnit .... N 064°02.777' W 022°03.933'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Brunnurinn er um 20 m í suðvestur frá húsinu Efri-óttarsstöðum í horni á túngarðinum en gaddvírsgirðing er við norður- og vesturhlið brunnsins.

Örnefnaskrá: Brunnurinn á Efri-Óttarstöðum var alveg í horninu á kálgarðinum, smáspöl frá bænum.

Lýsing
Kringum brunnín er grasivaxið, og liggur hann um 0.50 m lægra en landið í kringum hann. Yfir brunninum er tréhleri um 1 máhlið.

Athugasemdir
Örnefnaskrá: Frá bænum lá gatan að brunninum hún er nú uppgróinn og sést ekki móta fyrir henni.

Heimildir
Gísli Sigurðsson örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.
Þjóðskjalasafn Íslands. Túnakort frá 1917.

Brunnurinn, horft til norðvesturs

museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/5

Heiti .... Matjurtagarður 216
Tegund .... Garðlag
Hlutverk .... Matjurtagarður
Gps-hnit .... N 064°02.769[1] W 022°03.870[1]
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Byggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Örnefnaskrá: Kálgarður við Efri-Óttarstaði, í vestur frá bænum í átt að brunninum sem er í horni kálgarðsins.

Lýsing
Í suðvestur horni innan túngarðs Efri-Óttarsstaða er grasivaxið svæði sem er um eru um 40 x 20 m. Kringum garðinn á suður og austurhlið er undirhleðslugarður, hleðsluhæð um 0.40-0.50 m, steinastærð 0.25-0.40 m.
Vestur- og norðurhlið garðsins renna saman við landið í átt að bænum.

Athugasemdir
Í suðvesturhorni garðsins er brunnur.

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.
Þjóðskjlasafn Íslands. Túnakort frá 1917

Horft í austur yfir hluta garðstæðisins.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafuarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/6

Heiti .... Skýli 201
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Óþekkt
Gps-hnit .... N 064°02.742' W 022°03.720'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Innan við hliðið og vegaslóðan sem liggur heim að Efri- Óttarsstöðum er Óttarsstaðatúngarður austur-suður, um 15 m í suður með túngarðinum er skýlið.

Lýsing

Skýlið er hlaðið utan í túngarðinn, Hleðslan er L-laga og er opin til austurs. Steinastærð um 0.25-045 m. Hleðslur mosavaxnar. Þak hefur verið yfir hleðsluna og eru þakplötur og timbur í tóftinni.

Athugasemdir

Heimildir

Horft í suður eftir garðinum að tóftinni.

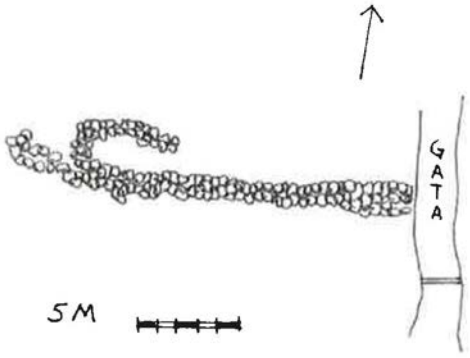

Teikning. Slóðin að Efri-Óttarsstöðum til hægri. Skýlishleðslan til vinstri á teikningunni.

Óttarsstaðir

163/7

Heiti .... Brunnur, Kvíadalur 203
Tegund .... Brunnur/Kvíadalur 203
Hlutverk .... Brunnur
Gps-hnit .... N 064°02.723' W 022°03.749'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Frá slóðanum sem liggur heim að Efri-Óttarsstöðum innan við Austurtúngarðinn um 60 m í suður niður í dalverpi.
Örnefnaskrá: Suður af bænum á Efri-Óttarstöðum var hæð sem kölluð var Bali, nú orðin slétt. Suður af honum er kvos sem kölluð er Kvíadalur, Fjárhús voru í Kvíadalnum. Þangað lá Fjárhússtígur, frá bænum.
Svolítinn spöl austur af Balanum er túnrani. Við endan á þessum rana er svolitil lægð í túnið nefnd Leynir Vestur af Kvíadal og Balanum eru lægðir. Þar vestan við koma Brekkurnar svonefndu. Þar endar túnið að vestanverðu og túngarðurinn þar alveg við.

Lýsing

Brunnurinn er í djúpri laut við suðurtúngarðinn, um 60 m frá hliðinnu í suður sem er komið er fram hjá Eyðikotinu,á leiðinni að Efri Ottarsstöðum. Brunnopið er um 1x1 m að stærð í kringum það eru mosa- og grasivaxinn steinahleðsla, sem er í sömu hæð og landið í kring, aðeins sést í hleðslur niður í brunnin, þar sem fjalir sem lagðar hafa verið á trégrind yfir brunnopið hafa færst úr stað.

Athugasemdir

örnefnaskrá: Fráfærum var hætt löngu fyrir minni Gústafs Brynjólfssonar frá Eyðikoti. Gamall götuslóði liggur um Brekkurnar vestur með sjónum að Lónakoti.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.

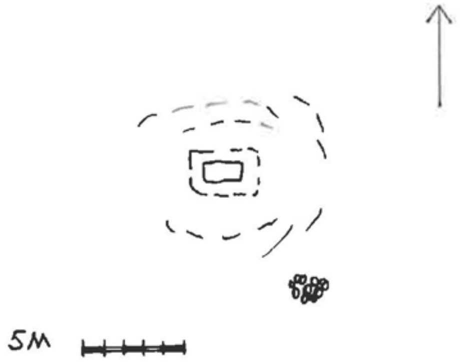

Horft yfir brunnin til suðurs.

Teikning, brunnurinn

Óttarsstaðir

163/8

Heiti .... Fyrirhleðslur í hraungjá 213
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Varnargarður
Gps-hnit .... N 064°02.765' W 022°03.793'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 160 m frá suðaustur horni Neðri-Óttarstaða, um 10 m austan við girðingu sem er á milli Efri- og Neðri-Óttarsstaða.

Lýsing

Hleðslurnar eru á fjórum stöðum í klettagjá sem liggur austur-vestur. Hleðslurnar eru um 0.50 má hæð þar sem þær eru hæstar en nokkuð hefur hrunið úr þeim.

Athugasemdir

Heimildir

Horft til vesturs frá miðri gjánni.

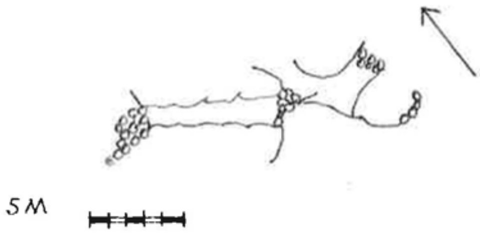

Teikning, gjáin með fyrirhleðslum.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafuarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/9

Heiti .... Smiðjulbalí 073
Tegund .... Dæld
Hlutverk .... Smiðja
Gps-hnit .... N 064°02.759'W 022°03.896'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Horfið
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Smiðjulbali er fast suðaustan við heimatúngaðrinn á Efri-óttarsstöðum.
örnefnaskrá: Smiðjubali var rétt austan við kálgarðinn á Efri-Óttarsstöðum. Þar á að hafa verið smiðja.

Lýsing

Í grasivaxinni smá brekku í norður er nokkuð djúp skeifulaga laut eða bali um 2-3 m djúp, og um 5-6 m löng þar sem hún liggur að heimatúngarðinum. Ekki sést móta fyrir veggjahleðslum.

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft í vestur yfir Smiðjubalann.

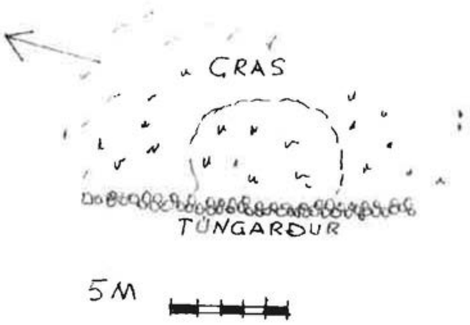

Teikning: Smiðjuhali

museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/10

Heiti .... Stólpi-Álfakirkja 266
Tegund .... Náttúruminjar
Hlutverk .... Álagablettur
Gps-hnit .... N 064°02.742' W 022°03.873'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 120 m í austur frá Efri-Óttarsstöðum í grasivaxinni lægð í landinu, upp af henni er vegslóðinn heim að bænum. Örnefnaskrá: Kattarhryggur var langur bali rétt suðaustur af vesturbæ Óttarstaða. Sunnan við Kattahrygginn var klettur margsprunginn er nefndist Stólpi eða Álfakirkja.

Lýsing

Klettaklasi sem er í þremur hlutum, og má líkja við kirkju, Inngangur er í austur, þó hægt sé að ganga inn á milli klettanna á fleiri stöðum. Nyrsti hluti Stólpa er stærsti kletturinn, hann er grasivxinn á norðurhlið, þar er Álfakirkjan .

Athugasemdir

Örnefnaskrá: Í klettunum bjó jafnan huldufólk. Mátti því ekki hreyfa þar við strái, ekki vera í leik eða hafa mikinn hávaða.
Þá segir að rétt norðan við Álfakirkju eða Stólpa hafi verið kapella, Óttarsstaðakapella. Jafnvel kirkja og austan við eru miklar þúfur nefnast kirkjugarður. Skúli Magnússon landfógeti segir í Chorographica Islandica " Á Óttarsstöðum ætla sumir að verið hafa bænhús" (Safn til Sögu Islands annar fl. I, 3., bls. 53) Frásögn Skúla fógeta er sú eina sem fundist hefur við samantekt þessa . Í öðrum heimildum svo sem Fornbréfasafni, er ekki getið um kirkju eða bænhús að Óttarsstöðum

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.
Þjóðminjasafn Íslands. Heimildir fyrir fornleifaskrá Hafnarfjarðar 1987-1988. Tálkntala 1400. bls. 32. Safn til Sögu Íslands annar fl. I, 3., bls. 53.

Horft í austur yfir álfakirkjuna.

Óttarsstaðir

163/11

Heiti .... Mariugerði 267
Tegund .... Heimild
Hlutverk .... Tún
Gps-hnit .... N 064°02.748' W 022°03.862'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst ....

Staðhættir

Austast í túninu á Efri-Óttarstöðum var túnflöt sem kölluð var Maríugerði. Túnbletturinn er norðan við kletta sem nefirist Álfakirkja.

Lýsing

Grasivaxin túnblettur sem er norður af Álfakirkjunni.

Athugasemdir

Örnefnaskrá: Land jarðarinnar er hrauni þakið neðan frá sjó og upp til fjalls. Þetta er gamalt hraun og allgróið. Túnið á Óttasstöðum liggur meðfram sjónum. Vestast f túninu er brekka sem heitir Þórhildarbrekka, svo er þar smá útfæringur nafnlaus. Þá er lægð í túninu nefnt Lágatún, þá er djúpur dalur í túninu sem nefndur er Kvíadalur, liggur þar austur eftir túninu, og mun draga nafn af lögun, en ekki að þarna hafi verið kvíar. Svo er langur bali sem heitir Leynir og norður af honum heitir Stólpi. Við hann nokkuð austan bæjar er Kattahryggur, þá er Smiðjubali. Austan hans heitir Hálfvöllur, hafi nafn sitt af því, að þar var á mörlaun vesturbæjartúns sem hér endaði og austurbæjartúns er hér tók við. Svo tekur við Maríugerði og að lokum Útfæringur,

Heimildir

Ari Gíslason. Örnefnaskrá. Óttarstaðir. Gullbringa -Garðahreppur. Örnefuastofnun Íslands.
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands, 1980.

Horft yfir Mariugerði vestur að Óttarsstöðum vestri.

museum@hafuarfjordur.is

óttarsstaðir

163/12

Heiti .... Legstaður 206
Tegund .... Heimild
Hlutverk .... Dys
Gps-hnit .... N 064°02.761' W 220°38.29'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 5- 7 m í norður frá Frá Efri-Óttarsstöðum.innan heimagirðingar.
Örnefnaskrá: Í túninu á Neðri-Óttarsstöðum alveg við mörkin var kofi upphaflega smiðja, (45) seinna hesthús, Rétt austur af tóftinni eru þúfur miklar og töldu menn að það væri leiði.

Lýsing

Austan við girðingu sem liggur á milli Efri- og Neðri- Óttarsstaða er grasivaxið svæði með miklum þúfum sem bylgjast um landið. Svæðið er um 100x50 m stórt.

Athugasemdir

Örnefnaskrá; Þessar þúfur töldu menn vera leiði eða dysjar.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.
Viðtal Leif Lárusson í sept. 2006.

Horft til norðausturs yfir þúfurnar.

óttarsstaðir

163/13

Heiti .... Fyrirhleðsla 193, Suðurtúngarður
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Fyrirhleðsla
Gps-hnit .... N 064°02.702'W 022°03.917'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Frá Efri-Óttarsstöðum um 50 m í suður. Í all djúpri gjá sem liggur austur - vestur í landinu og er hluti af Suðurtúngarði.

Lýsing

Hleðslurnar eru á milli veggja gjárinnar. Breidd gjárinnar er um 0.30-0.60 m. Hæð hleðslana er um 0.30 m - 0.40 m. Steinastærð er um 0.25-0.40 m. Mikið gras er í gjánni, og veggjahæð i gjánni er allt að 3 m, en yfirleitt lægri.

Athugasemdir

Heimildir

Horft yfir gjánna til austurs.

Horft yfir gjánna til suðausturs.

Óttarsstaðir
163/14

Heiti .... Fjárhús 195
Tegund .... Tóft
Hlutverk .... Fjárhús
Gps-hnit .... N 064°02.695' W 022°03.998'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 130 m í suður frá Efti-Óttarsstöðum, norðan undir klettabelti sem þar er.

Lýsing
Hleðsluveggirnir hafa borið uppi þak með sperrum sem hefur nú skekkst á uppistöðum og liggur brotið að hálfu ofan á veggjunum. Hleðsluhæð veggja er um 1.60 m, steinastærð um 0.25-0.45 m. Veggirnir eru grasivaxnir að utan. Framhlið hefur verið úr timbri, og eru leyfar hennar dreifðar fyrir framan tóftina.

Athugasemdir

Heimildir

Horft inn í tóftina til suðurs.

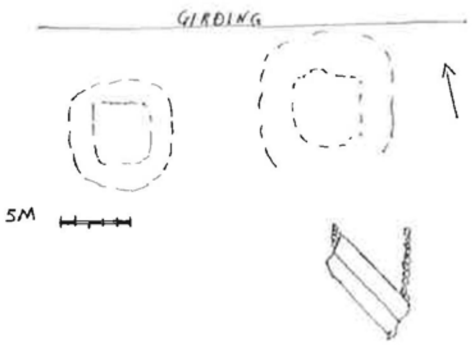

Teilkning. tóftin neðst á teikningunni.

óttarsstaðir

163/15

Heiti .... Hleðsluveggur 194
Tegund .... Garðlag
Hlutverk .... Vörlsugarður
Gps-hnit .... N 064°02.695' W 022°03.998'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 100 m i austur frá Efri-Óttarstöðum, við Suðurtúngarð.

Lýsing
Aðhald, hleðsluveggur einhlaðinn frá einu horni fjárhúss, hæð hleðslunnar er um 0.80, innan við hleðsluna er grasivaxið upp að fjárhúsinu.

Athugasemdir

Heimildir

Hleðlsuveggurinn er til vinstri við húsið.

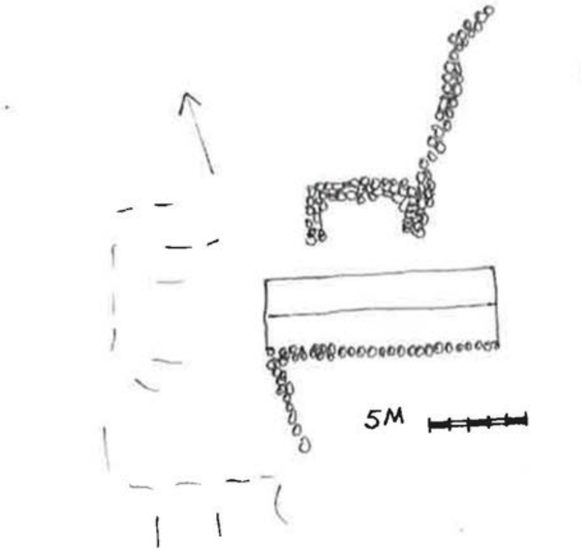

Teikning, hleðsluveggurinn neðst fyrir miðri mynd.

Byggðasafn Hafuarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/16

Heiti .... Hrútakofi 194
Tegund .... Tóft
Hlutverk .... Hrútakofi
Gps-hnit .... N 064°02.695' W 022°03.998'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Tóftin er í um 100 m í suður frá Efri-Óttarsstöðum, tóftin er fast við Suðurtúngarðinn, Frá tóftinni að bárujárnsklæddu fjárhúsi er um 2-3 m.

Lýsing

Tóftin er upphlaðin, og nokkuð grasivaxinn, hleðlsuhæð um 1.10 m. Steinastærðu, 0.25, -0,45 m tóftin er opin til suðurs, allmikið af ruslu er í tóftinni.

Athugasemdir

Heimildir

Horft til suðurs yfir tóftina.

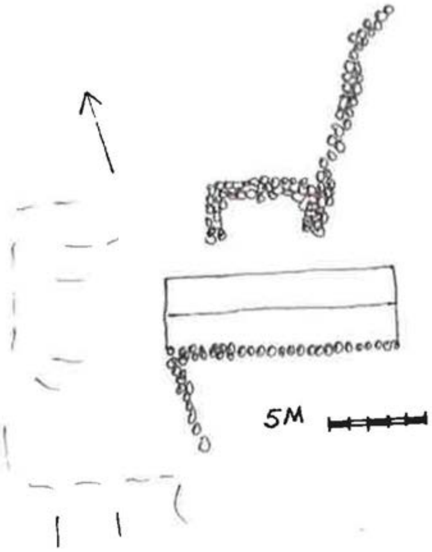

Teikning, tóftin er ofan við fjáhúsið, og og er vestan við túngarðinn.

Óttarsstaðir

163/17

Heiti .... Fjárhús 194
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Fjárhús
Gps-hnit .... N 064°02.695' W 022°03.998'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Fjárhúsið er um 100 m í suður frá Efri – Óttarsstöðum, norðan við fjárhúsið liggur suðurtúngarður.

Lýsing

Hlaðinn langveggur í fjárhúsi um 10 m langur. Veggurinn er um 1.10 m á hæð, steinastærð 0.25-040 m. Breidd veggjarins er um 0.40 m. Fjárhúsið er byggt út timburgrind og klætt bárujárni. Frá suðaustur horni fjárhússins er veggbútur í suður um 5-6 m langur og hleðsluhæð um 0.80 m.

Athugasemdir

Heimildir

Þjóðskjalasafn Íslands. Túnakort frá 1917.

Horft í norðvestur hleðsluveggurinn til hægri innan við dyragætana.

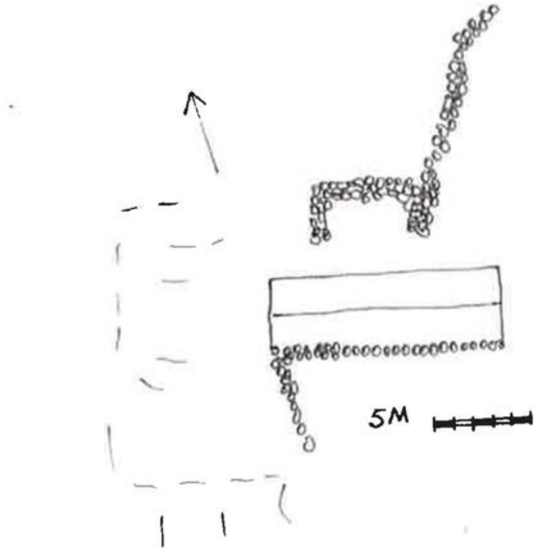

Teikning. hleðsluveggurinn neðst á teikningunni.

Óttarsstaðir

163/18

Heiti .... Hringlaga umgjörð 195
Tegund .... Dæld
Hlutverk .... Óþekkt
Gps-hnit .... N 064°02.695' W 022°03.998'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 130 m í suður frá Efti-Óttarsstöðum, norðan undir klettabelti sem þar er. Rétt framan við þessa veggjahleðslur er girðing norðan við. Um 6 m í suður er fjárhús tóft með föllnu þaki.

Lýsing

Óljós veggjamyndun í kringum tvær hringlaga umgjörðir flöt Allt mjög grasivaxið. Hæð umgjarðar um 0.25-0.30 m. Ekki sést í neina steinhleðslur.

Athugasemdir

Heimildir

Horft frá fallna fjárhúsinu (14) i suður yfir að umgjörðuum.

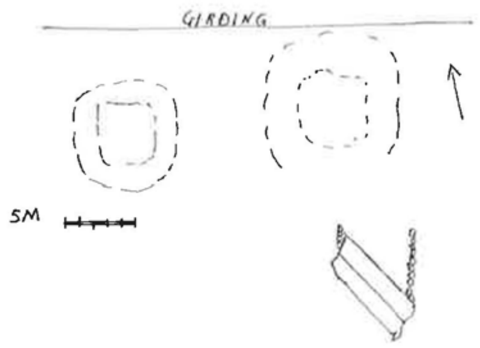

Teikning, tvær nærri samhliða umgjarðir,

Óttarsstaðir

163/19

Heiti .... Tóft 199
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Fjárhús
Gps-hnit .... N 064°02.713' W 022°03.913'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 50 m í norðaustur frá Efri -Óttarsstöðum Í djúpri laut.

Lýsing
Tóftin er skeifulaga, grjóhleðslur sjást inni í tóftinni, en að utan er hún grasivaxin, við gaflvegg rennur hún saman við landið í kring, en stendur hærra upp við hliðarveggi. Hleðsluhæð að innan við gaflvegg er um 1.50 m, en lækkar fram og er um 0.80 m við innganginn. Inngangur er í norðnorðvestur. Mikið af gömlu drasli hefur verið safnaði tóftina. Framhlið tóftarinnar vantar en hefur trúlega verið úr timbri.

Athugasemdir

Heimildir

Horft í suðaustur yfir tóftina.

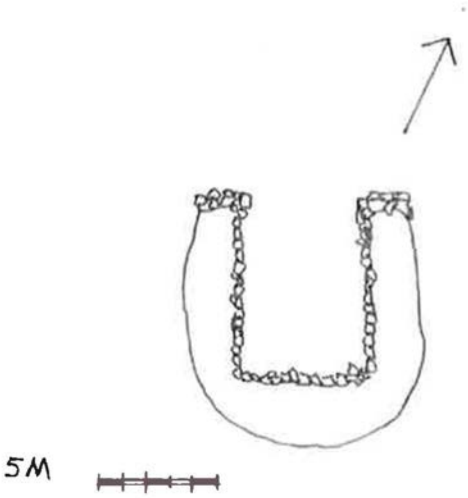

Teikning, tóftin.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/20

Heiti .... Fyrirhleðsla 198
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Stekkur
Gps-hnit .... N 064°02.735' W 022°03.915'
Aldur 1550-1900
Ástand... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 50 m í suður frá Efri-Óttarsstöðum, um 20 m í austur frá fjárhúsi.

Lýsing

Svæðið er í djúpri náttúrulega gerðri lægð, við noðurhlið lægðarinnar er smá hellisskúti sem slútir fram yfir sig. Um 8 m frá hellinum er óljós þverhleðsla á milli náttúrulegra veggja sem leiða að skútanum. Grasivaxin þverhleðsla sem þó er ekki samfelld en um 6 m löng afmarkar svæðið fyrir framan skútann.

Athugasemdir

Torfhús var fjárhús og stekkurinn nýst frá því.

Heimildir

Horft yfir stekkinn í norðaustur, sést í tvær burstir Vestari - Óttarsstaða bera við himinn til vinstri á myndinni.

Teiking, stekkurinn.

Óttarsstaðir

163/21

Heiti .... Stóra-réttin 197
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Rétt
Gps-hnit .... N 064°02.691' W 022°04.025'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 140 m í suður frá Efri -Óttarsstöðum undir hæð inn í krika þar sem landið er umgjörð á bak við hleðslurnar.
Örnefnaskrá: Réttin er í krika vestan undir Miðmundarhæð.

Lýsing

Suðurhluta réttarinnar er haganlega komið fyrir inní krika, þar sem veggir krikans mynda gott skjól, En allt í kringum krikann er hlaðínn garðrur sem síðan heldur áfram og afmarkar réttina þegar út fyrir krikann kemur. Inn undir austurhlið réttarinnar er hellisskúti, sem hefur verið hlaðið fyrir, og myndar ágæt skýli. Veggjahæð er um 1.10 má hæð. Á veggnum er op niður við jörð um 0.50 má hæð og breidd, þar sem búféð hefur farið út og inn. Þegar komið er út fyrir krikann opnast stærra svæði, með upphlöðnum garði i kring, við austurhluta þess svæðis er klettalaut, að lautinni liggur gata frá krikanum. Lautin hefur verið hólf í réttinni. eða við fráfærur. Við suðvesturhlið eru óljósar L-laga veggjahleðslur, um 0.30 má hæð. Hleðslur réttarinnar eru mjög heillegar fyrir utan einstaka hrun. Steinastærð um 0.25-0.45 m.
Hleðsluhæð allt að 1.10 m. Víða hefur þó hrunið úr garðinum, þó en sé hann mjög stæðilegur.

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft yfir réttina til norðvesturs. Hellisskútin til hægri fremst á myndinni.

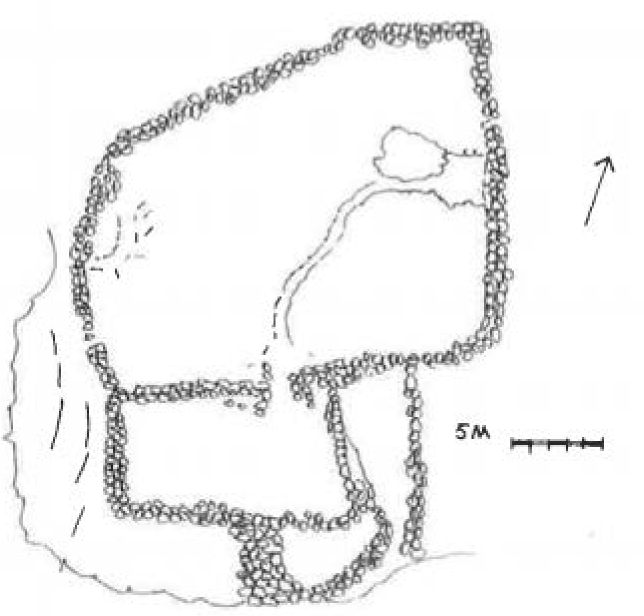

Teikning, réttin, fjárskýlið neðst til hægri.

Óttarsstaðir

163/22

Heiti .... Miðmundavarða/Miðmundahæð 196
Tegund .... Varða
Hlutverk .... Eyktamark
Gps-hnit .... N 064°02.666' W 022°04.036'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Örnefnaskrá: Vestur af Hrafnagjá er Miðmundahæð. Vestast á henni er stór varða sem heitir Miðmundavarða, en vestan við hæðina er lægð sem heitir Miðmundaskarð. Stígurinn frá óttarstöðum liggur upp úr því.
Varðan er fyrir ofan stóru réttina (21) í um 140 m i suður frá Efri -óttarsstöðum.

Lýsing

Varðan er upphlaðin um 1 má hæð, steinastærð 0.25-0.45 m, eru stærstu steinarnir neðst, varðan er um 1 m í þvermál neðst en mjókkar aðeins upp.

Athugasemdir

Miðmund er um klukkan 13,30, mitt á milli hádegis og nóns

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft í vestur að vörðunni.

Horft frá vörðunni í vestur yfir að landamerkjavörðu út við sjóinn.

Óttarsstaðir

163/23

Heiti .... Nónhæð 050
Tegund .... Náttúruminjar
Hlutverk .... Eyktamark
Gps-hnit .... N 064°02.693' W 022°04.115'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Örnefnaskrá: Nónhæð er sprunginn klapparhóll, nokkuð stór. Um 10-15 m vestur af fjárgerðinu. Stóru réttinni (21).

Lýsing
Nónhæð er allmikill klapparhóll sem sker sig úr landinu út við sjóinn. er næsti stóri klapparhóllinn við fjárgerðið í vestur.

Athugasemdir
Örnefnaskrá: Hæðin er nálægt suðvestri frá Óttarstöðum og hefur getað verið eyktarmark þaðan.
Nón er frá kl. 15.00.

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.

Horft í vestur að Nónhæð.

Óttarsstaðir

163/24

Heiti .... Stekkur 051
Tegund .... Tóft
Hlutverk .... Stekkur
Gps-hnit .... N 064°02.698' W 022°04.129'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Tóftin er í hraunbolla sem er vestan í Nónhæð sem er stór klapparhóll um 90 m í vestur frá stóru réttinni (21) sem er um 150 m í suður frá Óttarsstöðum.

Lýsing

Tóftin er grjóthlaðin, og sjást hleðslurnar vel inn í tóftinni, en ytri hliðar tóftarinnar eru grasivaxnir og renna saman við landið í kring á suður- og austurhlið. Vesturhlið er hleðsluhæð um l m að innan og utan en lækkar aðeins í átt að inngangi. Suðurhlið er hleðsluhæð um 1.40 að innan en er í sömu hæð og landið í kring að utan: Austurhlið að innan er hleðsluhæð um 1.20, en er í sömu hæð og landið í kring að utan nema við útgangin þá er hleðslan sýnileg bæði utan og innan, hleðsluhæð um 0.50 m. Norðurhlið að innan er um 1 m á hæð að utan og innan en lækkar aðeins í átt að inngangi tóftarinnar.

Athugasemdir

Þarna gæti verið um stekk frá stóru réttinni (21) eða hrútabyrgi.

Heimildir

Horft að stekknum til suðurs.

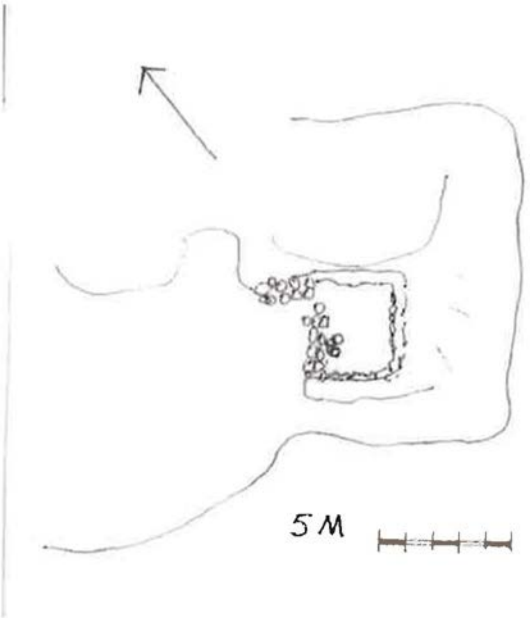

Teikning, stekkurinn.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/25

Heiti .... Varða ný 058
Tegund .... Varða/ ný 058
Hlutverk .... Kennimark
Gps-hnit .... N 064°02.731' W 022°04.183'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Lítil
Minjagildi .... Lítið
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um *250* m i vestur frá aflögðu fjárhúsi Efri- Óttarsstaða sem er um 60 m frá réttinni ofan Óttarsstaða

Lýsing
Varðan er um 1 m á hæð og nýlega hlaðin.

Athugasemdir
Varðan virðist vera nýlega hlaðin, en hennar er ekki getið í heimildum, gæti verið ein af þessum vörðum sem menn hlóðu sem kennileiti fyrir sig á leið um landið og hafa staðið lengi.

Heimildir

Horft að vörðunni til austurs.

Óttarsstaðir

163/26

Heiti .... Efri-óttarsstaðir/ Austari 207-8
Tegund .... Heimild
Hlutverk .... Bæjarhóll
Gps-hnit .... N 064°02.772' W 022°03.894'
Aldur... 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Norðan við Efri -Óttarsstaði er grasivaxinn brekka, bæjarhóllinn, nyrst í hólnum er grjóthlaðin tóft.
Örnefnaskrá: Bærnir stóðu á Bæjarhól nokkuð vestarlega í túninu.
Vesturbærinn stendur enn þá en Austurbærinn var rifinn fyrir aldamót.
Var þá byggt nýtt hús nokkru austar og neðar í túninu, en gömlu bæjartóftirnar notaðar fyrir fjós og hlöðu.
Túnið á Óttarsstöðum var allstórt og var því deilt á milli bæjanna í Vesturtún og Austurtún. Kringum öll túnin var hlaðinn tvístæður túngarðu.

Lýsing

Á bæjarhólnum er uppistandandi ein tóft. Hún var notuð fyrir fjós og hlöðu, eftir að flutt var úr gamla bænum. Fast vestan af tóftinni er bæjarhólinn. Merking orðsins bæjarhóll segir að þarna sé bæjarstæði, og gæti það verið mjög gamalt, því oft hefur verið byggt á sama bæjarstæði öld eftir öld. Þá má reikna með að í bæjarhóllinn hafi að geyma hleðslur og öskuhaug bæjarins og er hann að öllum líkindum jafn gamall þeim byggingum sem þarna hafa staðið. Öskuhaugurinn hefur að geyma miklar upplýsingar um lifnaðarhætti þeirra sem þarna hafa búið í gegnum árhundruðin. Bæjarhóllinn er því alltaf mikil heimild um búsetu og lif þeirra sem þar hafit búið.

Athugasemdir

Saga:
Löngum var tvíbýli á Óttarsstöðum. Voru býlin nefnd Efri-Óttarsstaðir eða Vesturbær og Neðri Óttarsstaðir eða Austurbær.
Í heimildum um fornleifaskráningufrá Þjóðminjasafni Íslands, segir um bæjarstæðið að Óttarsstaðabæir hafi staðið á bæjarhólnum nokkuð vestarlega í Óttarsstaðatúni , Vesturbærinn stendur, en Austurbær hafi verið rifinn fyrir löngu jafnvel fyrir 1885 þá var Óttarsstaðahúsið byggt nokkuð austur í túninu.
Götuslóði lá af Keflavíkurveginum sunnan við Straumshúsið og út að Eyðikotshliði, þaðan heim túnið heim að bæjunum á Óttarsstöðum.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.
Þjóðminjasafn Íslands. Heimildir fyrir fornleifaskrá Hafnarfjarðar 1987-1988. Tálkntala 1400. bls. 32.-Óútgefið efni.

Bæjarhöllinn til hægri, horft til suðvesturs

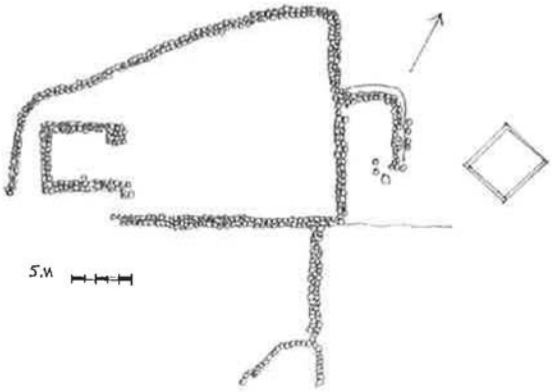

Teikníng:Túngarður, tóftin til vinstri.

Óttarsstaðir

163/27

Heiti .... Hesthús/hlaða 207
Tegund .... Tóft
Hlutverk .... Hesthús/hlaða
Gps-hnit .... **N** 064°02.772' **W** 022°03.894'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 10 m í norður frá Efri-Óttarsstöðum, rétt utan við garðshliðið sem er norðan við bæinn.

Lýsing
Grjóthlaðin tóft steinastærð um 0.25-0.40 m sléttir steinar, hleðsluhæð allt að 2.20 m, í efsta hluti steinashleðslunnar hefur verið sett steypa, steypuhæð um .0.30 m á hæð. Nokkuð hefur hrunið úr innveggjum tófarinnar inn í hana og við enda hennar. Við austurvegg í um 1.60 m hæð frá botni tóftarinnar er sperruendi, en hleðslur veggjarins á móti hafa það mikið skekkst að ekki er sperra sýnilega þar. Timburborð liggja að hluta til ofan á hleðslunum.

Athugasemdir
Tóftin er hluti af Neðri- Óttarsstaðabænum sem var búið í áður en húsið Neðri- Óttarsstaðir var byggt árið 1885.

Heimildir
Þjóðskjalasafn Íslands. Túnakort frá 1917.

Horft í suður að tóftinni. Efri- Óttarsstaðir í baksýn.

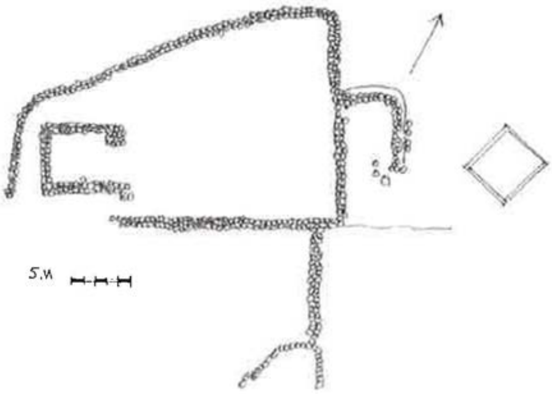

Teikning, tóftin lengst til vinstri, hlaðnir garðar í kring um hana.

museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/28

Heiti .... Túngarður V Ótts 208
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Túngarður
Gps-hnit .... **N** 064°02.781' W 022°03.853'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Túngarðurinn liggur í kringum tóftina sem er í bæjarhól Eystri Óttarsstaða eldri og yfir bæjarhólinn og að hluta til í vestur að Vestri-Óttarsstöðum.

Lýsing
Túngarðuinn er grjóthlaðinn, hleðsluhæð u, 0.40 m, steinastærð, 0.25- *0.50* m. Veggjaþykkt um 1 m eða minna.

Athugasemdir
Ætla má að sá hluti garðsins sem liggur yfir bæjarhólinn hafi verið hlaðinn eftir að flutt vari nýja húsið Neðri Óttarsstaði sem var byggt 1885, þar sem garðurinn liggur mjög nálægt tóftinni sem enn er uppistandandi á bæjarhólnum, og frá henni varla pláss fyrir aðra bygginu, vegna legu garðsins.

Heimildir

Horft til suðurs eftir austurhlið túngarðsins.

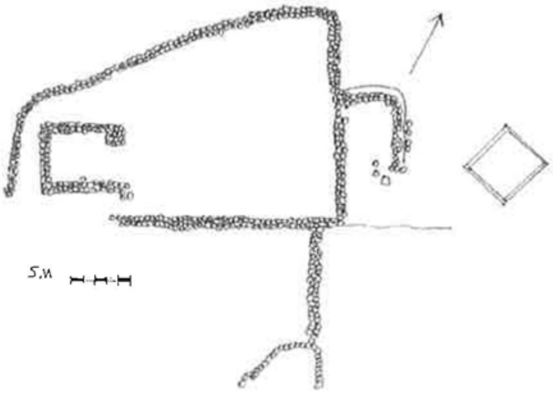

Teikning, garðhleðslumar í kringum tóftina sem er til vinstri.

Óttarsstaðir

163/29

Heiti .... Fjárhús 208
Tegund .... Tóft/Fjárhús 208
Hlutverk .... Fjárhús
Gps-hnit .... N 064°02.781' W 022°03.853'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 20 m frá Vestari-Óttarsstöðum í norður frá hlaðinni tóft sem er eina tóftin á bæjarhólnum.

Lýsing
Tóftarhleðslan er L-laga, grjóthlaðin og sést vel í hleðslur innveggja tóftarinnar, en hún er grasivaxin að utanverðu Vesturlanghlið tófarinnar er túngarðhleðsla sem er hluti af túngarði Efri-Óttarsstaða en bærinn var rifin um aldamótin 1900. Hleðsluhæð um 1.50 m, steinastærð 0.25-0.40 m Um 1.5 m frá endavegg tóftarinnar er smá grasivaxinn kantur sem er á milli veggja tóftarinnar.

Athugasemdir

Heimildir
Þjóðskjalasafn Íslands. Túnakort frá 1917 .

Horft að tóftinni í vestur.

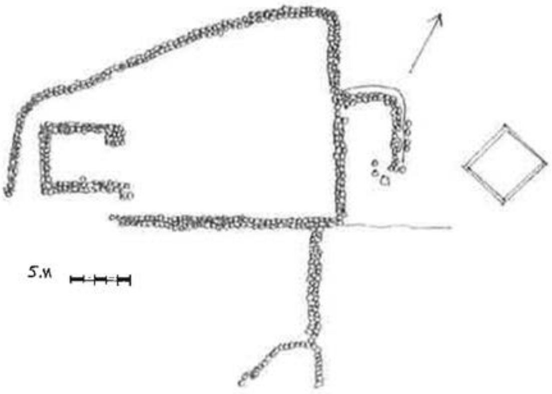

Teikning, fjárhúsið blaðið utan í túngarðinn fyrir miðri teikningu, og nánasta umhverfi fjárhússins.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/30

Heiti .... Hlaðin steypt tóft 208
Tegund .... Hleðsla/steinsteypa
Hlutverk .... Heygarður
Gps-hnit .... N 064°02.781' W 022°03.853'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Tófin er miðja vegu milli Efri- og Neðri-Óttarsstaða.

Lýsing
Tóftin er niðurgrafinn og er dýpt hennar um 1.30 m. grjóthlaðin. Steinastærð um 0.40 - 0. 60 m. Steyptur kantur er ofan á hleðslunum. Hæð hans er um 0.30 m. Botninn grasivaxinn.

Athugasemdir

Heimildir

Horft að tóftirnú til suðvesturs.

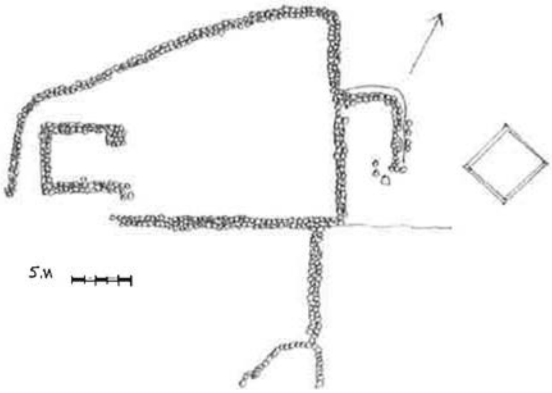

Teikning, heytóftin lengst til hægri.

óttarsstaðir

163/31

Heiti .... Túngarður, eldri E-Ó 208
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Túngarður
Gps-hnit .... N 064°02.781' W 022°03.853'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 10-15 m í norður frá Vestari - Óttarsstöðum í átt að Eystri - Óttarsstöðum.

Lýsing
Gaðurinn er um 1.5 m breiður þar sem hann er um 2 m frá norðaustur enda eldhústóftar.
Þessi hluti garðsins er um 10 m langur, hleðsluhæð um 25 m, mjög mosavaxin. Í norður frá þesswn garði er garður um 20 m í norður, hluti af þeim garði er hlíð í fjárhústóft. norðurendi garðsins rennur síðan saman við garð sem liggur austur-vestur og sameinast garðinum í kringum Efri-Óttarsstaði við vesturenda,

Athugasemdir

Heimildir
Gísli Sigurðsson. örnefnskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft í suður yfir garðinn að Eystri- Óttarsstöðum Eldhústóftin fyrir miðri mynd.

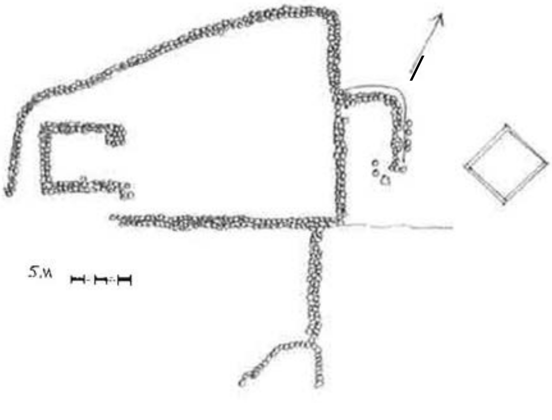

Teikning, garðurinn ásamt eldhústóft tl vinstri.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/32

Heiti .... Neðri-óttarsstaðir/Austurbær 209
Tegund .... Hús
Hlutverk .... Hýbýli
Gps-hnit .... N 064°02.793' W 022°03.807'
Aldur 1885
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Bæirnir stóðu á bæjarhól nokkuð vestarlega í túninu. Um 50 m í norður frá Efri-Óttarsstöðum er húsið Neðri-Óttarssataðir.

Lýsing

Austurbærin var rifinn fyrir aldamót (1899-1900). Samkvæmt örnefnaskrá var nýtt hús reist austar í túninu. Húsið sem þar stendur var upphaflega byggt 1885 á Vatnsleysuströnd en var flutt á sinn stað sem það enn stendur 1890.
Það var smíðað úr viði sem fékkst úr farmi seglskipsins Jamestown sem strandaði í Höfnum 1880.
Neðri-Óttarsstaðir er timburhús, hæð og ris á hlöðnum grunni.

Eins og fyrr segir er byggingaár hússins er 1885. Húsið var klætt með bárujárni en það hefur víða losnað af og sést í tjörupappa sem er vel nelgdur á viðinnn með stórum handgerðum nöglum, tjörupappinn hefur víða rifnað af og sést því í viðinn sem er vel veðraður en ekki fúinn Við langhliðar hússins er um 0.50 m breið drenlögn sem er í sömu hæð og landið í kring. Inngangur í húsið er á suðurhlið. Annar inngangur hefur verið á norðurhlið hússins, en honum hefur verið lokað, en þar er steyptur pallur sem er um 2x2 m að stærð og um 0.40 má hæð. Þessi inngangur tengdi útieldhúsið við íbúðarhúsið.

Athugasemdir

Örnefnaskrá segir: Að Efri-Óttarsstaðir, Vesturbær, standi enn, en Neðri-Óttarsstaðir hafi verið rifinn um aldamótinn (1899-1900).
Lovísa Ábjörnsdottir: Húsið var byggt 1885. Viðurinn í húsið er fenginn úr farmi Jemsestown sem rak á land við Hafnir 1880. En seglskipið Jamestown sem var um 4000 tonn á núverandi mælikvarða. Skipið var fullhlaðið borðviði af mismunandi tegundum, m.a. harðviði og öðrum kjörviði. Var mikið af þessum við notað til húsbygginga, ekki einungis á Suðurnesjum, en þar standa en hús sem byggð voru úr þessu efni, heldur einnig austur um sveitir.

Heimildir

Gísli Sigurðsson, Örnefnaskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.
Lovísa Ábjörnsdóttir af Óttarsstaðaætt viðtal í desember 2007 og óútgefið efni.
Þjóðskjalasafn Íslands. Túnakort frá 1917.

Neðri-Óttarsstaðir, horft í norður.

Horft eftir vesturhlið hússins.

Óttarsstaðir

163/33

Heiti .... Eldhús /Neðri-óttarsst. 210
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Eldhús
Gps-hnit .... N 064°02.794' W 022°03.767'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 15 m i norður frá Neðri-Óttarsstöðum.

Lýsing
Eldhúsið er grjóthlaðið, en steypt hefur verið á milli í hleðslurnar til að styrkja þær, eins og t.d. við dyraop. Inngangur er í vestur. Timburgrind er í dyraopinu Hleðsluhæð um 1.90 m, veggjabreidd um 0.50 m, efsta steinaröðin á tóftinni er aðeins mjórri en veggjahleðslan. Þakið sperrur og járn fallið yfir tóftina. Austan við eldhúsið Neðri-Óttarsstöðum er upphlaðin 2 m breið steinalögn, hleðsluhæð um 1.50 þar sem hún er hæst við suðvestur horn eldhússins, en lækkar til norðvesturs í um 0.40 m, þar sem hleðslan nær um 6 m lengra en eldhúsið og verður þá um 3 m löng hleðslubrú sem er mjög grasivaxinn.

Athugasemdir
Eldhúsið var eldhús frá Neðri-Óttarsstöðum.

Heimildir
Þjóðskjalasafn Íslands. Túnakort frá 1917.

Horft að eldhúsinu í austur.

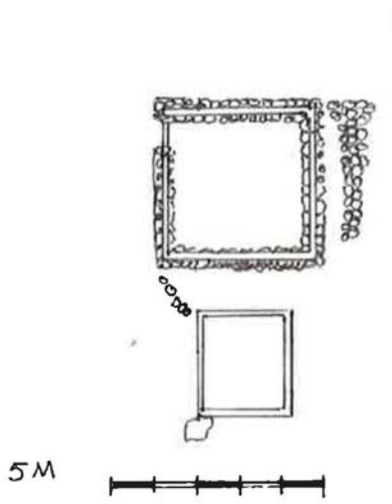

Teikning, eldhúsið efst, og steinlögn til hægri á teikningunni.

Óttarsstaðir 163/34

Heiti .... Leið 071

Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Leið
Gps-hnit .... **N** 064°02.796' W 022°03.763'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 15 mínorður frá Neðri-Óttarsstöðum.

Lýsing
Austan við tóftina eldhúsið frá Eystri-Óttarsstöðum er upphlaðiin 2 m breið steinalögn, hleðsluhæð um 1.50 þar sem hún er hæst við suðvestur horn eldhússins, en lækkar til norðvesturs í um 0.40 m, þar sem hleðslan nær um 6 m lengra en eldhúsið og verður þá um 3 m löng hleðslubrú sem er mjög grasivaxinn.

Athugasemdir

Heimildir

Horft að suðvestur hluta hleðslurnar,

Horft að norðvesturhluta hleðslunnar.

Óttarsstaðir

163/35

Heiti .... Brunnur 210 Neðri-Óttarsst.
Tegund .... Hleðsla/Steinsteypa
Hlutverk .... Brunnur/rotþró
Gps-hnit .... N 064°02.794' **W** 022°03.767'
Aldur .... 1900 –
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 15 m í norður frá Neðri-Óttarsstöðum. Um 1 m sunnan við eldhúsið.

Lýsing
Brunnurinn er grjórhlaðinn, en múrað hefur verið yfir hleðslurnar, en hún hefur losnað af að hluta. Hleðslukantur liggur ofan á veggjahleðslumun. Dýpt brunnsins er um 1.20 m. og rennur ytri brún hleðslukantsins saman við landið í kring. Gamalt járnadrasl er í brunninum.

Athugasemdir

Heimildir
Þjóðskjalasafn Islands. Túnakort frá 1917.
Birgir Sörensen Viðtal í janúar 2010.

Horft yfir brunninn/rotþrónna til norðausturs.

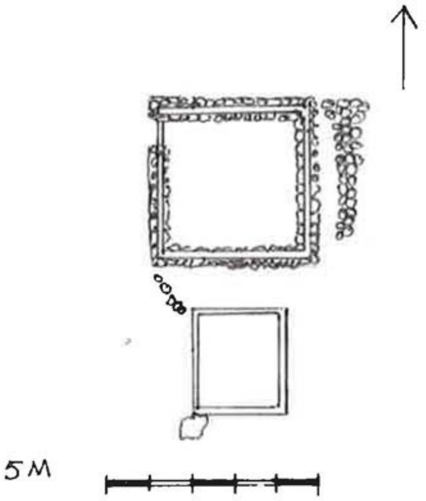

Teikning, brunnurinn/rotþróinn neðst, eldhúsið efst á teikningunni.

Óttarsstaðir
163/36

Heiti .... Brunnur 224 Neðri-Óttarst,
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Brunnur
Gps-hnit .... N 064°02.812' **W** 022°03.834'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Alveg sunnan undir húsinu á Neðri-Óttarsstöðum var jarðfall, lítið um sig.
Annar brunnur er um 25 m í vestur, fyrir utan jarðfallið á smá grasflöt.

Lýsing
Undir smá barði er brunnurinn á kafi í miklu grasi. Brunnopið er um 1x1 að stærð. Hleðslur ekki sýnilegar í brunnopinu vegan mikils gróðurs.

Athugasemdir

Heimildir

Brunnopið, horft til suðurs.

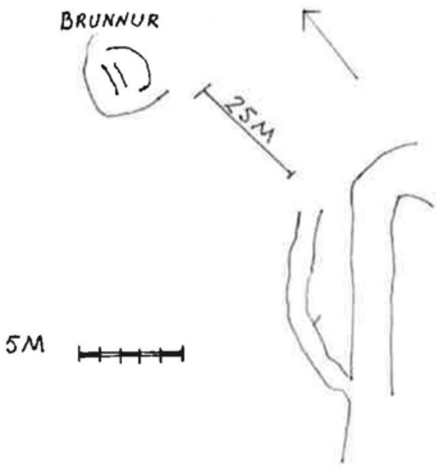

Teikning, brunnurinn lengst til vinstri.

museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/37

Heiti .... Brunnur/Neðri-Óttarsstaðir 054
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Brunnur
Gps-hnit .... **N** 064°02.778' **W** 022°03.805'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Í Jarðfalli i um 10 m í suðaustur frá húsinu Neðri-Óttarsstöðum, er brunnurinn við norðurhlið jarðfallsins.
Örnefnaskrá: Alveg sunnan undir húsinu á Neðri-óttarsstöðum var jarðfall, litið um sig. Það var kallað Prettur, en ekki er vitað um orsök nafnsins, Brunnur er í jarðfallinu, og var alltaf nóg vatn í honum, en hann fylgdi flóð og fjöru.

Lýsing
Brunnurinn er upphlaðinn, steinastærð um 0.30-045 m, vel valdir steinar sem gera hleðsluna jafna, hleðsluhæð um 0.60 m. Jarðrfallið er grasivaxið og um 1.50-1.80 m djúpt

Athugasemdir

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Örnefnskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft yfir brunninn til austurs.

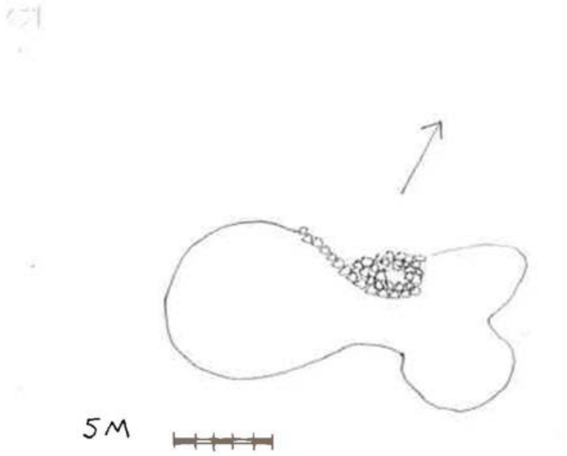

Teikning, brunnurinn í jarðfallinu.

Óttarsstaðir
163/38

Heiti .... Brunnur Neðri-óttarsstöðum 057
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Brunnur
Gps-hnit .... N 064°02.787' W 022°03.735'
Aldur 1900-
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Brunnlægðin er um 5-6 m frá norðausturhorni hússins Neðri-Óttarsstöðum.

Lýsing
Brunnurinn er í náttúrulegri hraunlægð, en við vesturhlið lægðarinnar er upphlaðið grjót um 0.60 má hæð steinastærð 0.25-0.40 m. grasivaxinn kantur er á norður hlið lægðarinnar. Brunnopið er hulið með þakplötu. en undir plötunni sést í steyptan kant sem styður við hleðslugrjót sem er í kringum brunn.opið. Brunnopið er um 1 m í þvermál.

Athugasemdir
Heimildamaður: Brunnurinn var endurhlaðinn og sett á hann vatnspumpa um 1940. Þá var steypt í kringum opið og ártal i steypunni er 1941.

Heimildir
Jónatan Garðarsson, heimildamaður í október 2009

Horft yfir brunin til norðvesturs.

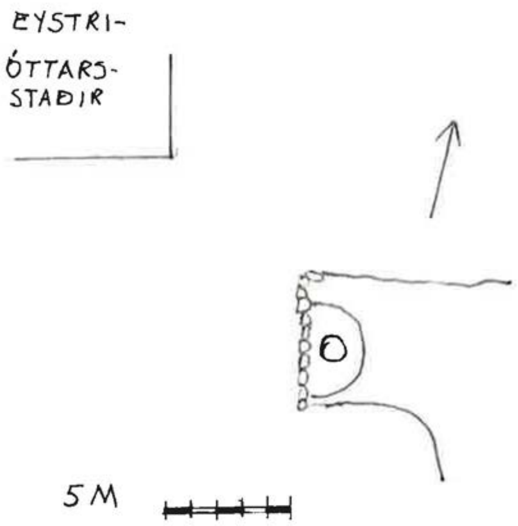

Teikning, brunnurinn.

Óttarsstaðir
163/39

Heiti .... Brunnur Neðri Óttarsstaðir 223
Tegund .... Hleðsla
fflutverk .... Brunnur
Gps-hnit .... N 064°02.800' W 022°03.818'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 100 m í vestur frá Neðri-óttarsstöðum er brunnurinn.
Örnefnaskrá: Alveg sunnan undir húsinu á Neðri-Óttarstöðum var jarðfall lítið um sig.
Brunnur var í jarðfallinu og var alltaf nóg vatn í honum, en fylgdi flóði og fjöru.

Lýsing
Brunnurinn er um mitt jarðfallið, undir smá barði vel falinn í grasi, og kringum hann er mjög grasigróið. Brunnopið er um 1 m í þvermál. Erfitt er að greina hleðslur í brunninum vegna mikils gróðurs.
Um 25 m í vestur er annar brunnur en hann er fyrir utan jarðfallið.

Athugasemdir
Jarðfallið var kallað Prettur, ekki er vitað um orsök nafnsins.

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Órnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.

Horft í norðaustur. Brunnurinn fyrir miðju

Óttarsstaðir

163/40

Heiti .... Tóft 210
Tegund .... Tóft
Hlutverk .... Fjárskýli
Gps-hnit .... N 064°02.804' W 022°03.785'
Aldur .... 1900 –
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Jarðfall er um 45 m í vestur frá Eystri-Óttarsstöðum. Alveg undir brúninni á þessu jarðfalli er tóftinn.
Örnefnaskrá: Alveg vestur undir húsinu á Neðri-Óttarsstöðum var lítið jarðfall.

Lýsing

Tóftarveggirnir eru hlaðnir frá austurhlið jarðfallsins. Hleðsluhæð er um 0.80 m. Steinastærð litlir steinar 0.20-0.35 m. Gengið er inní tóftina í norðaustur, hrunið hefur í innganginn, en hann er þó vel afmarkaður. Þak tóftarinnar hefur hrunið yfir tófina og liggja leifar þess á gólfi hennar.

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft að fjárskýlinu til austurs. Sést l eldhústóft Eystri - Óttarsstaða til hægri fyrir ofan miðja mynd.

Teikning, fjárskýlið.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/41

Heiti ....Litlikofi-Tótukofi 211
Tegund .... Tóft
Hlutverk .... Fjárhús
Gps-hnit .... N 064°02.79l'W 022°03.729'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Skammt frá Eyðikotinu til hægri handar, þegar vestur var farið, var hóll sem hét Litlakofahóll. Vestan í honum var kofi sem kallaður var Litlikofi eða Tótukofi. Kofinn stendur aðeins hærra en landið í kring.

Lýsing
Tóftin er hlaðin út frá smá klettabelti. Langveggur tófarinnar er kletturinn og út frá honum eru hleðslur tóftarinnar. Inngangur er í vestur á þeirri langhlið sem er hlaðinn. Hleðsluhæð um 1 m. Stærð á grjóti um 0.25 - 0.40 m. Ekki sjást merki um þak á kofanum.

Athugasemdir
Örnefnaskrá: Þórunn nokkur systir konunar á Óttarstöðum hafði kindur í þessum kofa.
Lovísa Ásbjömsdóttir:
Þórunn Bergsveinsdóttir (1864-1949) var systir Guðrúnar (1877-1957) húsfreyju á Eystri-Óttarsstöðum. Þórunn var viss um að huldufólk byggi í einum hólnum við óttarsstaði og fór oft á vetrum með mjólk í könnu að hólnum. Sagan segir að eitt sinn er hún fór að ná í könnuna lágu tvær hörpuskeljar við tóma könnuna. Taldi hún með vissu að huldufólkið hefði verið að launa henni greiðann. Hún passaði alla tíð vel upp á skeljarnar. Önnur af þessum skeljum er ennþá til í fjölskyldunni. En þessi tegund skelja Pecten maximus lifir ekki hér á landi, en finnst við suðurströnd Englands, þar sem hún lifir í allt að 110 m dýpi.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.
Lovísa Ábjörnsdóttir af Óttarsstaðaætt, viðtal í desember 2007 og óútgefið efni.

Horft í norðaustur yfir tóftina.

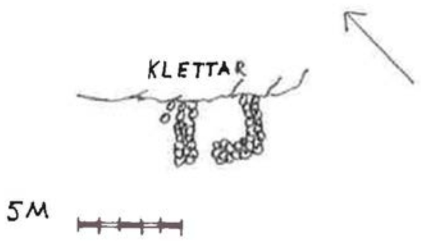

Teikning.

Óttarsstaðir

163/42

Heiti .... Fjárskýli 222
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Fjárskýli
Gps-hnit .... N 064°02.177'W 022°03.724'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 100 m frá Eyðikotinu í vestur eftir götulóða að Neðri-Óttarsstöðum er klettagjá sem er á landamekjum Eyðikotsins og Neðri-Óttarstaða vestan girðinagar sem er á milli þeirra.

Lýsing

Í klettabelti er um rúmlega meters breið kletta gjá, Fyrirhleðlan lokar af gjánni, hleðsluhæð um 0.40 m.

Fyrir framan kletta og gjánna með fyrirhleðslunni er grasivaxin laut og að henni liggur smá stígur, meðfram vestari hlið stígsins eru hleðslusteinar ekki samfeldir, hleðsluhæð 0.40 m, og á móti þeim er garisvaxið landið sem myndar hina hlið stígsins. Í klettagjánna hefur verið hent drasli.

Athugasemdir

Heimildir

Horft að fjárskýlinu i norðnorðvestur.

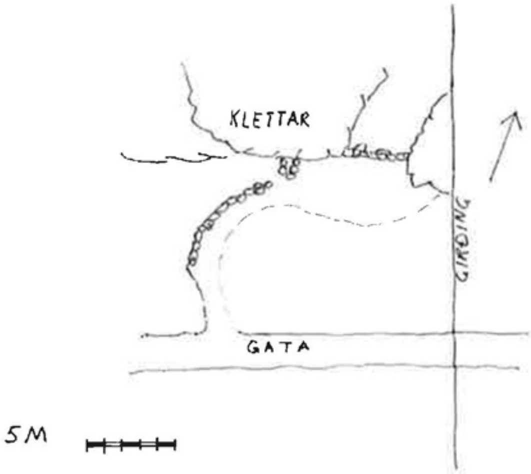

Teikning, fjárskýlið við klettinn.

Óttarsstaðir

163/43

Heiti .... Rúnugerði 220
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Gerði
Gps-hnit .... N064°02.817'W022°03.839'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Örnefnaskrá: Rétt norður af Neðri-Óttarstöðum er lágur rani. Á endanum á honum er smá túnblettur með grjóthleðslu í kirng. Er þetta nefnt Rúnugerði.
Rúnugerði er um 120 m í vestur frá Neðri -Óttarsstöðum,

Lýsing

Klettarani sem liggur suður-norður í landinu við endaranans er hrunin grjóthleðsla, hægt er að greina hana á tveimur stöðum, aðra sem fyrirhleðslu í klettaskor og hina sem hefur verið lenging á smá kletti. aðrar hleðslur eru ekki sýnilegar, en þarna er mjög mikð gras og ekki ósennilegt að undir þykkum grassverðinum séu fyrirhleðslur sem hafa markað af túnblettinn

Athugasemdir

Örnefnaskrá: Rúnugerði er kennt við Guðrúnu, dóttur Friðfinns sem bjó á Óttarstöðum skömmu fyrir aldamót (1899-1900).

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.

Horft í suður yfir hleðslurnar.

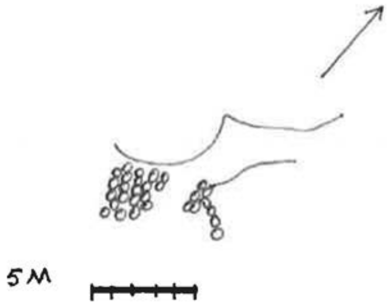

Teikning, hleðslurnar.

Óttarsstaðir

163/44

Heiti .... Hleðsla/fyrirhleðsla
Tegund .... Hleðsla/klettagjá 228
Hlutverk .... Fjárskýli
Gps-hnit .... N 064°02.798' W 022°03.690'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 120 m í hleðsluna sem er um miðja vegu milli Neðri-Óttarsstaða og Eyðikotsins og rétt fyrir utan girðingu sem er um heimatún Neðri- Óttarsstaða.

Lýsing
Hleðslan er fyrir endanum á smá gjá sem er austur-vestur og liggur síðan upp með gjánni , hleðslur eru að mestu í sömu hæð og landið í kring, nema hleðslan sem fyrir gjánni er um 0.40 má hæð. Steinastærð um 0.25-0.40 m.

Athugasemdir

Heimildir

Horft að gjánni í suður, Eystri-Óttarsstaðir til hægri.

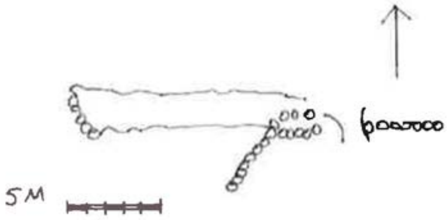

Teikning, hleðslan í og við gjánna.

Óttarsstaðir

163/45

Heiti .... Smiðja 212 Eysri-Óttarsst
Tegund .... Tóft
Hlutverk .... Smiðja
Gps-hnit .... N 064°02.770' W 022°03.831'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Tóftin liggur upp að girðingu sem er á milli Efri- og Neðri -Óttarstaða, um 35 í suð-austur frá Neðri- Óttarstöðum.
Örnefnaskrá: Í túninu á Neðri-Óttarstöðum alveg við mörkin var kofi. Kofinn var upphaflega smiðja seinna hesthús.

Lýsing

Tóftin er mjög grasivaxin, á smá hól. Inngangur í tóftina er í vestur. Veggjahleðslur úr grjóti eru sýnilegar á innanverðum endavegg og suðurvegg, eins sést í hleðslur við inngang tóftarinnar, en þær hafa hrunið niður í innganginn. Veggjahæð um 1.40 m að innan en að utan rennur tóftin nokkuð saman við landið í kring, nema á austur- og suðurhlið þar er hleðsluhæð allt að 0.80 m.

Athugasemdir

Tóftin er á Túnakorti frá 1917.
Ömefnskrá: Í túninu á Neðri- óttarsstöðum alveg við mörkin, var kofi, upphaflega smiðja ,seinna hesthús.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Öttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.
Þjóðskjalasafn Íslands. Túnakort 1917.

Horft i austur að tóftinni.

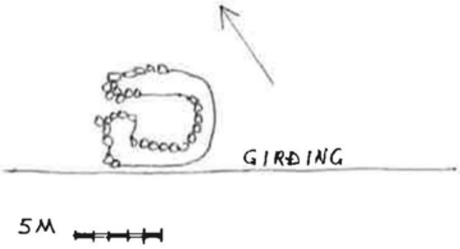

Teikning, tóftin.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/46

Heiti .... Vatnsgjá 225
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Vatnsból
Gps-hnit .... **N** 064°02.835' **W** 022°03.822'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Vatnsgjá er í 60 m í vestur frá Neðri-Óttarsstöðum.
Örnefnaskrá: Austan til þar sem var Langabakkarétt eru stórir klapparhólar og sunnan við þá er tjörn. Er þetta kölluð Vatnsgjá.

Lýsing

Á vatnasvæðinu gætir flóðs og fjöru, hleðslur á svæðinu sýna að þarna hefur verið safuað vatni í einhverskonar brunna, vatnið leitt að þeim eftir rásum sem hafa steinahleðslu. Einn brunnur er stærstur og er hleðsluhæð í þeim brunni um 0.50 á hæð en í rásunum er það um 0.30 m. Steinarnir í hleðslum á vatna svæðinu eru áberandi svartir á litinn, steinastærð um. 0.25-0.40 m.

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson Örnefnskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft í suðaustur yfir vatnasvæðið heim að Eystri-Óttarsstöðum.

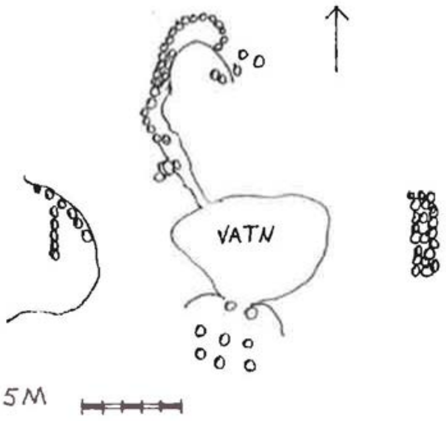

Teikning, Vatnasvæðið heillegasti brunnurinn er efst á teikningunni.

Óttarsstaðir
163/47

Heiti .... Hleðsla/garðpartur 217
Tegund .... Garðlag
Hlutverk .... Túngarður
Gps-hnit .... **N** 064°02.807' W 022°03.893'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Hleðslan er miðja vegu á milli Eystri-Óttarsstaða og tóftar Torfhús sem er á sléttlendi í átt til sjávar.

Lýsing
Í smá klettum í grasivöxnu lautardragi er hleðsla á milli hliða lautarinnar. Hleðsluhæð 1-1.50 m steinastærð 0.25-0.40 m. Hleðslan liggur austur-vestur.

Athugasemdir

Heimildir

Horft til norðurs yfir grjóthleðslumar sem eru á milli kletta.
Torfhús til vinstri fyrir ofan miðja mynd.

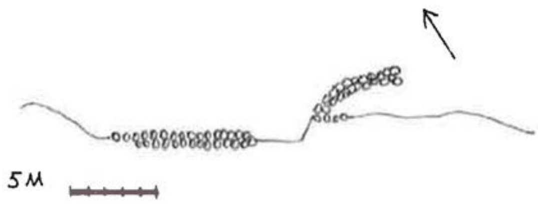

Teikning, hleðlslurnar í klettunum,

Óttarsstaðir

163/48

Heiti .... Sjóbúð, Fiskhól 226
Tegund .... Tóft
Hlutverk .... Verbúð
Gps-hnit .... N 064°02.837' W 022°03.739'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Landbrot
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Út við sjávarkambinn, um 100 m í norðvestur frá Neðri-Óttarsstöðum

Lýsing

Sjóbúðin er hlaðin i smá klettagjá, og er alveg út við fjörukambinn, inngangur í tóftina er í norðvestur og fyrir framan er stórgrýtt fjaran. Tóftin er tvískift, með þremur upphlöðnum veggjum austasti og mið veggurinn eru nokkuð heilir og þar er hleðsluhæð allt að 1.70 m, langveggur tóftarinnar er klettur og hinn langveggurinn þar sem inngangur í tóftina er einnig klettur við austara hólfið er hleðsla ofan á klettinum til að hækka hann, og eins er hlaðið í inngangsopið til að minnka það, en aðeins hefur hrunið úr því. Vestasti veggur tófarinnar er hruninn, og er hleðsluhæð hans um 0.40 m, en inngagur er í það hólf frá miðhleðsluveggnum. Steinastærð í tóftinni er um 0.30-0.45 m.

Athugasemdir

Heimildir

Horft í vestur yfir inngang tóftarinnar til hægri.

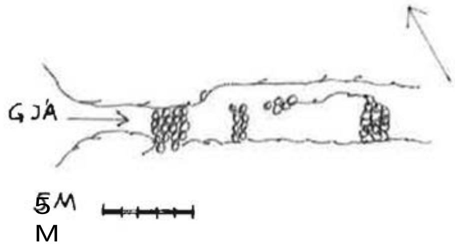

Teikning, hleðslur sjóbúðarinnar.

Óttarsstaðir

163/49

Heiti .... Hleðslur/Fiskhóll 227
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Herslugarður
Gps-hnit .... N 064°02.830' W 022°03.719'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar/nýbygging
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Fyrirhleðslan er í 3-5 m fjarlægð frá Sjóbúð sem er út við sjávarkambinn á Fiskhól.
Örnefnaskrá: Rétt austan við Rúnugerði er nokkuð stór hóll sem er kallaður Fiskhóll. Uppi á þeim hól hafa verið breiðir grjótgarðar, sem enn sést móta fyrir.

Lýsing

Fyrirhleðslur í smá klettaskoru. Kletturinn i kring er um 1.20 á hæð, hleðsluhæð fyrir hleðslunnar er um 0.35 m, en þær hafa hrunið bæði út fyrir hleðslurnar og inn í hleðsluna. steinastærð um 0.25-0.40 m.

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.

Horft í suður yfir hleðslur byrgisins.

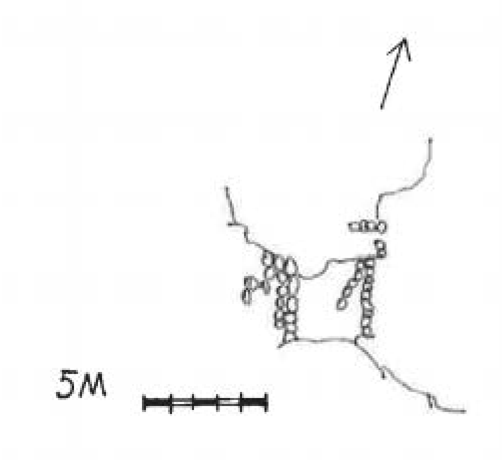

Teikning, hleðslur byrgisins.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/50

Heiti .... Garðar Fiskhól
Tegund .... Hleðsla 012
**Il										lutverk** .... Herslugarður
Gps-hnit .... N 064°02.834' W 022°03.732'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 200 m frá neðri Óttarsstöðum niður að sjó upp á grasivöxnum all stórum hól, Fiskhól sem sést vel í landinu. Örnefnaskrá: Rétt austan við Rúnugerði er nokkuð stór hóll sem er kallaður Fiskhóll. Uppi á þeim hól hafa verið breiðir grjótgarðar, sem enn sést móta fyrir.

Lýsing

Í um 12 m langri og 1-2 m breiðri gjá sem liggur í landinu suður-norður, eru hleðslur. Gjáin er um 1-2 má dýpt og lægri. Hleðsluhæð er hæst um 0.80 m efst til hægri á teikningunni, en aðrar hleðslur eru um 0.50 má hæð. Steinastærð 0.60- 0.25 m.

Athugasemdir

Örnefnaskrá: Þarna hefur verið þurrkaður fiskur í gamla daga.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.

Horft í suður yfir hleðslurnar að neðri Óttarsstöðum.

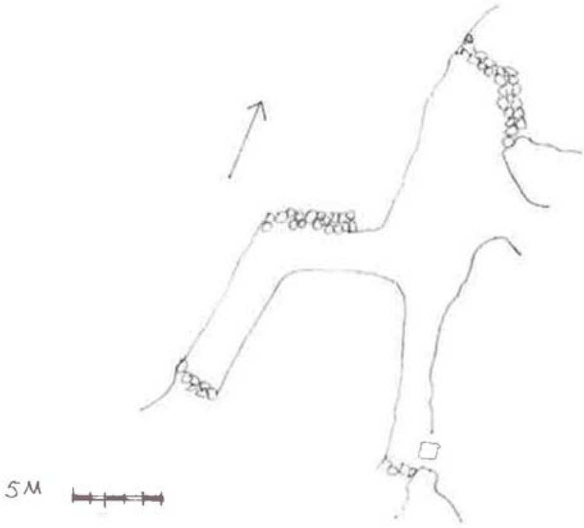

Teikning: Hleðslur

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/51

Heiti .... Langabakkahús 219
Tegund .... Tóft
Hlutverk .... Fjárhús
Gps-hnit .... N 064°02.864' W 022°03.903'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 350 m í vestur frá Neðri Óttarsstöðum í sléttu landi nálægt sjávarkambinum eru veggjahleðslur fjárhússins.
Örnefnaskrá: Lengra vestur í túninu og nær sjónum voru fjárhús.

Lýsing

Stærð hússins eru afmarkað af veggjahleðslum sem sýna stærð þess Hleðsluhæð er að mestu um 0.20-0.30 m en fer í 0.80 m við norð-austur horn tóftarinnar. Hleðslusteinarnir eru 0.20- 0.30 má stærð. Hleðslurnar eru nokkuð grasivaxnar.
Örnefnaskrá: Langabakkahúsið var rifið svo að veggir einir stóðu eftir, en þeir fóru alveg í stórflóði líklega 1957.

Athugasemdir
Örnefnaskrá segir: Vestur í túni og nær sjónum voru fjárhús nefndist það efra Torfhús en það neðra Langabakkahús.

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.

Horft yfir tóftina til suðausturs.

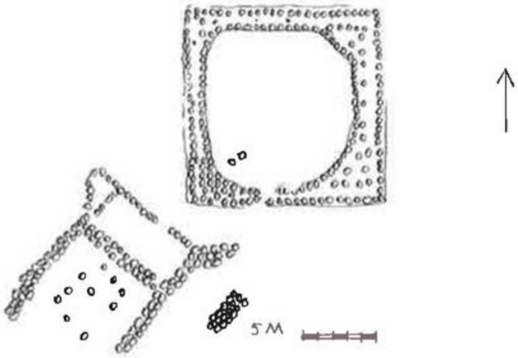

Teikning, Tóftin og Langabakkarétt.

Óttarsstaðir

163/52

Heiti .... Langabakkarétt 219
Tegund .... Tóft
Hlutverk .... Rétt
Gps-hnit .... **N** 064°02.864' W 022°03.903'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Landbrot
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Langabakkrétt er um 360 m í vestur frá Vestri Óttarsstöðum, eða um 200 m í norðvestur frá Torfhúsi, tóft.
Örnefnaskrá: Fyrir innan Hrúðurinn var austast Langibakki. Var að hár kampur sem nefndist Langabakkagrjót. Innan við það var Langabakkamöl. Sjórinn féll þarna inn á flóði og var þetta góður baðstaður í hitum. Aðeins austar, rétt við kampinn var lítil rétt, sem notuð var fyrir sláturétt á haustin. Hún er kölluð Langabakkarétt

Frá Neðri-Óttarsstöðum er um 270 m eftir slóða sem liggur niður að sjávarbakkanum þar sem er sléttlendi en er þó aðeins hærra en landið við sjávarbakkann.
Langabakkarétt er um 3 m suður af Langabakkahúsi, sem er horfið nema útveggir eru markaðir í landið með steinum

Lýsing
Það sem nú sést af réttinni er grjóthleðslur sem liggja í landinu, er marka útlínur veggja réttarinnar, en hleðslur hafa hrunið inn í réttina, suðvesturhlið er nokkuð óljós, og ekki heilleg. Grasivaxið er á milli steinana, og Hleðsluhæð 0.25 m, steinastærð 0.20 - 0.30 m, steinarnir eru frekar smáir.
Örnefnaskrá: Sjórinn tók réttina og jafnaði við jörðu í sama flóði og Langabakkahúsið fór af, liklega 1957.

Athugasemdir
Um 3 m eru yfir í Langabakkahús í norðaustur.

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.

Horft í suður yfir réttina.

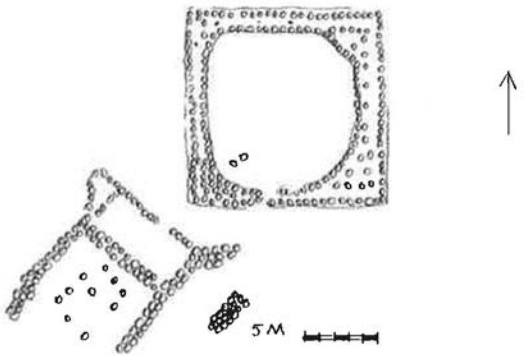

Teikning, Langabakkarétt til vinstri, Langabakkahús til hægri.

Óttarsstaðir

163/53

Heiti .... Torfhús 218
Tegund... Tóft
Hlutverk .... Fjárhús
Gps-hnit .... N 064°02.823' W 022°03.951'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 260 m í vestur frá Neðri - Óttarsstöðum, nálægt sjónum í nokkuð sléttu landi.
Örnefnaskrá: Lengra vestur í túninu frá Neðri-Óttarsstöðum og nær sjónum voru fjárhús. Nefndist það efra Torfhús en það neðra Langabakkahús.

Lýsing
Tóftin er grasivaxin að utan, en hleðslur sjást vel innan í tóftinni. Hleðsluhæð við endavegg er um 1.60 m, en langveggur að sunnan er um 1 má hæð og langveggur að norðan eru um 0.60 má hæð. Innan við hleðslugrjótið inn í tóftinni er grasivaxin kantur um 0.30 má breidd og 0.25 má hæð. Hleðslugrjótið erum um 0.25-0.40 m að stærð. Inngangur er í tóftina austur, hrunið hefur úr veggjahleðslum í innganginn. Grjóthrúga sem er um 2x3 m að stærð er um 2 m vestan við endavegg tóftarinnar. og önnur hrúga er um 5 m noðrur af tóftinni, stærð um 3x4 m.

Athugasemdir

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.
Þjóðskjalasafn Íslands. Túnakort frá 1917.

Horft að tóftinni í suðvestur.

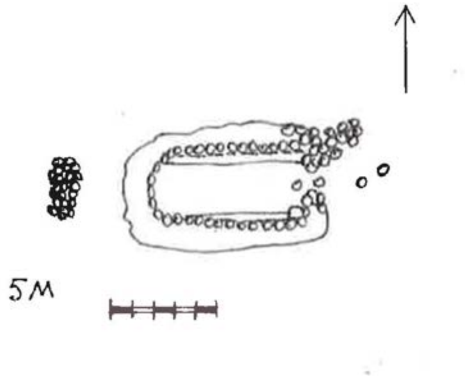

Teikning, tóftin.

Óttarsstaðir

163/54

Heiti .... Náttmálahóll 053
Tegund .... Eyktarmark
Hlutverk .... Eyktamark
Gps-hnit .... N 064°02.853' W 022°04.032'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Rétt innan við vesturtúngarðinn út við sjávarkambinn er all stór stakur hóll sem sker sig vel úr landinu.
Örnefnaskrá: Norðvestur af Brekkunum er stakur hóll alveg niðri við fjörukamp. Hann heitir Náttmálahóll og var eyktarmark frá Óttarsstaðabæjunum.

Lýsing

All stór hóll sem sker sig vel úr landinu, grasivaxinn að hluta.

Athugasemdir

Náttmál er kl. 21.00.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.

Horft í vestur að Náttmálahól.Eyktarmark.

Óttarsstaðir

163/55

Heiti .... Fjárhlið
Tegund .... Fjárhlið/Vesturtúngarði 245
Hlutverk .... Leið
Gps-hnit .... N 064°02.826' W 022°04.144'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Að Vesturtúngarði er um 400 m frá Neðri-óttarsstöðum í suðvestur í átt að sjávarkampinum en þar endar garðurinn. Örnefnaskrá: Rétt fyrir ofan ajávarkampinn var hlið á vesturtúngarðinum, nefnt Fjárhlið, því þar rann féð í gegn.

Lýsing

Garðminn liggur á þessum stað á milli kletta, hleðsluhæð er allt að 1.60 m, hrunið hefur úr garðinum í hliðið, hleðsluhæð í opinu er um 0.50 m, og breiddinn á opinu um 0.50 m neðst en víkkar upp og er um 1.50 m efst Garðurinn er heillegur að örðu leiti.Steinastærð um 0.25-045 m.

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.

Horft í suður að hliðinu í Vesturtúngarði.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/56

Heiti .... Fjárgerði, Vesturtúngarður 246
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Kvíar
Gps-hnit .... N 064°02.830' W 022°04.203'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Ábúð
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Að Vesturtúngarði er um 400 m frá Neðri-Óttarsstöðum í suðvestur átt að sjávarkampinum en þar er endi garðsins. Rétt sunnan við Fjárhliðið (55) er gerðið.
Örnefnaskrá: Rétt fyrir ofan Sjávarkambinn var hlið á vesturtúngarðinum nefnt Fjárhlið. Rétt fyrir sunnan hlið var feikimikið fjárgerði

Lýsing

Um 10 m í suður frá Vesturtúngarði um Fjárhliðið, hafa verið hleðslur milli lágra kletta, Hleðslurnar eru mikið hrundar, og eru nánast í sömu hæð og landið, en vel afmarkaðar í landinu. Steinastærð um 0.25-0.35 m.

Athugasemdir

Örnefnaskrá: Rétt fyrir sunnan Fjárhliðið, var fjárgerði. Þangað lá götuslóði frá báðum bæjunum.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.

Horft í norðaustur yfir Fjárgerðið.

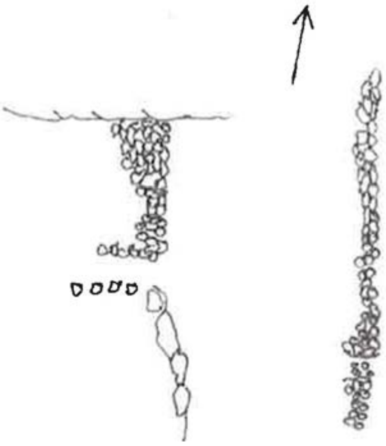

Teikning, hleðslur fjárgerðisins.

Óttarsstaðir

163/57

Heiti .... Stekkur, Vesturtúngarði 247
Tegund .... StekkurN esturtúngarður 24 7
Hlutverk .... Stekkur
Gps-hnit .... N 064°02.809' W 022°04.180'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Frá Vesturtúngarði í suður um 25 m.
Örnefnaskrá: Vestan við Fjárhlið er stórgrýtisurð, en fyrir ofan er smá graslendi sem kallast Stekkurinn.

Lýsing

Stekkurinn er hlaðin í smá boga utan í klettabelti. Kletturinn slútir fram um l m og veitir ágætis skjól. Hleðsluhæð er allt að 1.50 m, þar sem það er hæðst við austurhlið, en lækkar niður til vesturs, í allt að 0.30 m. Steinastærð 0.30-0.50 m, og minni steinar.

Athugasemdir

Fjárskjólið hefur verið hluti af Gerðinu sem er sunnan við Vesturtúngarð.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft að Stekknum til suðurs

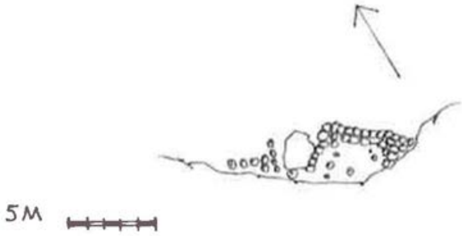

Teikning, stekkurinn.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfiordur.is

Óttarsstaðir

163/58

Heiti .... Miðaftansvarða 248
Tegund .... Varða
Hlutverk .... Eyktamark/Landamerki
Gps-bnit .... N 064°02.746' W 022°04.412'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 600 m í vestur frá vesturtúngarði meðfram ströndinni.
örnefnaskrá: Vestan við Stekkinn sem er vestan Vesturtúngarðar eru klettar. **Þar upp** af er varða á hæð fram undir sjónum. en grasbakki fyrir framan. þar er Miðaftansvarða.

Lýsing
Varðan er upphlaðin og mjókkar upp. Gunnflötur er ferhymtur um 1.20 má hlið. Hæð um 1.50 rn. Steinatærð um 0.25 - 0.35 m.

Athugasemdir
Varðan ber í aðra vörðu í suður sem er ofan við Fjárréttina.
Örnefnaskrá: Hún hefur getað verið eyktannark frá Óttarsstöðum.
Miðaftan er kl. 18.00.

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá-Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft að vörðunni til norðurs.

Óttarsstaðir

163/59

Heiti .... Vatnagjá /Bogafar 249
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Brunnur
Gps-hnit .... N 064°02.737' W 022°04.770'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Frá Vesturtúngarði út við sjóinn um 470 m í vestur meðfram strandlengjunni. Í lautarbala sem er grasivaxinn innan um kletta við sjávarkambinn, þar eru hleðslurnar.
Örnefnaskrá: Vestan við vesturtúngarð er Stekkurinn vestan við stekkinn koma klettar þar upp af er varða Miðaftansvarða. Þar fram undan er klapparklettur, kallaður Vondiklettur.
Þar skammt vestur af er töluvert stór grasblettur, sem er kallaður Bletturinn. Hann er alltaf grænn.

Lýsing

Hleðslur eru í lautarbalanum sem mynda rásir, lengsta rásin er um 13-14 m löng, hleðsluhæð um 1.4 m. Við norðurenda rásarinnar er þverrás sem er í norðvestur og vestur og við vesturendann er brunnhleðsla. Brunnhleðslan er um 0.60. má hæð. Steinastærðu, 0.40 0.60 m

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

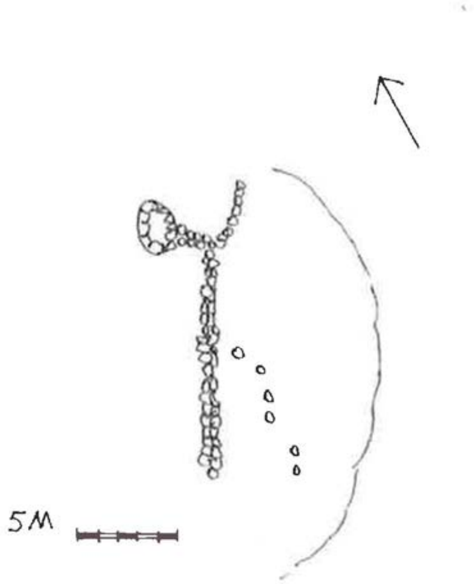

Horft í austuryfir Vatnagjá, brunnur fremst á myndinni.

Teikning, brunnurinn efst til vinstri.

Óttarsstaðir

163/60

Heiti .... Hleðsla 250
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Óþekkt
Gps-hnit .... N 064°02.733'W 022°04.791'
Aldur .... 1550·1900
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 600 m frá Vesturtúngarði Efri-Óttarsstaða út við sjávarkambinn í vestur.
Örnefnaskrá: Fram undan Miðaftanvörðu er klapparklettur sprunginn kallaður Vondiklettur, því að þar flæddi féð oft. Þar skammt vestur af er töluvert stór grasblettur sem er kallaður Bletturinn. Hann er alltaf grænn.
Rétt vestan við Blettinn kom laut og lá gatan i sveig fyrir hana
Nefndist það Bogfar.

Lýsing

Þar sem leiðin liggur um Bogafar eru veggjahleðslur í lautinni. Hleðslurnar eru óljósar að lögun, og hafa brunið. Þó má greinilega sjá T -laga vegg og út frá honum óreglulegri hleðslur, nokkuð heillegan. Hleðsluhæð um 0.40 m eða lægri, steinastærð 0.30-0.50 m

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft yfir hleðslurnar í suður.

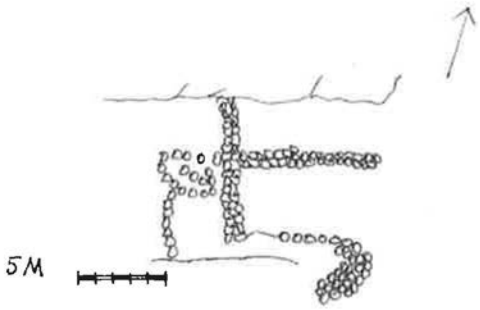

Teining, hleðlurnar

Óttarsstaðir

163/61

Heiti .... Bogafar 250
Tegund .... Frásögn
Hlutverk .... Álagablettur
Gps-hnit .... N 064°02.733' **W** 022°04.791'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi... Talsvert
Friðlýst.. Nei

Staðhættir
Fram undan Miðaftanvörðu er klapparklettur sprunginn kallaður Vondiklettur, því að þar flæddi féð oft. Þar skammt vestur af er töluvert stór grasblettur sem er kallaður Bletturinn. Hann er alltaf grænn.
Rétt vestan við Blettinn kom laut og lá gatan í sveig fyrir hana
Nefndist það Bogfar.

Lýsing
Þar sem leiðin liggur um Bogafar eru veggjahleðslur í lautinni. Hleðslurnar eru óljósar að lögun, og hafa hrunið. Þó má greinilega sjá T-laga vegg. nokkuð heillegan. Hleðsluhæð um 0.40 m eða lægri, steinastærð 0.30-0.50 m

Athugasemdir
Örnefnaskrá: Hér í gamla daga þegar menn gengu á milli bæja með olíuluktir, þá henti það í hvert sinn sem farið var með slíka lukt um Bogfar, að ljósið drapst.
Kenndu þar margir um einhverju dularfullu.

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft yfir hleðslur í suður frá götunni sem liggur um Bogafar.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/62

Heiti .... Landamerkjavarða 251
Tegund .... Varða
Hlutverk .... Landamerki
Gps-hnit .... N 064°02.717'W 022°04.871'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Landamerkjavarðan er á landamörkum Óttarsstaða og Lónakots um 100 m fyrir ofan fjörukambinn.

Lýsing
Vaðan er upphlaðin, og mjókkar upp, steinastærð um 0.25 - 0.40 UL hæðin um 1.50 m Þvermál grunnflatar um 1 m.

Athugasemdir
Um 50 m í austur frá vörðunni eru leyfar landamerkjagirðingar sem var hlaðinum 1890.

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft í norður að vörðunni.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/63

Heiti .... Hleðsla 077
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Óþekkt
Gps-hnit .... N 064°02.749' W 022°04.299'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 110 m í norðaustur frá Sjónarhóslvörðu eftir göngustígnum sem liggur í hlykkjum i gegnum landið.

Lýsing

Í klettagjá sem er um 0.70-1 m á hæð og um 2-3 m löng og 2 m breið, liggja hleðslusteinar í botni gjárinnar,

Athugasemdir

Heimildir

Horft yfir gjána, til suðvesturs, að Sj6nnarh6lsvörðu. Hleðslan neðst til vinstri.

Óttarsstaðir

163/64

Heiti .... Girðingarvarða 252
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Landamerki
Gps-hnit .... N 064 °02. 705' W 022°04.951'
Aldur 1890
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 50 m í austur frá Sjónarhólsvörðu út að landamerkjum Lónakots.

Lýsing

Upphlaðinn varða, um 0.70 má hæð og um 0.50 m í ummál, kringum vörðuna hefur verið smíðuð trégrind.

Athugasemdir

Jónatans Garðarssonar: Girðingarvarða frá 1890, með trégrind. Grindin gæti hafa verið endurnýjuð.

Heimildir

Viðtal við Jónatan Garðarson í des. 2007.

Horft yfir vörðuna til norðurs.

Horft yfir vörðuna til norðurs.

Óttarsstaðir

163/65

Heiti .... Stekkur 253
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Stekkur
Gps-hnit .... N 064°02.669' W 022°05.228'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Frá vesturtúngarði út við sjávarkambinn um 900 m í vestur meðfram strandlengjunni. Um 50 m eftir sléttlendi sem er frá sjónum upp að gjánni sem er fyrsta uppbrot frá ströndinni. Upp með girðingu sem liggur suður-norður frá sjávarkambinum, áður en komið er að landamerkjum Lónakots.

Lýsing

Stekkurinn er hlaðinn í klettagjá sem liggur austur-vestur. Vesturhlið stekksins er upphlaðinn heilleg, og kemur saman víð undirhleðslugirðingu sem liggur suður-norður frá fjöruborðinu. Hleðsluhæð er um 1.20 m steinastærð um 0.25-0.40 m Nokkuð stór klettur er í klettagjánni sem afmarkar rýmið ásamt hleðslu sem er hlaðin að klettinum.

Athugasemdir

Heimildir

Horft inn i stekkinn til vesturs.

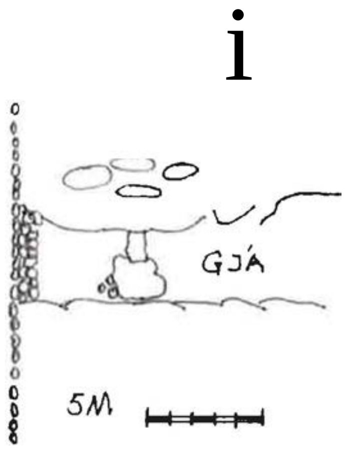

Teikning, gjá með hleðslum.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/66

078

Heiti .... Ingveldur
Tegund .... Varða
Hlutverk .... Kennimark
Gps-hnit .... N 064°02.360'W 022°04.747'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Varðan er í um 300 m austur frá vegi sem liggur að fjárhúsum í landi Lónakots og um 260 m í norðvestur frá Reykjanesbraut Hún stendur á norðsusturenda á um 1 m háu klettabelti.
Örnefnaskrá: Rétt noðran við Sjónarhól eru tvær vörður er hétu Ingveldur og stóðu á Ingveldarhæð.

Lýsing

Varðan er hlaðinn úr flögugrjóti, steinastærð. 0.25-040 m. Hleðsluhæð um 2.05 m. Ummál neðst um 1 m, en varðan mjókkar aðeins upp.

Athugasemdir

Örnefnaskrá: Ekki er vitað hvernig á Ingveldar nafninu stendur.
Jónatan Garðarsson: Samkvæmt upplýsingum frá Jónatani Garðarssyni er það austari varðan sem heitir Ingveldur, sú vestari heitir Sjónarhólsvarða, og er landamerkjavarða á milli Óttarsstaða og Lónakots.

Heimildir

Gísli Sigurðsson Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980. Viðtal við Jónatan Garðarsson í júlí 2009.

Horft að vörðunni í vestur.

Horft að vörðunni í vestur, Sjónarhólsvarða til hægri.

Óttarsstaðir

163/67

Heiti .... Sjónarhólsvarða
Tegund .... Varða 079
Hlutverk .... Landamerki
Gps-hnit .... N 064°02.332' W 022°04.831'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Varðan er í um 300 m austur frá vegi sem liggur að fjárhúsum í landi Lónakots og um 260 m í norðvestur frá Reykjanesbraut Hún stendur á klettabelti sem liggur í smá sveigum í landinu. og er vel sýnilegt.
Örnefnaskrá: Rétt norðan við Sjónarhól eru tvær vörður er hétu Ingveldur og stóðu á lngveldarhæð.

Lýsing
Varðan er hlaðin úr flögugrjóti, steinastærð. 0.25-040 m. Hleðsluhæð um 2.05 m. Ummál neðst um 1 m en mjókkar upp.

Athugasemdir
Örnefnaskrá: Ekki er vitað hvernig á Ingveldar nafninu stendur.
Jóatan Garðasrsson: Samkvæmt upplýsingum frá Jónatani Garðarssyni er það austari varðan sem heitir Ingveldur, sú vestari heitir Sjónarhólsvarða sem hér er skráð, og er landamerkjavarða á milli Óttarsstaða og Lónakots.

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.
Viðtal við Jónatan Garðarsson í júlí 2009.

Horft að vörðunni til norðnorðausturs, varðan Ingveldur rétt til vinstri við vörðuna.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/68

Heiti .... Vetarleiðavarða
Tegund .... Varða 080
Hlutverk .... Leið
Gps-hnit .... N 064°02.189' W 022°04.709'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Já

Staðhættir

Um 150 m í suðaustur frá vörðuna tveimur sem heita Ingveldur og Sjónarhólsvarða. þar sem er nokkuð stór lægð í landið, varðan er í smá brekku við norðanverða lægðina.

Lýsing

Varðan er upphlaðin um 1.80 m á hæð, er jafnhliða, um 1.10 m á hlið. mjókkar aðeins upp fyrir ofan miðju . Steinastærð um 0.25-0.45 m.

Athugasemdir

Jónatan Garðarsson: Vetarleiðavarðan hefur sömu lögun og sýsluvegavörurnar frá 1890.

Heimildir

Jónatan Garðarsson heimildir í október 2009.

Horft að vörðunni til Jónatan Garð'osuðurs.

Horft að vörðunni til vesturs.

Óttarsstaðir

163/69

Heiti .... Jakobsvarða
Tegund .... Varða 082
Hlutverk .... Kennimark
Gps-hnit .... N 064°02.309' **W** 022°04.379'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Varðan er í um 200 rn i norður frá vörðunum tveimur, sú austari er Ingveldur og vestari er Sjónarhólsvarða. Varðan stendur í nokkuð sléttu grasivöxnu landi.á lágum klettarana eða hæðardragi.
Örnefnaskrá: Austur af Ingveldi er Jakobsvörðuhæð og á henni Jakobsvarða

Lýsing

Varðan er um 1.10 rn breið, hringlaga, hleðsluhæð um 1 m, hrunið hefur úr vesturhluta hennar, og hefur sá hluti að einhverju leiti verið endurhlaðin mjög óreglulega í samanburði við austurhlið hennar sem hefur jafnari hleðsluáferð. Steinastærð er um 0.25-0.45 rn.

Athugasemdir

Örnefnaskrá: Norðan undir hæðinni (Jakobshæð) var eins og ævagamall stekkur (72) eða rétt (71).

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft að vörðunni til norðurs, þar sem sést i hlið vörðunnar sem hefur hrunið.

Horft að vörðunni til austurs þar sem hleðslan er heil.

Óttarsstaðir

163/70

Heiti .... Jakobsvörðurétt
Tegund .... Hleðsla 088
Hlutverk .... Rétt
Gps-hnit....................................... N 064°02.329' W 022°04.360'
Aldur.. 1550-1900
Ástand... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 50 m í norður frá Jakobsvörðu. Stekkurinn liggur aðeins neðar í landinu en varðan og er hlaðinn inn í vik í klettabelti.
Örnefnaskrá: Austur af Ingveldi er Jakobsvörðuhæð og á henni Jakobsvarða. Norðan undir hæðinni var eins og ævagamall stekkur eða rétt.

Lýsing
Austurveggurinn að hluta til aðhald sem liggur að réttinni er hlaðinn ofan á lágan náttúrulegan klettarana sem er um 0.50-0.60 má hæð, hleðsluhæð ofan á hann er um 0.40m. Suðurhlið er að hluta til hlaðin ofan á klettavegg sem er 0.50 m, og er hleðsluhæð um 0.40 m. en um miðja suðurhlið í vestur er hleðslan um 1 m, og síðan smá hluti sem er hlaðin ofan á kletta, Vesturhlið er að mestu klettar, en norðuhlið hlaðinn og er um 0,50 m á hæð. Þverhleðsla er í vesturhluta réttarinnar, hleðsluhæð um 0.30 m mjög sigin. Gólf grasivaxið. Steinastærð 0.25-0.50 m. Hleðslur mosavaxnar og veggir signir í graisð. Réttin þó vel afmörkuð í landinu.

Athugasemdir

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft yfir réttina til austurs, bak við marurinn á myndinni er stekkurinn,

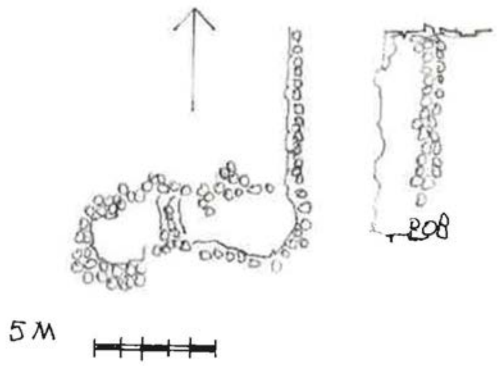

Teikning: Réttin til vinstri, stekurinn til hægri.

Óttarsstaðir

163/71

Heiti .... Jakobsvörðustekkur 089
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Stekkur
Gps-hnit .... N 064°02.325' W 022°04.355'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Stekkurinn liggur samhliða austurhlið Jakobsvörðuréttar (70), og eru um þrír metrar á milli. Stekkurinn sést ekki frá réttinni þar sem bann er undir smá klapparhæð sem slútir fram fyrir sig í L-laga lægð.

Lýsing

Stekkurinn liggur í L-laga lægð, hleðsluveggur er í suður-norður jafnhliða klapparhæðinni sem slútir fram fyrir sig. Hleðsluhæð um 0.60 m en lækkar aðeins til suðurs. Steinastærð um 0.25-0-0.60 m. Steinar mosavaxnir, hleðslur nokkuð signar en vel afmarkaðar.

Athugasemdir

Örnefnaskrá: Austur af Ingveldi er Jakobsvörðuhæð og á henni Jakobsvarða Norðan undir hæðinni var eins og ævagamall stekkur eða rétt.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft til norðurs yfir stekkinn.

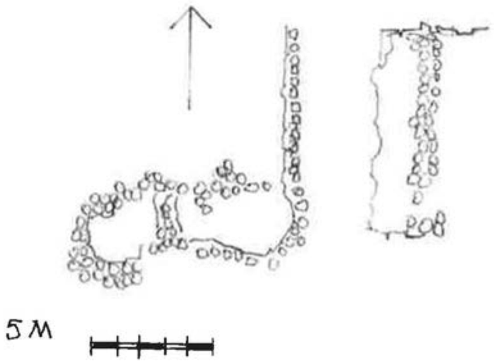

Teikning: Réttin til vinstri, stekkurinn til hægri.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/72

Heiti .... Varða
Tegund .... Varða 083
Hlutverk .... Kennimark
Gps-hnit .... N 064°02.041' W 022°03.905'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Varðan er á vesturhlið jarðfalls sem heitir Hlandkoppagjörð, en það er all stórt jarðsig sem liggur um 200 m neðan Reykjanesbrautar austan við mitt Óttarsstaðaland, um 400 m frá gjánni þar sem Kúaréttin er.
Örnefnaskrá: Á háhæðinni á Kotaklifinu er við Skógargötuna er Kotaklifsvarða, þaðan liggur Skógargatan suður um hraunið. Sunnan undir Miðmundarhæð er klapparskarð sem heitir Djúpaskarð. Skammt norðan við Kotaklifið er djúpt sporöskjulaga jarðfall við götuna. Er það kallað Hlandkoppsgjörð.

Lýsing

Varðan er um 1 má hæð, og botnflötur um 1 m nokkuð óreglulegur, upphlaðin úr flögugrjóti, um 0.25-0.60 m

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft að vörðunni í norður.

Horft að vörðunni í austur

Óttarsstaðir

163/73

Heiti .... Varða
Tegund .... Varða 084
IÐutverk .... Kennimark
Gps-hnit .... N 064°02.330'W 022°03.811'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi ....Hátt
Friðlýst ....Nei

Staðhættir

Varðan er á austurhlið jarðsigs sem heitir Hlandkoppsgjörð, Um 95 m í noðrvestur frá vörðu 083.
Hlandkoppagjörð, en það er all stórt jarðsig sem liggur um 200 m neðan Reykjanesbrautar austan við mitt Óttarsstaðaland, um 400 m í vestur frá gjánni þar sem Kúaréttin er.
Örnefnaskrá; Á háhæðinni á Kotaklifinu er við Skógargötuna er Kotaklifsvarða. Þaðan liggur Skógargatan suður um hraunið. Sunnan undir Miðmundarhæð er klapparskarð sem heitir Djúpaskarð. Skammt norðan við Kotaklifið er djúpt sporöskjulaga jarðfall við götuna. Er það kallað Hlandkoppsgjörð.

Lýsing

Varðan er fallinn, en hleðlsuhæð hennar er núna um 1.10 m og grunnflötur 1-2 m. áætla má að grunnflötur hennar hafi verið um 1 m áður en hún hrundi. Steinastærð um 0.25-0.55 m og er það flögusteinar að hluta

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

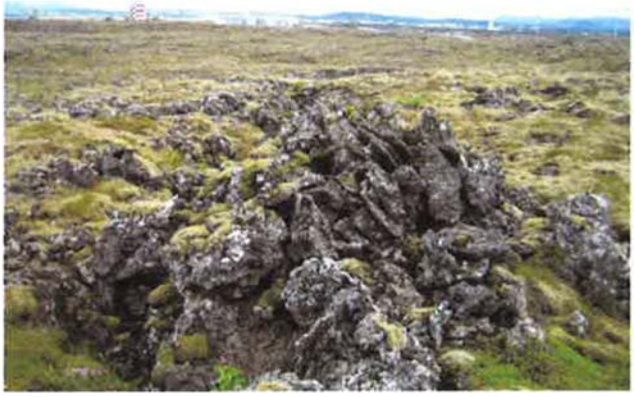

Horft til norðausturs að vörðunni.

Óttarsstaðir

163/74

Heiti .... Varða
Tegund .... Varða 085
Hlutverk .... Kennimark
Gps-hnit .... N 064°02.422' W 022°03.912'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 100 m norðan við Hlandkoppsgjörð á lágum ási í landinu.
Hlandkoppagjörð, er all stórt jarðsig sem liggur um 200 m neðan Reykjanesbrautar 350 m í suðvestur frá gjánni sem Kúaréttinn er í, austan mið miðju Óttarsstaðalands.
Örnefnaskrá: Á háhæðinni á Kotaklifinu er við Skógargötuna er Kotaklifsvarða. Þaðan liggur Skógargatan suður um hraunið. Sunnan undir Miðmundarhæð er klapparskarð sem heitir Djúpaskarð. Skammt norðan við Kotaklifið er djúpt sporöskjulaga jarðfall við götuna. Er það kallað Hlandkoppsgjörð.

Lýsing
Varðan er um 1.20 má hæð, grunnflötur um 2 m hrunið hefur úr vörðunni til suðurs. Steinastærð 0.25-0.55 m. Um 3-4 m í norður frá vörðunni er gönguslóði sem liggur NA-SV.

Athugasemdir

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft 1 norður að ásnum sem varðan er á lengst til vinstri á myndinni.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/75

Heiti .... Stekkur
Tegund .... Hleðsla 086
Hlutverk .... Stekkur
Gps-hnit .... N 064°02.387' W 022°04.093'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Ábúð
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Klettabelti um 550 m í suðvestur frá gjánni með Kúaréttinni, og um 250 m neðan Reykjanesbrautar. Rétt austan við mitt land Óttarsstaða

Lýsing

Í klettagjá sem er gerð af náttúrunnar hendi eru hleðslur sem gera það að verkum að hægt hefur verið að nota gjánna fyrir dýrahald. Gjáin er um 7-8 m löng og um 2 m breið, veggjahæð er um 2.10m. Fremsti gjánni er hleðsla sem afmarkar rýmið inni í gjánni. Hleðslan erum 0.50 má hæð. Norðurhlið gjárinnar er um 4 m lengra en fyrr nefnd hleðsla og myndar aðhald að rýminu í gjánni. Gjáin skiftist síðan innst i tvær þrengri gjár, þar sem önnur þrengist á náttúrlegan hátt, en í hinni er fyrirhleðsla sem lokar henni, hleðsluhæð er um 1 m. Ofan á suðurhlið gjárinnar er einföld röð hleðslusteina til að hækka vegginn. Fyrir framan hleðsluna sem afmarkar rýmið inni í gjánni, nær gjáveggurinn lengra og úr verður rými fyrir framan hleðslurnar.

Athugasemdir

Heimildir

Horft inn í gjánna til norðausturs.

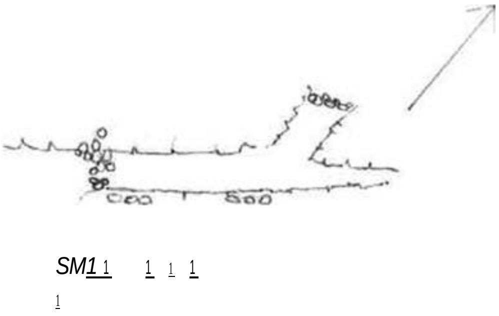

Teikning: stekkurinn.

Óttarsstaðir

163/76

Heiti .... Fyrirhleðsla
Tegund .... Hleðlsla 087
Hlutverk .... Fyrirhleðsla
Gps-hnit .... N 064°02.373' W 022°04.155'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Klettabelti um *550* m í suðvestur frá gjánni með Kúaréttinni, og um 250 m neðan Reykjanesbrautar. Rétt austan við mitt land Óttarsstaða í klettabelti er mjó klettagjá sem liggur austur-vestur í landinu

Lýsing
Gjá sem er um 10 m löng, og um 1 má breidd, og um 2-3 má hæð eru hleðslur, gjáinn liggur í austur vestur í smá sveigum í landinu. Í gjánni eru hleðslur þvert yfir gjánna á þremur stöðum. Hleðsluhæð er um 0.60 m, veggjaþykkt um 0,60 m. Steinastærð um 0.60 m, áberandi stórir steinar í hleðslunum.

Athugasemdir
Það má ætla að hleðslurnar hafi verið til varnar því að búfénaður festist í þröngri gjánni.

Heimildir

Horft yfir gjána til norðurs.

Horft yfir hleðslur til norðurs.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/77

Heiti .... Varða
Tegund...................................... Varða 090
Hlutverk .... Kennimark
Gps-hnit .... N 064°02.307' W 022°04.477'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættu.. Nýbyggingar
Hætt.. Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Vörðubrotið er um 60 m austur af Jakobsvörðu frá Jakosbvörðu er um 450 m í vörðuna Ingveldi og Sjónarhólsvörðu sem er vestan við hana.

Lýsing

Varðan eða vörðubrotið, því varðan er hrunin, af henni eru 4 steinar uppistandandi, en 8 steinar liggja við hlið hennar Hleðsluhæð er um 0.60 m og grunnflötur um 0.60 m. Steinastærð um 0.50 m flögusteinar.

Athugasemdir

Heimildir

Horft yfir vörðuna í austur.

Horft frá vörðunni sem er á klettunum fyrir miðju að Jakobsvörðu í austur.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/78

Heiti .... Fjárhellir/Smalaskálahellir
Tegund .... Hellir/hleðsla 091
Hlutverk .... Fjárskýli
Gps-hnit .... N 064°02.275' W 022°04.510'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Já

Staðhættir

Um 300 m í austur frá vörunni Ingveldi og Sjónarhólsvörðu sem standa með nokkru millibili. Frá Jakobsvörðu ern um 150 m í vestur. Hellirinn er í klettabelti.

Lýsing

Hellirinn er undir bergi sem slútir fram fyrir sig, Hellisopið er um 4 m langt og um 2 m breitt, en þegar inn er komið er hellirinn um 4-5 m breiður og 7 langur, og hæðin um 3 m en lækkar inn undir begið. Úr þessum helli er smá op yfir í annan minni helli sem er vestan við. Sá hellir er öllu minni, hellisopið er um 1-2 m á lengd og um 1-2 m á breidd og hæðin um 0.60, Steinar liggja ájörðinuni við þetta hellisop, hafa verið hluti af einhverri hleðslu sem hefur verið við opið. Utan frá er um 4 m á milli þessara hellisopa og þar er einnig smá op niður í hellanna. Inngangur í stærri hellinn er hleðslugarður og þar sem lengri hleðslan sem er L-laga er um 0.60-0. 75 m utan frá séð en hleðslan nær niður að hluta til niður á gólf hellisins og er um 1.20 m má hæð. Styttri veggjahleðslan er um 0.60 m á hæð.

Athugasemdir

Heimildir

Horft að hellisopunum til vesturs.

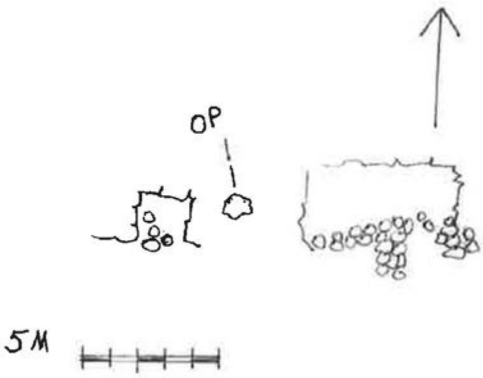

Teikning: hellisopin.

Óttarsstaðir

163/79

Heiti .... Sjónarhólshellir 092
Tegund .... Hellir/hleðsla 092
Hlutverk .... Fjárskýli
Gps-hnit .... N 064°02.150' W 022°04.950'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Hellinn liggur í klettabelti sem er um *50* m í austur innan við landamerki Óttarsstaða og Lónakots.
Hellirinn liggur í náttúrulega lagaðri laut sem styður mjög víð það að hellirinn hefur verið notaður sem fjárhellir.
Örnefnaskrá: Björnhella er klöpp sem liggur fram í sjóin. Fyrir ofan fjörukampin n er uppgróinn sandbakki sem nefndist Sandar. Þar vestast eru landamerki milli Óttarsstaða og Lónakota Ofan við Sanda er Sandtjörn skiptist milli Óttarsstaða og Lónakots. Úr Söndum er landamerkjalínan í Markhól sprunginn klapparhól skammt fyrir ofan kampinn. Þaðan liggur línan í Sjónarhól. Á honum er Sjónarhólsvarða, en suður frá honum er Sjónarhólshellir, fjárhellir stór undir krika. Hann var áður yfirreftur, en nú er það dottið mikið niður.

Lýsing

Hellirinn slútir fram yfir sig og myndar gott rými inn undir klettinum Rýmið fremst í hellinum er um 12-13 m langt og er hæðin þar um 2.50 m, en lækkar inn í hellinn sem er um 1-2 m breiður. Hleðsluveggur er framan við hellisopið. Áður fyrr hefur að hluta til verið reft yfir hleðsluvegginn, en nú er aðeins ein þverspíta eftir af þessu mannvirki. Hleðsluveggurinn að innan þar sem reft var yfir er um 2 m á hæð frá gólfi og upp, en utanmálshæð er um 1.10 m þar sem hann er hæstur við innganginn en lækkar aðeins frá inngangsvegg í vestur. Austan við innganginn er hleðsluveggur sem er um 0.80 má hæð en í framhaldi af honum í smá brekku eru hleðslur sem hafa fallið saman en hafa nyndað einhverskonar rými við austurhluta hellisopsins.
Landið í kringum hellinn eru lautir og náttúrulegt aðgengi sem myndar slóðir sem leiða að hellisopinu sem er í góðu skjóli fyrir norðan áttinni. Það má því segja að landið og umhverfi hellisins sé kjörið fyrir fjárhald.

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft í austur að hleðslum hellisins.

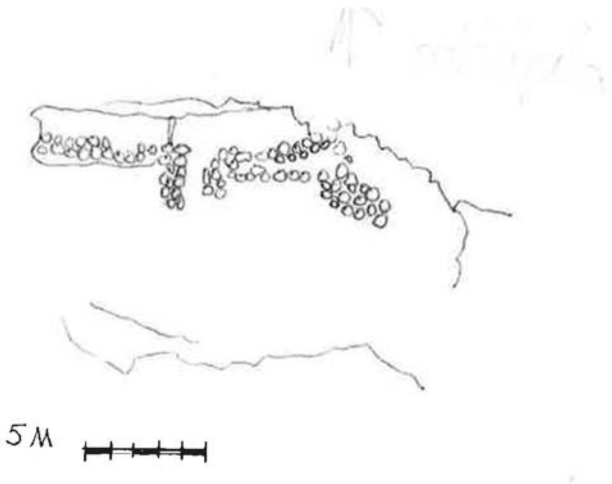

Teikning: Sjónarhólshellir.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/80

Heiti .... Landamerkjagirðing
Tegund .... Garðlag 093
Hlutverk .... Landamerki
Gps-hnit .... N 064°02.149' W 022°04.990'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Landamerkjagarðurinn er á milli Lónakots og Óttarsstaða. Hann er í um 200 m frá fjárhúsum Lónakots í austur.

Lýsing

Það sem sést af landamerkjagarðinum er hleðsla sem er um 2 m á hæð og um 0.50 má breidd sem liggur á ská í klettgjá um 0. 70 m neðst en breikkar upp og er um 1.80 m á lengd efst, um 5 m í norður er önnur hleðsla í sömu gjá álíka og hinn fyrri. Þá liggur meðfram gjánni að austan liggur garðbútur um 7 m langur og um 1 má hæð. og 0.50 má breidd. Frá garðhleðslunni má sjá girðingastaura í báðar áttir því næst austur -vestur, sem hafa verið hluti af landamerkjagirðingunni.

Athugasemdir

Heimildir

Horft yfir hleðslur garðsins til austus.

Horft yfir hleðslur og legu landamerkjalínunnar í norður

museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/81

Heiti .... Garður/aðhald 188
Tegund .... Garðlag
Hlutverk .... Kvíar
Gps-hnit .... N 064°02.742' W 022°03.645'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Hleðslurnar eru í smá laut á móti túngaðshliði að Eyðikotinu ofan vegar að Efri-Óttarsstöðum.

Lýsing
Hleðslurnar í heild fremur óljósar, þær eru þó afmarkaðar af garði á einni hlið. Hæð garðsins um 0.70 m, þá er hleðsluveggur sem er 0.30 má hæð. Út frá honum er garðpartur um 7 m langur og 0.30 má hæð, mosavaxinn hleðsluveggur liggur í sveig að fyrrgreindum hleðslum. Hleðslurnar enda við götuna sem liggur heim að Efri-Óttarsstöðum, og virðist sem gatan hafi verið lögð yfir þær.

Athugasemdir

Heimildir

Horft í norður eflir garðinum.

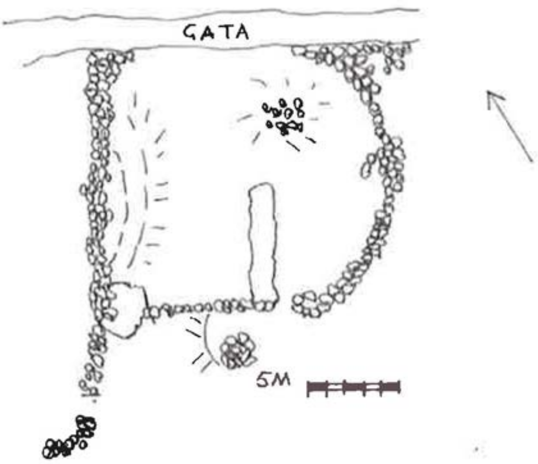

Teikning af garðstæðinu.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/82

Heiti .... Garður við fiskiskúr 190
Tegund .... Garðlag
Hlutverk .... Herslugarður
Gps-hnit .... N 064°02.719' W 022°03.619'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Við fiskiskúr sem er rétt sunnan við Eyðibýlið, suðaustan við hliðgrind sem er fyrir götu að Óttarsstöðum.

Lýsing

Garðurinn liggur í sveig um skúrinn.Hann er einhlaðin, hleðsluhæð er um 0.80 m en hann lækkar nokkuð til suðurs. Stærð hleðslugrjóts er um 0.25-0.50 m. Samhliða garðinum þar sem hann beygir er smá garðstubbur um 7-8 m langur og 1 m breiður.

Athugasemdir

Heimildir

Horft til austurs yfir garðinn.

Horft til austurs yfir garðinn.

Óttarsstaðir

163/83

Heiti .... Tóft 189
Tegund .... Tóft 189
Hlutverk .... Óþekkt
Gps-hnit .... N 064°02.729' W 022°03.664'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Tóftin er innan garðs við skemmu sem er rétt austan við götuna þar sem hliðið er að heimreiðinni að Efri-Óttarsstöðum.

Lýsing

Tóftin er fremur lítil, grjóthlaðin og grasivaxin, hleðsluhæð um 0.60 m. Inngangur í suður. Meðfram hliðum tóftarinnar er grasivaxinn kantur, hleðsluhæð um 0.30 m. breidd um 0.50 m. Botn tóftarinnar er grasivaxinn.

Athugasemdir

Heimildir

Horft til austurs yfir tóftina.

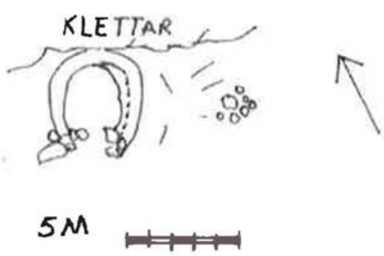

Teikning. tóftin.

Óttarsstaðir

163/84

Heiti .... Undirhleðslugarður 180
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Túngarður
Gps-hnit .... **N** 064°02.730' W 022°03.543'
Aldur 1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Gaðurinn liggur í landinu, að hluta til samhliða veginum áður en farið er i þrengingu að Eyðibýlinu, en beygir upp í landið í átt að sumahúsi sem er efst í suður, brúnmálað tréhús með risi.

Lýsing

Garðurinn liggur í suður-vestur, er L-laga og er vestur armur um 12 m langur, og suður armur er um 15 m langur Garðurinn er einhlaðinn. Hleðsluhæð um 0.40 m. Steinastærð 0.25-0.40 m.

Athu1asemdir

Jónatan Garðarsson: Hleðsla undir undirhleðslugirðingu frá því um aldamótin 1900.

Heimildir

Jónatan Garðarsson, heimild í október 2009.

Horft í austur eftir garðinum.

Óttarsstaðir

163/85

Heiti .... Undirhleðslugarður 191
Tegund .... Garðlag
Hlutverk .... Túngarður
Gps-hnit .... N 064°02.723' W 022°03.623'
Aldur 1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi.. Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 260 m í suður frá Eyðibýlinu er timburklæddur sumarbústaður, um 10 m frá lóðamörkum bústaðarins í suður er garður sem liggur í sveigum um landið um 20 -25 m langur.

Lýsing
Garðurinn liggur í sveig í lautardragi og fylgir landinu í draginu Hann er einhlaðinn nokkuð mosavaxinn, hleðsluhæð um 0.40 m og lægri. stærð hleðlugrjótsins er um 0.25-0.50 m Garðurinn er ekki samfeldur og er fremur óljós á köflum. Við suðurhlið innan garðs að sumabústaðnum er jarðsig við það hafa verið hlaðnar hleðslur sem girða af jarðsigið. Þessi garður er einnig einhlaðin, um 0.30 má breidd, hleðsluhæð um 0.30 m. hann er mjög mosavaxin. Steinastærð 0.25- 0.40 m

Athugasemdir
Jónatan Garðarsson: Undirhleðslugarður frá því um aldamótin 1900.

Heimildir
Jónatan Garðarsson, heimild í október 2009.

Horft í austur yfir garðinn.

Horft í austur yfir hluta garðsins.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/86

Heiti .... Fiskbyrgið/Hrafnagjá 048
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Herslubyrgi
Gps-hnit .... N 064°02.674' W 022°03.706'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Lítil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Hrafnagjá er ofan við nýlega byggðan við sumarbústað sem er fyrir ofan eða sunnan götunna sem liggur heima að Óttarsstöðumn um það bil upp frá Eyðikotinu.
Örnefnaskrá: Sunnan við túnið á Vesturbænum er Hádegishæð, á henni er Hádegishæðarvarða. Hæðin er mjög sprungin og miklar gjár í henni Svolítið suðaustar er feikimikil hæð með sprungu sem nefnist Hrafnagjá í henni er Fiskibyrgið.

Lýsing

Hrafnagjá er sprunga sem liggur suður-norður, við norðurenda hennar eru allt að því hringlaga hleðslur sem hafa hrunið, þær eru mjög mosavaxnar, hleðsluhæð 0.40-0.50 m. Steinastærð 0.30-0,80 m.
Örnefnaskrá: Það sést ennþá fyrir byrginu

Athugasemdir

Örnefnaskrá: Í Fiskibyrginu var geymdur fiskur, og geymdist hann vel.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft til suðurs yfir byrgið.

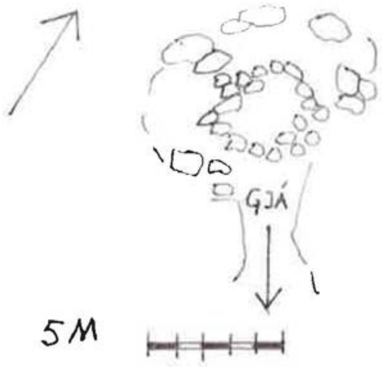

Teikning, Fiskbyrgið.

Óttarsstaðir
163/87

Heiti .... Aðhald 060
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Kvíar
Gps-hnit .... N 064°02.677' W 022°03.734'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Í hraunbolla um 20 m suður frá sumarhúsi sem er um 550 m í suður frá Óttarstaðakoti.
Um 3 m í suður er hleðslugarður sem er í smá sveigum í austur-vestur í landinu.

Lýsing
Kvíarnar eru í hraunbolla þar sem suðurhlið og hluti af vesturhlið er hraunveggur, ofan á hraunvegginn sem er um 1 m á hæð. Á austurhlið er einhlaðinn garður sem er um 4 m langur, hleðsluhæð 0.35 m en út frá honum er upphlaðinn graskanntur sem skeifulaga, hleðsluhæð um 0.30-0.40 m. Inngangur er við austurhlið hraunveggsins.

Athugasemdir

Heimildir

Horft yfir Kvíarnar til vesturs.

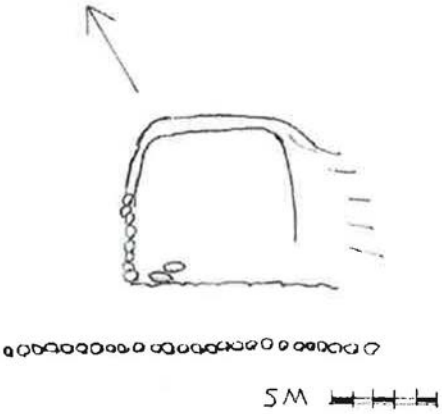

Teikning: Kvíar.

Óttarsstaðir

163/88

Heiti .... Aðhald 060, 191
Tegund .... Garðlag
Hlutverk .... Aðhald
Gps-hnit .... N 064°02.677' W 022°03.734'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 260 m i suður frá Eyðibýlinu er timburklæddur sumarbústaður, um 10 m frá lóðamörkum bústaðarins í suður er garður sem liggur í sveigum um landið um 20 -25 m langur. Um 2 m frá suðurhlið hleðslugarðs sem fylgir landinu er lautardrag sem er um um 1.80 m neðar en landið sem garðurinn liggur um.

Lýsing

Garðurinn liggur í sveig í lautardragi og fylgir landinu í draginu. Hann er einhlaðinn nokkuð mosavaxinn, hleðsluhæð um 0.40 m og lægri. Stærð hleðlugrjótsins er um 0.25-0.50 m. Garðurinn er ekki samfeldur og er fremur óljós á köflum. Við suðurhlið innan garðs að sumabústaðnum er jarðsig sem er L-laga um 1 má hæð, ofan á það er grjóthleðsla um 0.40 m á hæð. Út frá vesturhlið er grasivaxinn garður í hálfhring sem liggur að suðurhlið jarðsigsins, hleðsluhæð um 0.40 m.

Athugasemdir

Heimildir

Horft til suðvesturs að aðhaldinu.

Horft til suðurs yfir garðinn og aðhaldið

Óttarsstaðir

163/89

Heiti .... Skjólgarður/v Sumarbústað
Tegund .... Hleðslugarður/grjót 183
Hlutverk .... Skjólgarður
Gps-hnit .... N 064°02.701' W 022°03.549'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Lítið
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Í smá lautarbolla sunnan við sumarbústað, sem er um 50 m ofan vegar áður en komið er að Eyðibýli. Mikil trjárækt er innan girðingar við bústaðinn.

Lýsing

Skeifulaga nokkuð mosavaxinn hleðsluveggur, hleðsluhæð allt að 0.80 m Steinastærð 0.25-0.40 m. Inn í skeifunni hefur verið plantað trjám.

Athugasemdir

Heimildir

Horft til suðurs að eystri hluta skeifulagaðs skjólgarðs.

Óttarsstaðir

163/90

Heiti .... Gróðurreitur
Tegund .... Gróðurreitur/hleðsla 181
Hlutverk .... Matjurtagarður
Gps-hnit .... N 064°02.682' W 022°03.602'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Lítið
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 50 m í suðsuðvestur frá sumarbústað sem er afgirtur með undirhleðslugirðingu þar sem hefur verið gróðursett allmikið af trjám. Gróðurreiturinn er undir brekku á móti suðri.

Lýsing
Gróðurreiturinn er upphlaðinn í hálfhring, undir brekku á móti suðri. Graskantur er í kringum reitinn og er hann um 0.40 máhæð.

Athugasemdir

Heimildir

Horf að gróðurreitnum til suðvesturs.

museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/91

Heiti .... Hleðsla 184
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Óþekkt
Gps-hnit .... N 064°02.718' W 022°03.554'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Lítið
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Vestan við undirhleðslugirðingu sem er kringum sumarbústað með trjárækt. sem er um 50 m ofan vegar áður en komið er að Óttarsstðakoti.

Lýsing
Í smá laut eru hleðslur sem gætu verið hlóðir, hleðslurnar eru mjög óljósar, hleðsluhæð um 0.40 m.
Steinastærð um 0.25-0.35 m.

Athugasemdir

Heimildir

Horft yfir hleðslurnar til suðurs.

Óttarsstaðir

163/92

Heiti .... Undirhleðslugirðing 182
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Vörlsugarður
Gps-hnit .... N 064°02.660' W 022°03.574'
Aldur .... 1900 –
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Lítið
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Undirhleðslugarðurinn er í kringum sumarbústað, sem stendur um 50 m ofan og suðaustan vegar, áður en komið er að Óttarstaðakoti.

Lýsing

Undirhleðslugarðuinn er í kringum sumarbústað til afmörkunar landsins sem tilheyrir honum.
Hleðsluhæð um 0.60 á smá hluta við vesturhlið en annars lægri eða um 0.35 m. Steinastærð um 0.20-0.40 m. Lengd garðsins á suðurhlið er um 50 m, vesturhlið um 65 m, norðurhlið um 40 m, austurhlið um 55 m.

Athugasemdir

Heimildir

Horft að garðinum til austurs, tréverk byggt ofan á hann.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/93

Heiti .... Byrgi 04 7
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Skotbyrgi
Gps-hnit .... N 064°02.583' W 022°03.517'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 100 m í suður frá suðaustur horni sumarbústarlóðar sem er í kringum sumarbústað með trjágróðri í afgirtu landi. Bústaðurinn er ofan vegar að Óttarsstöðum, og er austasti bústaðurinn ofan Óttarsstaðakots.

Lýsing

Hleðslurnar eru útflattar og mosavaxnar, og nokkuð sokknar í jörðu en samt greinlegar, hleðsluhæð er um 0.30 m, steinastærð um 0.25-0.45 m.

Athugasemdir

Heimildir

Horft til suðurs yfir byrgið sem er fyrir miðju til hægri við hraunsteinana að Kotaklifsvörðu.

Teikning, hleðslur byrgsins til vinstri.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/94

Heiti .... Fyrirhleðsla 045
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Stekkur
Gps-hnit .... N 064 °02.514' W 022°03.590'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 190 m í suðsuðaustur frá suðurhlið girðingar sem er í kringum sumalbústað með trjágróðri i afgirtu landi. Bústaðurinn er ofan vegar að Óttarsstöðum, og er austasti bústaðurinn ofan Óttarsstaðakots.

Lýsing

Fyrirhleðsla í smá klettagjá, hleðsluveggurinn er hruninn, en er samt vel greinanlegur, hleðsluhæð um 0.50 m, steinastærð 0.30-0.50 m.

Athugasemdir

Heimildir

Horft til suðausturs yfir hleðsluna sem er fremst fyrir miðju.

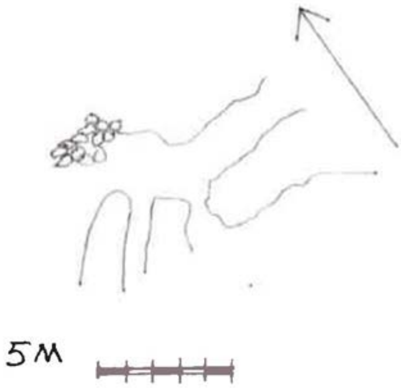

Teikning, fyrirhleðslan til vinstri.

Óttarsstaðir

163/95

Heiti .... Glaumbær, barnaheimili 021
Tegund .... Steinsteypa
Hlutverk .... Barnaheimili
Gps-hnit .... N 064°02.676' W 022°03.424'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Lítið
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um það bil miðja vegu frá Straumi að Óttarsstöðum, er götuslóði í vestur er komið að Glaumbæ sem er á svæði sem er nokkuð sléttlendi miðað við landið í kring. En Glaumbæjarsvæði er umlukt klettabelti þó ekki samfeldu sem hefur myndað skjólgott svæði.

Lýsing

Það sem eftir stendur af byggingunni sem var barnaheimili er steinsteypt gólfplata sem er um 3.5 x 10 m stór.

Athugasemdir

Í Sögu Hafnarfjarðar segir að Barnaverndarfélag Hafnarfjarðar hafa átt mikinn þátt í að barnaheimilið Glaumbær var stofnað 1957. Barnaheimili var starfrækt til ársins 1960.
Glaumbær var sumarbústaður og seinna barnaheimili. Glaumbær brann um 1978.
Jónatan Garðarsson: Það var upphaflega Theódór Á. Mathiesen (1907-1957) læknir sem byggð sumarbústað, og af honum keypti Barnaverndunarfélag Hafnarfjarðar bústaðinn.

Heimildir

Ásgeir Guðmundsson 1984. Saga Hafnarfjarðar III, bls. 280, 292. Skuggsjá, Hafnarfjörður.
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.
Jónatan Garðarsson heimild október 2009.
Lárus H. Blöndal og Vilmundur Jónsson . Læknar á Íslandi. Fyrra bindi bls. 748. Reykjavík 1970

Horft til vesturs að steyptri plötu barnaheimilsins efst til hægri.

Óttarsstaðir
163/96

Heiti .... Lautarholli Glaumbær 17 4
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Skjól
Gps-hnit .... N 064°02.671' W 022°03.399'
Aldur 1900-
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Lítið
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Stígur sem byrjar frá heimabletti Glaumbæjar liggur í austur um 15 m langur og liggur að tveimur lautarbollum.

Lýsing
Frá stígnum er um 2 m löng rás sem er 1 má breidd að lautalbollanum sem er upphlaðinn út frá kletti. Hleðsluhæð er um 0.40 m Hleðslan er grasivaxin.
Austan við þennan lautarholla er annar holli sem er álíka stór, en hefur nýrri hleðslur. Innri hleðlsuhæð í kringum hann er allt að 1.20 m. Ytri brún hans rennur saman við landið í kring.

Athugasemdir
Má vera að lautarbollinn hafi verið notaður til að gefa börnum mat og drykk á góðum degi.
Theódór Á. Mathiesen (1907-1957) læknir byggði sumarbústað í landi Galumbæjar sem síðar varð barnaheimilið. Það má ætla að flestar af hleðslum sem eru þarna eru séu frá tíma Theódórs.

Heimildir
Lárus.H Blöndal og Vilmundur Jónsson. Læknar á Islandi. Fyrra bindi bls. 748. Reykjavík 1970.

Horft að lautarbollunum til norðausturs. Sá eldri til vinstri og yngri til hægri.

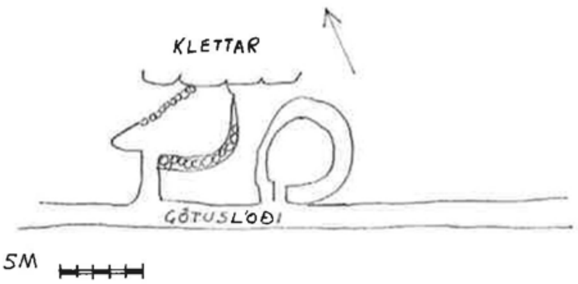

Teikning, lautarbollinn til vinstri, nýrri lautarholli til hægri.

Óttarsstaðir

163/97

Heiti .... Lautarballi 17 4 Glaumbær
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Skjól
Gps-hnit .... N 064°02.671' W 022°03.399'
Aldur.. 1900 -
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Lítið
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Stígur sem byrjar frá heimabletti Glaumbæjar, liggur í austur vestur er um 15 m og liggur að tveimur lautarbollum, þesssi er austari.

Lýsing

Lautarbollinn er upphlaðinn og grasivaxinn innribrún er um 1.20 m á hæð en ytri brún rennur saman við landið í kring. Um 1 m er í lautarbolla sem er vestan við þennan, og er hann álíka stór.

Athugasemdir

Má vera að lautarbollinn hafi verið notaður til að gefa börnum mat og drykk á góðum degi.
Theódór Á. Mathiesen (1907-1957) læknir byggði sumamústað í landi Galumbæjar sem síðar varð barnaheimilið. Það má ætla að flestar af hleðslum sem eru þarna eru séu frá tíma Theódórs.

Heimildir

Lárus H. Blöndal og Vilmundur Jónsson. Læknar á Íslandi. Fyrra bindi bls. 748. Reykjavík 1970.

Horft yfir lautarbollana til austurs, sá eldri nær, sá yngri fjær.

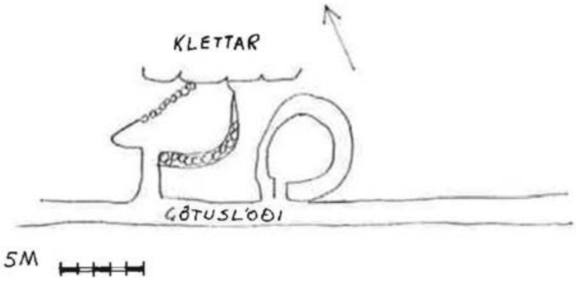

Teinking, Lautarbollinn til hægri, eldri hleðslur í lautarbolla til hægri.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/98

Heiti .... Matjurtagarður 020
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Matjurtagarður
Gps-hnit .... N 064°02.673' W 022°03.426'
Aldur 1900-
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 3 m í suður frá steyptri gólfplötu Barnaheimilsins Glaumbæjar, undir smá hæðardragi.

Lýsing

Grasivaxinn skeifulaga kantur, sem opnast til suðurs, um 8 m breiður fremst og 5-6 m langur hleðsluhæð um 0.30 m.

Athugasemdir

Theódór A. Matlúesen (1907-1957) læknir byggði sumarbústað í landi Glaumbæjar sem síðar varð barnaheimilið. Það má ætla að flestar af hleðslum sem eru þarna eru séu frá tíma Theódórs.

Heimildir

Lárus H. Blöndal og Vilmundur Jónsson. Læknar á Islandi. Fyrra bindi bls. 748. Reykjavík 1970.

Horft yfir matjurtagarðinn til austurs.

óttarsstaðir

163/99

Heiti .... Matjurtagarður 020
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Matjurtagarður
Gps-hnit .... N 064°02.673' **W** 022°03.426'
Aldur 1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 6 m í suðsuðaustur frá suðausturhorni á steyptri gólfplötu sem áður var Barnaheimili Glaumbæjar. Austan undir smá hæðardragi sem er í suður-norður.

Lýsing

Matjurtagarðurinn er í smá halla undír hæðardragínu, grasivaxinn hleðslukantur er i kringum hann á þrjá vegu, en fjórða hliðin er hæðardragið. Hann er um 7x7 m og hleðsluhæð um 0.30 m.

Athugasemdir

Theódór Á. Mathiesen (1907-1957) læknir byggði sumarbústað í landi Glaumbæjar sem síðar varð barnaheimilið. Það má ætla að flestar af hleðslum sem eru þarna eru séu frá tíma Theódórs.

Heimildir

Lárus H. Blöndal og Vilmundur Jónsson. Læknar á Islandi. Fyrra bindi bls. 748. Reykjavík 1970.

Matjurtagarðuimn undir hæðinni, horft í austur.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/100

Heiti .... UndirhleðslurNatnstankur 176 GL
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Áveita
Gps-hnit .... N 064°02.672' W 022°03.348'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Við Óttarsstaðaveginn rétt áður en komið er að svæði Glaumbæjar. Vatnstankurinn er í um *65* m í austur frá steyptri gólfplötu Glaumbæjar upp á smá hæð þar sem túngarðurinn liggur í kringum heimatúnið í austur.

Lýsing

Hleðslumar eru undirstöður undir vatnstank sem var notaður af barnaheimilinu Glaumbæ þegar það starfaði. Hleðslurnar eru hringlaga, nokkuð hefur hrunið úr þeim, bæði inní hringinn og út fyrir hann, smá ferhyrnd hleðsla er við norðurhlið að innanverðu. Hleðsluhæð um 0.40 m, steinastærð. 0.25-0.40 m.

Athugasemdir

Theódór Á. Mathiesen (1907-1957) læknir byggði sumarbústað í landi Galumbæjar sem síðar varð barnaheimilið. Það má ætla að flestar af hleðslum sem eru þarna eru séu frá tíma Theódórs.

Heimildir

Lárus H. Blöndal og Vilmundur Jónsson. Læknar á Íslandi. Fyrra bindi bls. 748. Reykjavík 1970.

Horft yfir undirstöður vatnstoksins til austurs

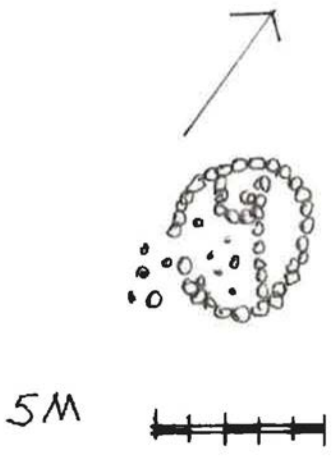

Teikning, undirstöður vatnstanks.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/101

Heiti .... Stekkur 177
Tegund .... Tóft
Hlutverk .... Stekkur
Gps-hnit .... N 064°02.683' **W** 022°03.462'
Aldur 1150-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Stekkurinn er um 40 m í vestur frá steinsteyptri gólfplötu barnaheimilisins Glaumbæjar. Um 10 m í vestur er undirleðslugarður sem liggur í sveigum um landið.

Lýsing

Stekkurinn er hlaðinn utan í hraundrag og er allt að því hringlaga út frá honum. Inngangur er í stekkinn í vestur, nokkuð hefur hrunið í innganginn, og eru þeir steinar mosavaxnir. Hleðlsuhæð á norðuhlið er um 0. 75 m, en á austurhlið um 0.30 m Steinastærð eru um 0.25-0.45 m

Athugasemdir

Heimildir

Horft yfir stekkinn í vestur.

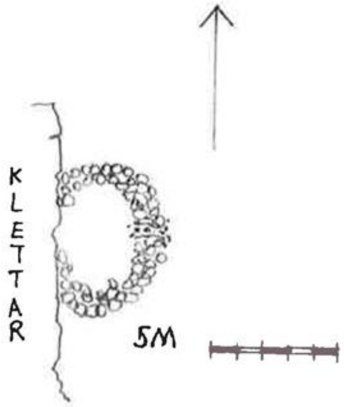

Teikning: Stekkurinn

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/102

Heiti .... Tóft við Glaumbæ 179
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Óþekkt
Gps-hnit .... N 064°02.693' W 022°03.377'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Tóftin er til hægri neðan/vestan við, vegaslóðann áður en farið er gegnum túngarðinn í heimaland Glaumbæjar.

Lýsing

Tóftarveggirnir eru byggðir utan í kletta. Veggir tóftarinnar eru einhlaðnir úr frekar stórmm steinum, steinastærð 0.30- 0.60 m. Hleðsluhæð 0.50 á norðurhlið en um 0.40 má suðurhlið. Tóftin er opin til austurs en minni steinar við inngangsvegg að framan. Vegurinn sem liggur að Glaumbæ hefur verið lagður yfir norðausturhorn tóftarinnar.

Athugasemdir

Heimildir

Horft yfir tóftina til vesturs, tóftin fyrir miðri mynd við vegslóðann.

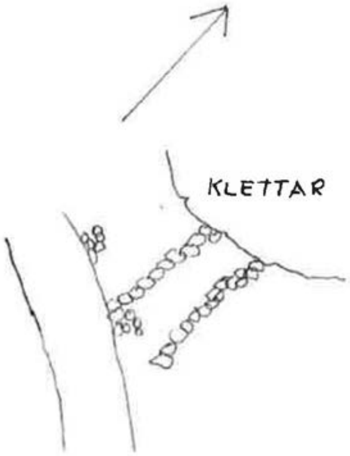

Teikning, stekkurinn.

Óttarsstaðir

163/103

Heiti .... Túngarður, 175 Glaumbær
Tegund .... Garðlag
Hlutverk .... Túngarður
Gps-hnit .... N 064°02.676' W 022°03.367'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Túngarður er í kringum heimaland Glaumbæjar, sem var rekið sem barnaheimili, en brann árið 1978. Gaðurinn er vel sýnilegur í landinu þar sem hann er hlaðinn, en þar sem eru klettar og gjár í umhverfinu tekur það sem afmörkun í staðinn fyrir hlaðinn garð.

Lýsing

Túngarðurinn er einhlaðinn, hleðsluhæð allt að 0.50. Steinastærð um 0.25-0.50 m Túngarðurinn er vel sýnilegur í um 450 m í austur frá bæjarstæði Glaumbæjar, þar liggur garðurinn í suður - norður.
Frá innkeyrslu inn á svæðið liggur garðurinn í austur-vestur með rofi í garðinn fyrir innkeyrsluna austurhluti garðsins rennur saman við suðurhluta túngarðsins sem er í suður. Í Vestur fer túngarðurinn í sveig í landinu og þar má sjá upphlaðna ferhyrninga fyrir girðingastaura koma út úr garðinum.

Athugasemdir

Gps.
Fyrir austurhluta garðisns
64 °02.676-22°03.367
Í vestur frá bæjarstæði Glaumbæjar.
64 °02. 678-22 °03.488
Það gæti verið að garðurinn hafi verið hlaðinn á þessu svæði áður en barnaheimilið tók til starfa. Þar sem þarna er slétt gróðurlendi og skjól, án þess að heimildir séu til um það.
Jónatan Garðarsson: Túngarðurinn er frá því að Theódór Á. Mathíesen (1907- 1957) byggði sumarbústað á þessu svæði.

Heimildir

Jónatan Garðarsson heimild í október 2009.
Lárus H. Blöndal og Vilmundur Jónsson. Læknar á Íslandi. Fyrra bindi bls. 748. Reykjavík 1970.

Túngarðurinn í austur frá Glaumbæ.

Túngarðurinn í austur frá Glaumbæ.

Óttarsstaðir

163/104

Heiti .... Hleðslu 019
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Óþekkt
Gps-hnit .... N 064°02.651' W 022°03.446'
Aldur 1900-
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Lítið
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um *25* m í suður frá gólfplötu þar sem Barnaheimili Glaumbæjar var. Steinahleðslan er austani smá lægð sem er í suður norður í landinu.

Lýsing

Óregluleg steinahleðsla sem þó er afmörkuð í landinu, hleðsluhæð um 0.25 m, liggur í smá bogum um landið, á um 12x10 m löngu svæði.

Athugasemdir

Heimildir

Horft til suðurs yfir hleðsluna sem er fyrir miðju.

Óttarsstaðir

163/105

Heiti .... Skógarstígsvarða 0 15
Tegund .... Varða
Hlutverk .... Leið
Gps-hnít .... N 064°02.478' W 022°03.599'
Aldur .... 1550·1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Varðan er á hæð fyrir sunnan og ofan Glaumbæjarsvæðið, þar sem Kotaklifsvarða er vestast. Þessi varða er önnur af tveimur vörðum sem eru með 30 m millibili. Þessi varða stendur aðeins lægra en austari varðan.

Lýsing

Varðan er upphlaðinn, steinastærð um 0.25--045 m. Hleðsluhæð 0. 70 m Grunnflötur um 1 m

Athugasemdir

Heimildir

Horft að vörðunni í norður.

Óttarsstaðir

163/106

Heiti .... Sigurðarvarða 014
Tegund .... Varða
Hlutverk .... Kennimark
Gps-hnit .... N 064°02.481' W 022°03.549'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Örnefnaskrá: Frá Glaumbæ sem brann árið 1978, norðan við bann er jarðfall með hlöðnum veggjum, langt þar fyrir sunnan er klapparhæð sem nefirist Sigurðarhæð, vestan í henni er helliskúti sem er Sígurðarhellir, Á Sigurðarhæð er varðan.
Um 30 m í norðvestur er önnur varða aðeins minni. Þar fyrir vestan er Kotaklifsvarða.

Lýsing

Varðan er upphlaðinn steinastærð um 0.25 - 045. Hún er um 0.8 má hæð, en um 1 má hverja hlið.

Athugasemdir

Vegna lagningu Reykjanesbrautar, var gerð fornleifakönnun árið 2001, á vegum Fornleifastofnunar Íslands. Þar er skráður Sigurðarhellir og lýsing á vörðunni,

Heimildir

Elín Ósk Hreiðarsdóttir. 2001. Fornleifakönnun-Reykjanesbraut. Fornleifastofnun Íslands. (Gk-163:055)
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá-Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft í austur yfir vörðuna.

Fornleifaskrá Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/107

Heiti .... Fyrirhleðsla/sprunga 015 a
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Vörlsugarður
Gps-hnit .... N 064°02.519'W 022°03.684'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Sprungan er í hraunbelti sem er fyrir sunnan og ofan Glaumbæjarsvæðið, ofan við það er Kotaklifsvarða (108) sem er vestasta og tvær minni vörður (105, 106)

Lýsing
Fyrirhleðslur í sprungu sem liggur austur-vestur með smá sveig til suðurs.
Sprungan er um 12 m löng og um 0.60 - 1 má breidd. Dýpt sprungunnar er mest við austurendann, um 2 m en lækkar síðan niður í um 0.80 við suðvestur endann. Hleðsluhæð er um 2 m við austurendann en um 0.80 við suðvesturendann.

Athugasemdir
Fyrirhleðslurnar í sprungunni hafa verið hlaðnar til að varna því að féð, og þá sérstaklega hrútar festust í henni.

Heimildir

Horft til norðausturs yfir sprunguna með fyrirhleðslunum.

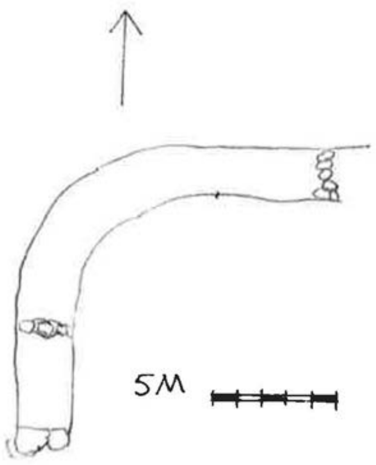

Teikning. sprungan með hleðslum.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/108

Heiti .... Hádegishæðarvarða 102
Tegund .... Varða
Hlutverk .... Eyktamark
Gps-hnit .... N 064°02.644' W 022°03.724'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Upp af sumarbústað sem er fyrir ofan og sunnan Óttarstaðakot er skeifulaga hæð um miðbik hæðarinnar er varðan. Örnefnaskrá: Sunnan við túnið á Vesturbænum er Hádegishæð, eyktarmark. Á henni er Hádegishæðarvarða. Hæðin er sprungin og mildar gjár í henni.

Lýsing
Varðan er um 0.80 má hæð og grunnflötur um 0.50 m, en varðan mjókkar upp.

Athugasemdir

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Óttarsstaðir, Örnefnastofnun Gullbringusýsla Garðabær.

Horft til vesturs að vörðunni.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnartjordur.is

Óttarsstaðir

163/109

Heiti .... Varða 017
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Kennimark
Gps-hnit .... N 064°02.505[1] W 022°03.790[1]
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Lítið
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Varðan er upp á klettabelti sem er fyrir ofan Glaumbæjar svæðið og sumarbústað sem er vestan af því. Varða sem er um 14 m í norður frá Hádegisvörðu.

Lýsing

Hleðsluhæð um 1 m, steinastærð um 0.25-0.50 m. Grunnflötur um 2 m. Hleðslur vörðunnar virðast vera nýlegar, það gæti líka verið að hún hafi verið endurhlaðin.

Athugasemdir

Heimildir

Horft að vörðunni til norðurs.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/110

Heiti .... Sigurðarskúti 024
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Fjárskýli
Gps-hnit .... N 064°02.517' W 022°03.412'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Í um 350 m í suður frá Glaumbæ, þar liggur klettabelti í landinu í austur þar undír er Sigurðarskúti**.** Að klettunum er grasivaxið og aðeins bratti í landinu, en framan við er nokkuð slétt.

Lýsing

Í klettaskorningi er skúti sem slútir fram fyrir sig og myndar skjól fyrir norðaustan áttinni. Hleðsluveggur með inngangi er hlaðin fyrir skútann, nokkuð hefur hrunið úr hleðslum í innganginn. en hann er þó vel afmarkaður. Einnig er hrunið úr hleðslunum inn á gólfskútans við hleðslurnar. Klettaskorin er um 2 má hæð að vestan, en um 1- 1.50 m m þar sem hún er lægst við suðurhlið. Hleðsluveggurinn er um 1 má hæð að norðvestan og um 0.75 má hæð að suðaustan.
Frá austur hleðslu skútans til suðurs er hleðsluveggur sem er í boga upp við lága kletta, og liggur aðeins lægra en skútinn. Hleðslumar eru um 0.25-0.30 má hæð. Fyrir framan skútann er smá grasbali. Steinastærð í hleðslunum er um 0.25- 0.40 m.

Athugasemdir

Jónatan Garðarsson: Áður fyrr var skútinn yfirreftur, þó ekkert sjást af því nú.

Heimildir

Jónatan Garðarsson heimild í október 2009.

Horft inn í skútann f austur.

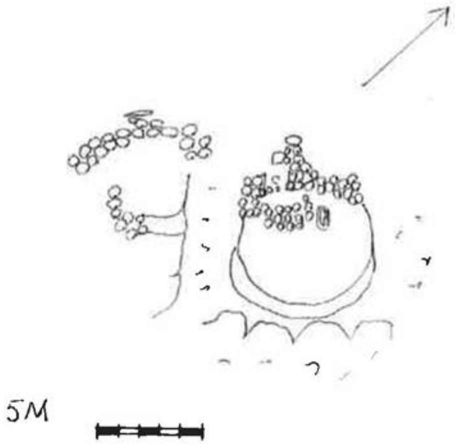

Teikning: Sigurðarskúti til vinstri. hleslur til hægri.

Óttarsstaðir

163/111

Heiti .... Garður við Sigurrðarskúta 239
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Vörlsugarður
Gps-hnit .... N 064°02.459' W 022°03.154'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 250 m í suður frá skilti með gönguleiðakorti sem er norðan Straums.
Garðurinn liggur norður-suður um smáskorning sem liggur að Sigurðarskúta sem er til hægri þegar farið er yfir skorningin eða dragið í vestur yfir garðinn.

Lýsing

Garðurinn liggur í suður- norður. Hann er mikið hruninn, og er að mestu í sömu hæð og landið í kring. Garðurinn er um 15 m langur. Norðurhluti garðsins um 4-5 m og liggur upp í klettabelti, síðan liggur hann niður í dragið og upp smá halla í suður.

Athugasemdir

Sigurðarskúti er númer 110.
Jónatan Garðarsson: Skútinn var yfirreftur, en nú sést ekkert af því.

Heimildir

Jónatan Garðarsson, heimild i október 2009.

Sigurðarskúti til vinstri, rétt ofan við miðja mynd.
Hleðslugarðurinn til hægri rétt neðan við miðja mynd.
Horft í austur.

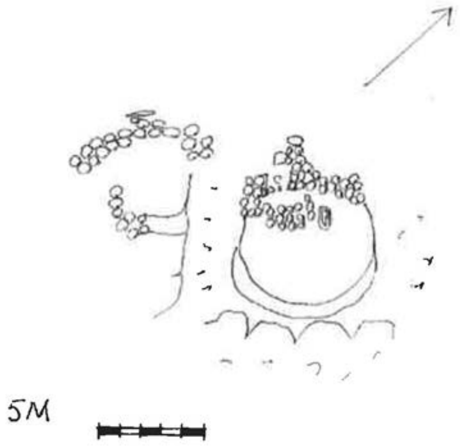

Teikning: Garðhleðslan til vinstri, Sigurðarskúti til hægri.

Óttarsstaðir
163/112

Heiti .... Kúarétt fyrirhleðsla 0 13
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Túngarður
Gps-hnit .... N 064°02.448' W 022°03.451'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Örnefnaskrá: örnefnalýsing: Suðvestur af Sigurðarhæð, með Sigurðarhelli er mikill og hár klapparrani. Suðaustan í honum er feikimikið jarðfall. Fyrir endan á því er eru miklar hleðslur sem nefnist Kúarétt sem er um 450 m í vestur frá húsunum í Straumi. Að Kúaréttinni er merkt gönguleið, rétt norður af húsunum í Straumi.

Lýsing
Fyrirhleðslan, veggjahleðslan liggur á milli klettaveggja í dalverpi um 70-80 m í vestur frá Kúaréttinni sem er fremst í dalverpinu. Hrunið hefur úr hleðslunni, en þær eru allt að 1- 1.1 m á hæð þar sem það er hæst en lægri út við klettaveggina eða um 0.60 má hæð. Steinastærð um 0.25-0.50 m.

Athugasemdir
Vegna lagningu Reykjanesbrautar, var gerð fornleifakönnun árið 2001, á vegum Fornleifastofnunar Íslands. Þar er kúaréttin og hleðslugarðurinn skráð undir sama skráningarmímeri.
Kúaréttin hefur númerið 145 í þessari skrá.

Heimildir
Elín Ósk Hreiðarsdóttir 2001. Reykjanesbraut. Fornleifakönnun Bls. 28, GK.163:056. Fornleifastofnun Íslands.
Gísli Sigurðsson. Örnefnskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Garðurinn fyrir miðri mynd horft í vestur.

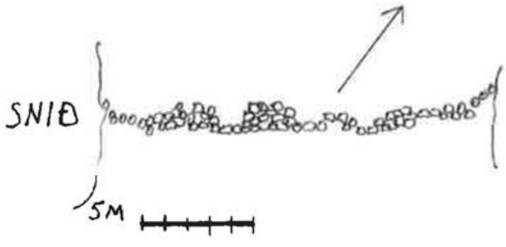

Teikning, snið af hleðsluveggnum við kúaréttina.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/113

Heiti .... Tóft 185
Tegund .... Tóft
Hlutverk .... Óþekkt
Gps-hnit .... N 064°02.798' W 022°03.558'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Meðfram norðausturhlið túngarðsins sem er í kringum Óttarsstaðkot liggur götuslóði niður að sjó, vestan hans að túngarðinum er smá laut með óljósa tóftarveggi.

Lýsing

Óljósir tóftarveggir sem eru mjög grasivaxnir, um 0.30 má hæð, og um 3-4 m langir, en breiddin mjög óljós, um 1 m þar sem hægt var að greina breidd. Inngangur í norðvestur en mjög óljós.

Athugasemdir

Örnefnaskrá: Niður við Óttarsstaðavörina var önnur hjáleiga eða þurrabúð nefnd Kolbeinskot. Kot þetta fór í eyði rétt fyrir aldamót (1899-1900). Síðasti ábúandi þar mun hafa heitið Kolbeinn og mundi gamalt fólk enn eftir honum þegar Gústaf var að alast upp. Túnið sem lá áður undir Kolbeinskot var alltaf nefnt Kotatún, en túnið ofan Sjávarbakkans var kallað Bakkatún. Tóftin gæti hafa tilheyrt Kolbeinskoti, en engin vissa er fyrir því.
Túnakort frá 1917 segir frá koti sem er sagt heita (Nýjakot?) Í örnefnaskrá er ekki getið um það heiti, en samkvæmt Túnakortinu hefur það verið niður við Óttarsstaðvörina, en nafnið sett mað spurningarmerki.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá-Óttarsstaðir. Gullbringussýslu, Örnefnastofnun Íslands, 1980.
Þjóðskjalasafn Íslands. Túnakort frá 1917.

Horft í suður yfir tóftina.

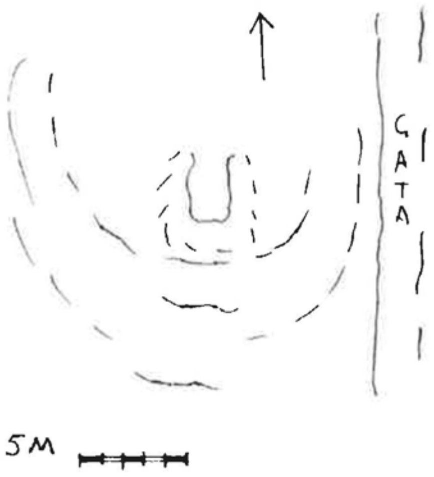

Teikning, tóftin.

Óttarsstaðir

163/114

Heiti .... Óttarsstaðavör 272
Tegund .... Náttúruminjar
Hlutverk .... Naust
Gps-hnit .... N 064°02.821' W 022°03.581'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Áður en komið er að Eyðikotinu er vegslóði niður að sjó, þar er Óttarsstaðavör.
Örnefnaskrá: Óttarsstaðavör er alveg niður undan verkstæðinu sem nú er á Óttarsstöðum, Hún er alveg eins og hún var.

Lýsing
Um 150 m í norðaustur frá Eyðikotinu að kofa og tóftum út við sjávarkambinn. Norðaustan við vörina er nokkuð langur klettarani sem myndar lygnu í vörinni.
Jónatan Garðarsson: Nafnið á klettarananum er Ytri- og Innrihólmi.

Athugasemdir

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá.- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.
Jónatan Garðarsson heimild í október 2009.

Horft yfir vörina til norðurs.

Óttarsstaðir

163/115

Heiti .... Vör gömul 056
Tegund .... Náttúruminjar
Hlutverk .... Naust
Gps-hnit .... N 064°02.821' W 022°03.585'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Horfið
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Lítil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 160 m í norður frá Óttarsstaðakoti í stórgrýttri fjörunni.
Örnefnaskrá: Aðeins austar frá Gudduvör og Óttarsstaðavör er gömul vör sem sést aðeins móta fyrir neðst.

Lýsing
Fjöruborðið frá Gudduvör og Óttarstaðavör er sórgrýtt fjörugrjót og ekki gott að greina hvar gamla vörin hefur verið, eins og segir í örnefnaskrá þá á aðeins að móta fyrir henni neðst

Athugasemdir
Örnefnaskrá: Líklega hefur Kolbeinn í kotinu orðið að hafa kænurnar sínar þar.

Heimildir
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.

Horft í austur frá Óttarsstaðavör.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir 163/116

Heiti .... Gudduvör 055 , 160
Tegund .... Heimild
Hlutverk .... Uppsátur
Gps-hnit .... N 064°02.851' W 022°03. 783'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Horfið
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Engin
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 120 m í norðvestur frá Neðri-Óttarsstöðum er Fiskhóll, norðan í honum er tóft sjóbúðar, frá sjóbúðinni í vestur liggur klettagjá við endan á henni er stórgrýtisfjara og þar var Gudduvör.

Örnefnaskrá: Vestan við Hjallabyrgið var Gudduvör, aflögð fyrir löngu. Sá aðeins móta fyrir henni á stórstraumsfjöru.

Lýsing

Þar sem heitir Gudduvör er stórgrýtisfjara og smá vik í landið.

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft í norður yfir vörina.

Óttarsstaðir

163/117

Heiti .... Skiparétt 186
Tegund .... Heimild
Hlutverk .... Uppsátur
Gps-hnit .... N 064°02.813' **W** 022°03.497'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Horfið
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Norðaustan við túngarðinn við Óttarstaðakot er vegslóði niður að sjó, smá kofi er norðaustan við slóðan frá honum er um 10 m austur hefur verið skiparéttin.

Lýsing

Steyptur hefur verið L-laga garður í norður frá tóftinni sem þarna er, frá styttri enda garðsins er hleðsluveggur úr grjóti úr honum hefur hrunið bæði að og meðfram steypta langveggnum og grjótbreiður liggja um kring þar sem hafa verið veggir, gömul skipsflök sem liggja á víð og dreifí grasivösxnu landinu

Örnefnaskrá: Fyrir ofan Óttarsstaðavör var hleðsla á tvo vegu, veggur að sunnan og vestan, kölluð skiparétt.

Athugasemdir

Örnefnaskrá: Skiparéttin er nú alveg horfin. Þar var bátum hvolft á haustin og þeir látnir standa þar yfir veturinn.
Jónatan Garðarsson: Steypti veggurinn er úr bátasmiðju Guðmundar sem smíðaði þar árabáta og litlar trillur.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.
Jónatan Garðarsson heimild í október 2009.
Túnakort 1917. Þjóðskjalasafn Íslands.

uppsátrið.

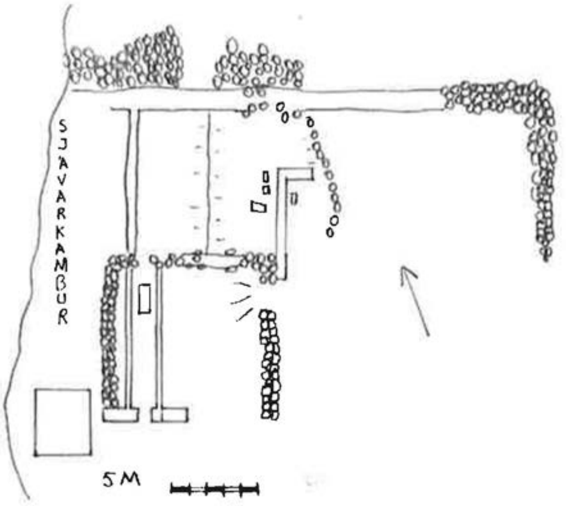

Teikning: af svæðinu fast sunnan við skiparéttina.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/118

Heiti .... Fjárhús/smiðja/bátaskýli 149
Tegund .... Tóft/Fjárhús smiðja, bátaskýli 149
Hlutverk .... Fjárhús, smiðja, bátaskýli
Gps-hnit .... N 064°02.807' W 022°03.522'
Aldur .... 1550-1900+
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Niður við Óttarsstaðavör, um 60 m norðvestur frá Óttarsstaðakotstúngarði, niður að sjávamáli.

Lýsing

Langveggir tófarinnar og gaflveggur tóftarinnar eru upphlaðnir úr grjóti. Í framhliðinni hefur líklega í byrjun verið timbur, en síðan hefur framhliðin verið steypt og langveggur frá framhliðinni að gaflvegg einnig verið steyptur. Norðan þess langveggs er steypt bað fyrir kindur. Hleðsluhæð á upphlöðnum veggjum er allt að 1.40 m. Upphlöðnu veggirnir eru grasivaxnir að ofan steinastærð í hleðslum um 0.24 - 0.40 m. Frá vesturhlið er L-laga grjóthleðsla, hleðsluhæð um 0.40 m.

Athugasemdir

Þarna hefur verið smiðja, bátaskýli, og fjárhús með baðkeri fyrir féð.
Jónatan Garðarsson: Steypti veggurinn er úr bátasmiðju Guðmundar sem smiðaði þar árabáta og litlar trillur.
Örnefnaskrá: Niður við óttarsstaðavörina var önnur hjáleiga eða þurrabúð nefnd Kolbeinskot. Kot þetta fór í eyði rétt fyrir aldamót (1800-1900). Síðasti ábúandi þar mun hafa heitið Kolbeinn og mundi gamalt fólk enn eftir honum þegar Gústaf var að alast upp. Túnið sem lá áður undir Kolbeinskot var alltaf nefnt Kotatún, en túnið ofan Sjávarbakkans var kallað Bakkatún.
Túnakort frá 1917 segir frá koti sem er sagt heita (Nýjakot?) Í örnefnaskrá er ekki getið um það heiti, en samkvæmt Túnakortinu hefur það verið niður við Óttarsstaðvörina, en nafnið sett mað spurningarmerki.

Heimildir

Jónatan Garðarsson heimild í október 2009.
Túnakort 1917. Þjóðskjalasafn Íslands.

Horft í austur yfir hússtæðið.

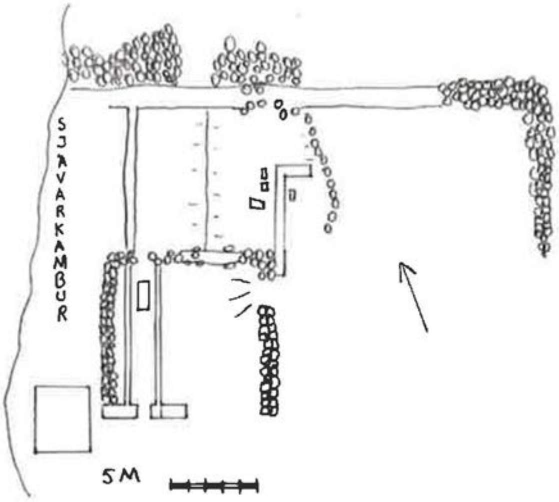

Teikning af húsi og garðhleðslu.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir
163/119

Heiti .... Skúr/ horfinn 149
Tegund .... Hús
Hlutverk .... Skemma
Gps-hnit .... N 064°02.807' W 022°03.522'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Horfið
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Lítið
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Vegslóði sem liggur niður að sjó norðaustan við túngarð Óttarstaðakots skúrinn stendur norðan og niður við sjávarmál við vegaslóðann

Lýsing
Skúrin er 4.5 x 5, með skúrþaki timburksúr. Inngangur í vestur. Skúrinn stendur um 0.50 m frá smiðjutóft/fjárhúsi/bátaskýli

Athugasemdir
Jónatan Garðarsson: Skúrinn var geymsluskúr og bátaskýli í honum var geymd trilla. Nú á árinu 2009 hefur skúrin verið rifinn, og er ekkert eftir af honum nema gólfþlatan.

Heimildir
Jónatan Garðarsson heimild í október 2009.

Horft að skúrnum til austurs.

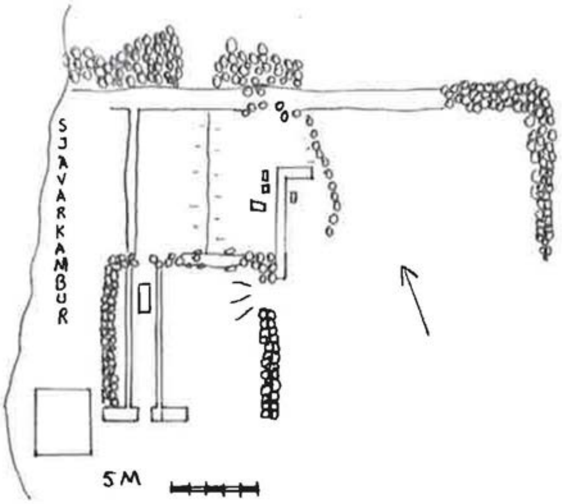

Teikning, skúrinn lengst til vinstri og næsta umhverfi skúrisns.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/120

Heiti .... Haustrétt 168
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Rétt
Gps-hnit .... N 064°02.717' W 022°03.423'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi...................................... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Vestur með götunni heim að Óttarsstöðum á vinstri hönd er Glaumbær sumarbústaður og seinna barnaheimili. Um 120 m frá Glaumbæ í suðvestur eftir vegslóðanum að Óttarsstöðum er jarðfall ofan vegarins með sléttum botni og réttarveggir hlaðnir á brúnum jarðfallsins.

Lýsing

Réttin er hlaðin inn í smá klettabelti þar sem klettaveggirnir mynda að hluta umgjörð réttarinnar. Inngangur er í réttina í vestur, og er hlaðið að honum aðrennslis garður til að stýra ferð fjárins inn í réttina. Hleðsluhæð er um 1.50 m og að hluta til hefur verið hlaðið ofan á klettaveggina til að ná upp hæðinni. Aðrennslisgarðurinn er lægri 0.30 m- 0.40 m. Inngangur er í réttina í vestur og hefur hrunið nokkuð í innganginn. Steinastærð 0.25-0.45 m. Réttin er grasivaxin að innan, og eins í kringum aðrennslisgarðinn. Eitthvað af hleðslugrjóti hefur verið fjarlægt úr veggjum réttarinnar, en réttinn er samt heilleg, og sést vel í landinu.

Athugasemdir

Örnefnaskrá: Norðan við Glaumbæ er rétt þar sem er jarðfall slétt í botn og réttarveggir hlaðnir á brúnum. Rétt þessi var venjulega notuð á haustin, en hún hefur nú verið rifin niður.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft yfir ættina til austurs.

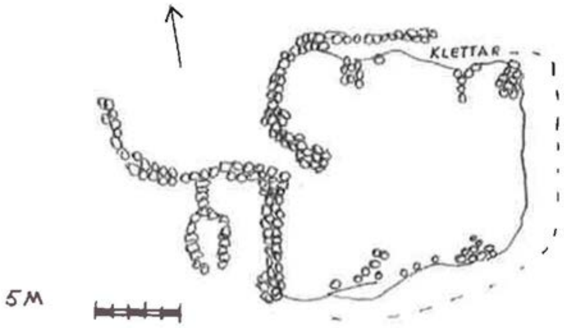

Teikning, réttinn.

Óttarsstaðir

163/121

Heiti .... Heimatúngarður
Tegund .... Garðlag 150
Hlutverk .... Túngarður
Gps-hnit .... N 064°02.749' W 022°03.526'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Garðurinn liggur um 130 m frá Óttarsstaðakoti í norðaustur, neðan vegarins að Óttarsstöðum

Lýsing

Garðurinn liggur í sveig í landinu. Víða er hann jafnhár landinu, en hleðsluhæð er þó allt að 1.20 m þar sem hún er hæst. Gaðurinn er grasivaxinn en hleðslur sýnilegar, úr hraungrjóti sem er að 0.20-0.40 m stærð. Lengd garðsins er um 450 m. Örnefnaskrá: Túnið á Óttarstöðum var allstórt og var því deilt á milli bæjanna í Vesturtún og Austurtún. Túngarður skilur túnin að.

Athugasemdir

Jónatan Garðarsson: Túngarðurinn er heimatúngarður beggja bæjanna Vörslugarður fyrir féð sem var á fjörubeit og útigangi utangarðs. Garðurinn skildi að heimatúnið, slægjulandið og Kotabótina.

Heimildir

Jónatan Garðarsson heimild í október 2009.

Horft yfir túngarðinn til norðausturs.

Út við götuna að Óttarstaðakoti er vesturendi garðsins.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/122

Heiti .... Karstensvarða
Tegund .... Heimild
Hlutverk .... Kennimark
Gps-hnit .... N °.' W º.'
Aldur.. 1550-1900
Ástand.. Horfið
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Engin
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Varðan hefur verið felld, því ekki hægt að staðsetja hana. en hún er talin hafa verið í námundana við Austurtúngarð. Örnefnaskrá: Upp af Kotabótinni er Kotamói, kargaþýfður. Rétt við móan liggur gatan frá Óttarsstöðum upp á veg. Skammt suður af Kotamóanum er Klöpp. Á henni stóð varða sem nefnd var Karstensvarða.

Lýsing

Varðan hefur verið rifin, staðsetning því óviss.

Athugasemdir

Jónatan Garðarsson: Hefur verið miðja vegu milli Austurtúngarðs og Skiphóls- Væntanlega nærri Glaumbæ.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.
Jónatan Garðarsson heimild í október 2009.

Óttarsstaðir

163/123

Heiti .... Stekkur 151
Tegund .... Tóft
Hlutverk .... Stekkur
Gps-hnit ....N 064°02.761' W 022°03.458'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Tóftin er hlaðin innan garðs við norðausturhlið túngarðsins sem skilur að heimatún Óttarsstaða- og Kotatún Vestan við túngarðinn er sumarbústaður, hvítur með rauðmáluðu þaki. Bústaðurinn er á Kotatúni.

Lýsing
Tóftin er hlaðin norðaustan í og utan í túngarðinn sem skilur að Heimatún og Kotatún. Tóftin er grasivaxin en sést þó í steinahleðslu, hleðsluhæð 0.40 m steinastærð um 0.30-0.45 m. Hleðslugrjót hefur hrunið inn í tóftina. Inngangur er í vestur.

Athugasemdir

Heimildir

Horft í austur yfir tóftina.

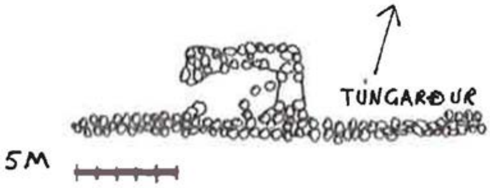

Teikning, Túngarðuinn og fjárskýlið.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/124

Heiti .... Brunnur 1.52
Tegund .... Niðurgröftur
Hlutverk .... Brunnur
Gps-hnit .... N 064°02.777' W 022°03.433'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Brunnurinn er í djúpri gjótu um 50 m í norður við sumarbústað sem er um 150 m frá Óttarsstaðaveginum og er um 20 m austan víð Austurtúngarðinnum. Bústaðurinn er hvítmálaður með rauðu þaki.

Lýsing

Landið hallar niður að brunninum, kringum hann er grasivaxið, ekki eru sýnlegar hleðslur á yfirborði landsins í kring. Brunnopið er um 0.70 x 0.60 m að stærð.

Athugasemdir

Heimildir

Horft yfir brunninn til austurs.

Óttarsstaðir
163/125

Heiti Stekkur153
Tegund .... Dæld
Hlutverk .... Stekkur
Gps-hnit .... N 064°02.788' W 022°03.430'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 70 m í norður frá sumarbústað sem er um 150 m frá Óttarsstaðaveginum í norður og er um 20 m austan við Austurtúngarðinn.
Bústaðurinn er hvítmálaður með rauðu þaki.

Lýsing
Næstum hringlaga jarðsig, hægt að sjá smá hleðslu við vesturenda dældarinnar. Dýpt dældarinnar er um 0.60 m. Garður er í kring, um 2 m í þvermál, ytri brún í sömu hæð og landið í kring.

Athugasemdir
Jónatan Garðarsson: Líllega gamall stekkur frá Kolbeinskot.

Heimildir
Jónatan Garðarsson heimild í október 2009.

Horft i norður yfir stekkinn.

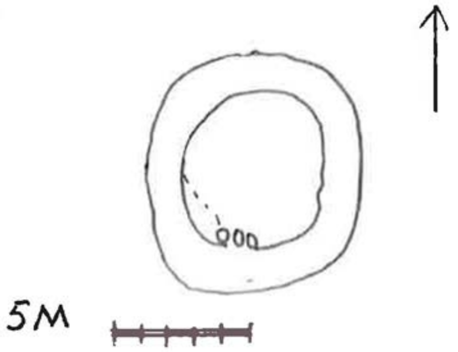

Teikning, stekkurinn.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/126

Heiti .... Matjurtagarður 155
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Matjurtagarður
Gps-hnit .... N 064°02.789' W 022°03.387'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 80 m norðan við sumarbústað sem er um 150 m frá Óttarsstaðaveginum í átt að sjónum og er um 20 m austan við túngarðinn sem er á milli Heimatúns og Kotatúns, umhverfið er mjög grasivaxið.
Bústaðurinn er hvítmálaður með rauðu þaki.

Lýsing

Hleðsluveggir garðsins eru eru mjög grasivaxnir, og um 0.40 m. á hæð, Stærð garðsins er um 7 X 9 m. Veggir eru fremur óljósir á vesturhlið.

Athugasemdir

Heimildir

Horft í norðaustur yfir matjurtagarðinn.

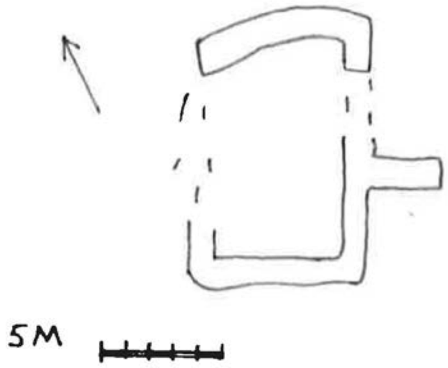

Teikning, matjurtagarður.

Óttarsstaðir 163/127

Heiti .... Tóft 157
Tegund .... Heðsla
Hlutverk .... Stekkur
Gps-hnit .... N 064°02.757' W 022°03.292'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Tóftin er við norðurenda túngarðsins sem skilur að Heimatún og Kotatún um 20 m frá norðurhorni girðingar á sumarbústað sem er hvítur með rauðu þaki sem er um 150 m frá Óttarsstaðaveginum í átt að sjónum

Lýsing
Veggir tóftarinnar sem hlaðnir eru austur- og suðurveggur, og hluti af vesturvegg, en lágt klettabelti er endaveggur. Hleðsluhæð um 0.40 m, hrunið hefur úr suðrvegg út fyrir tóftina. Steinar í hleðslu um 0.25-0.50 m að stærð, gólf tóftarinnar er grasivaxið, í tóftina hefur verið hent mikið af járnarusli.

Athugasemdir

Heimildir

Horft til suðurs yfir tóftina.

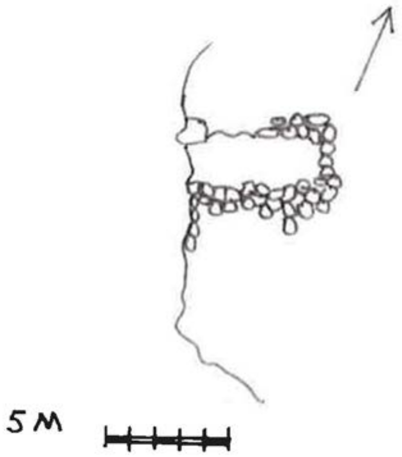

Teikning, tóftin.

museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/128

Heiti .... Sumarbústaður 159
Tegund .... Steinsteypa
Hlutverk .... Híbýli
Gps-hnit .... N 064°02.741' W 022°03.214'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Lítið
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 50 m í norður frá sumarbústað með burstaþaki sem er rétt vestan við landamerki Straums og Óttarsstaða í landi Óttarsstaða.

Lýsing
Steypt plata frá húsinu sem þarna stóð ásamt afmörkuðu svæði þar sem hefur verið steinlagt.

Athugasemdir

Heimildir

Horft til norðurs yfir hússtæðið.

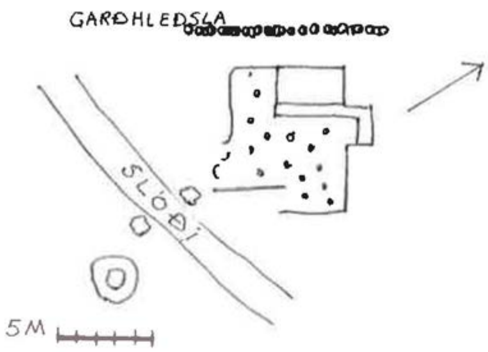

Teikning, hússtæðið og umhverfi.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/129

Heiti .... Hleðslugarður 159
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Túngarður
Gps-hnit .... N 064°02.741' W 022°03.214'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 550 m eftir veginum frá Straumi að Óttarstöðum, vegaslóði sem liggur í átt að sjónum að sumarbústað með burstaþaki sem er rétt vestan við landamerki Straums og Óttarsstaða í landi Óttarsstaða út að sjónum.
Um 1 m norðvestan við steypta plötu sumarbústaðar sem þarna stóð.

Lýsing

Hleðslukantur er um 1 m í norðvestur frá grunni hús sem var rifið. Kanturinn er um 1 m langur og hæðin þar sem það er hæst í miðjunni er um 1.50 m, síðan lækkar það til endanna.

Athugasemdir

Heimildir

Horft 1 norðvestur yfir húsplötuna, garðurinn er til hægri við plötuna.

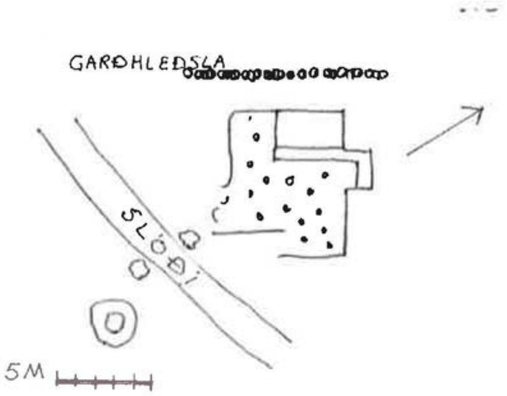

Teikning, hleðslan er efst á teikningunni.
séð yfir steypta húsplötu.

Óttarsstaðir

163/130

Heiti .... Hringlaga garðar 159
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Matjurtagarður
Gps-hnit .... N 064°02.741' W 022°03.214'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Lítið
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Norð-austan við húsgrunn sem liggur norðan vegar að sumatbústað með bröttu þaki niður að sjó, vestan við landamerki Óttarsstaða og Straums.

Lýsing
Hringlaga garður utan um moldarflag, um 2-3 m í þvermál, hleðsluhæð 0.35 m. Frá garðinum liggur steinaröð að gólfplötu sem er austan við, en slóði sem liggur austur -vestur er á milli gólfþlötunnar og garðsins.

Athugasemdir

Heimildir

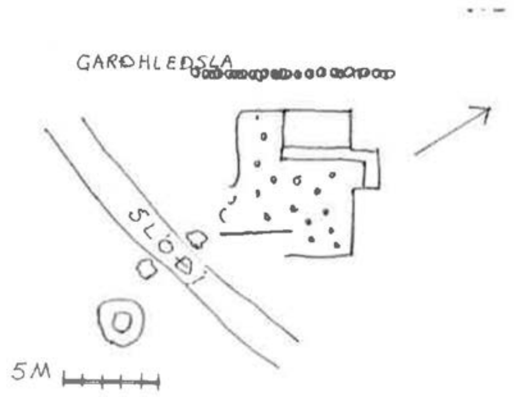

Hringlaga garðurinn til vinstri á myndinni, slóði á milli.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/131

Heiti .... Garður 158
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Herslugarður
Gps-hnit .... N 064°02.742'W 022°03.258'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Frá Óttarsstaðavegi í átt að sjónum um 550 m frá Straumi. Þar er vegaslóði sem skiftist liggur annar í vestur að sumarbústað hvítmáluðum með rauðu þaki og hinn í norður að afgirtum reit, þar sem nú er kofi og matjurtagarður en áður stóð sumarbústaður, um 50 m í vestur frá afgirta reitnum er garðhleðslan.

Lýsing

Einhlaðinn garður sem liggur í landinu suður-norður. Liggur um 5 m upp smá klettabelti rofnar um 2 m og heldur síðan áfram upp smá brekku um 10-12 m. Hleðsluhæð 0.50 m.
Steinastærð um 0.20-040 m.

Athugasemdir

Gaðurinn liggur upp í landið frá Kotabót.

Heimildir

Horft í austur að garðhleðslunni.

Óttarsstaðir

163/132

Heiti Gólfplatal60
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Gólfplata
Gps-hnit .... N 064°02.741' W 022°03.215'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Lítið
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Í lautardragi um 40 m í vestur frá austasta sumarbústað sem er næst landamerkjum Straums og Óttarsstaða Um *5* metra í austur er gólfplata frá húsi sem er horfið.

Lýsing

Vel afmarkað í landinu, steypt hefur verið í kringum grjóthleðslur í veggjum á þrjár hliðar. Hæð veggjana er um um 0. 30 m, en gólfið er alþakið smá hraunsteinum.

Athugasemdir

Heimildir

Horft yfir plötuna til norðurs.

Teikning, gólfplatan.

museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/133

Heiti .... Brunnur 161
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Brunnur
Gps-hnit .... N 064°02.754' W 022°03.194'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Brunnurinn er við norðurenda á klettabelti sem gengur út frá sumarbústað sem er næst landamerkjum Straums og Óttarsstaða út við sjóinn.

Lýsing

Kringum brunninn er grasivaxið. Brunnopið er um lx0.80 m að stærð. Innan í brunnopið er raðað timbri eins og notað er í tunnur, tunnustafir. Ekki er gott að segja til um dýpt brunnsins en það sem sást af þeim var um 0.40 m á hæð.

Athugasemdir

Heimildir

Horft yfir brunnopið til norðurs

Teikning, brunnurinn og næsta umhverfi

Óttarsstaðir

163/134

Heiti .... Hleðslugarður 163
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Vörlsugarður
Gps-hnit .... N 064°02.723' W 022°03.189'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 8 m frá brunninum (133) sem er við endann á klettabelti sem liggur í norður frá sumarbústað sem er næst landamerkjum Straums og óttarsstaða út við sjóinn.

Lýsing

Í smá klettaskoru er fyrirhleðsla um 5 m löng sem liggur austur- vestur, hleðsluhæð um 0.30 m.
Þar hefur klettaskoran og hleðslan myndað smá skjól.

Athugasemdir

Heimildir

Hleðslan til hægri við trédrumbinn sem liggur á jörðinni. Horft til norðurs.

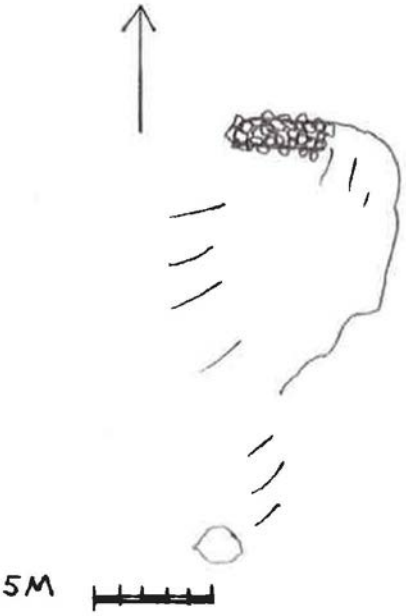

Teikning, hleðslan út frá klettunum.

museum@hafnarfjordur.is

óttarsstaðir
163/135

Heiti .... Fyrirhleðsla 164
Tegund .... Hleðslugarður/Fyrirhleðsla 164
Hlutverk .... Vörlsugarður
Gps-hnit .... N 064°02. 760' W 022°03.199'
Aldur .... 1900 ~
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Hleðslan er í smá klettabelti sem er um 15 m norður af sumarbústað sem er austasti bústaður í Óttarsstaðarlandi að landamörkum Straums og Óttarsstaða út við sjóinn.

Lýsing
Hleðslan liggur í smáboga út frá smáklettabelti í norður suður. Hleðsluhæð um 0.80 m. Steinastærð um 0.25~.40 m

Athugasemdir

Heimildir

Horft til norðurs yfir hleðsluna sem er fyrir framan klettana.

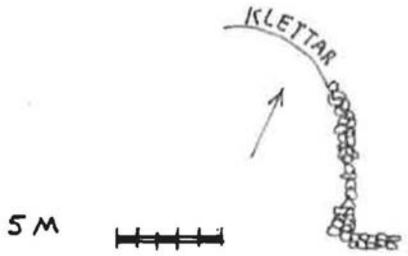

Teikning, hleðalan við klettana.

Óttarsstaðir

163/136

Heiti .... Hleðsla í gjá 165
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Vörlsugarður
Gps-hnit .... N 064°02.726' W 022°03.155'
Aldur .... 1900 –
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 20 m norðaustan við austasta sumarbústað í landi óttarsstaða að landi Straums. Undir klettabelti sem nær niður á jafnsléttu frá bústaðnum í norðaustur.

Lýsing

Hleðslan er á tveimur stöðum i gjá sem liggur austur-vestur, þá er hleðsla út frá suðurhlið inngangs í gjánna, sú hleðsla liggur í suður norður. Hleðsluhæð um 0.40 m.

Athugasemdir

Heimildir

Horft til austurs yfir hleðsluna að gjánni.

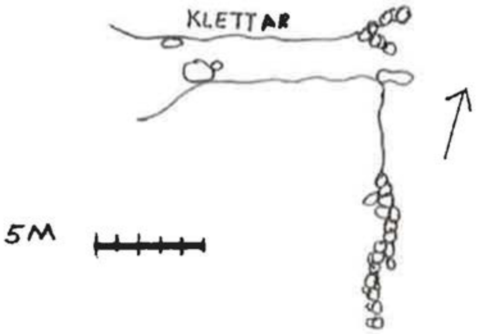

Teikning, gjáin og hleðslurnar.

Óttarsstaðir
163/137

Heiti .... Fyrirhleðsla 166
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Vörlsugarður
Gps-hnit .... N 064°02.720' W 022°03.163'
Aldur .... 1900 -
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 30 m í austur frá sumarbústað austast í Óttarsstaðalandi að landamerkjum Straums út við sjóinn.

Lýsing
Í austur-vestur liggur fyrirhleðslugarður í klettagjá. Garðurinn liggur áfram í norður meðfram vesturhlið klettabeltisins, með einni þverhleðslu. Hleðsluhæð um 0.40 m. Steinastærð um 0.25-0.40 m.

Athugasemdir

Heimildir

Horft yfir hleðslurnar í gjánni til austurs

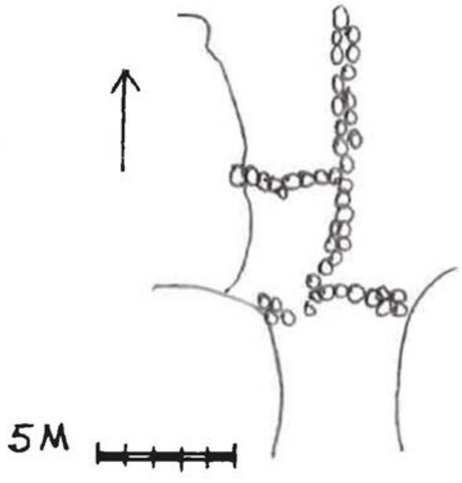

Teikning, hleðslurnar í gjánni.

Óttarsstaðir

163/138

Heiti .... Brunnur 167
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Brunnur
Gps-hnit .... N 064°02.720' W 022°03.162'
Aldur 1900-
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Um 15 m í austur frá austasta sumarbústað í Óttarsstaðalandi að landamerkjum Straums. Um 15 m í austur frá bústaðnum, niður í lægð þar sem er gata sem liggur suður-norður, er brunnurinn austan megin við götuna

Lýsing
Kringum brunninn er mosavaxið, og yfir hann liggur téstaur, óljósar hleðslur má sjá í hliðum hans. Brunnopið er um 0.60x0.80 m að stærð, hleðslukantur er meðfram brunninum í norðnorðaustur og austur-vestur. Hleðsluhæð um 0.30 m. Steinastærð 0.20 - 035 m.

Athugasemdir

Heimildir

Horft til norðurs yfir brunnopið.

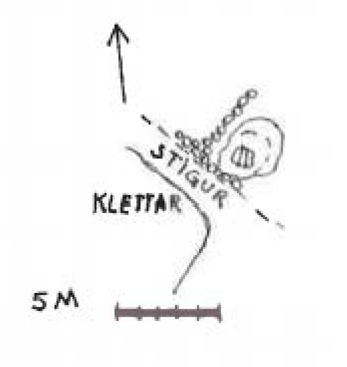

Teikning, brunnurinn og næsta nágrenni.

Óttarsstaðir

163/139

Heiti .... Landamerkjagarður 265,147,148
Tegund .... Garðlag
Hlutverk .... Landamerki
Gps-hnit .... N 064°02. 790' W 022°03.025'
Aldur 1880-1890
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Landamerkjagarður liggur frá Markhól í suðaustur. Garðurinn er að mestu óslitinn og er vel sýnilegur í landinu.
Garðurinn liggur í tjörn sem er norður af Jónsbúð Gps, 64°02.786-22°03.024.
Liggur yfir í vesturenda Jónsbúðartjarnar og og kemur upp aftur og er vel greinilegar í landinu í suður. Gps: 64°02.738-22003.065
Yfir laut þar sem gönguleiðin liggur að Kúaréttinni. Gps. 64°02.461-22°03.271.

Lýsing

Landamerki milli Straums og Óttarsstaða byrja við sjó á Vatnaskersklöpp og yfir miðjan Markhól - þaðan beint í Stóra-Nónhól, frá Nónhól í Gvendarbrunn, frá Gvendarnrunni í Mjóasundsvörðu, frá Mjóasundsvörðu í Klofaklett suður og upp af Steinhúsi. Á Klofaklett er klappað: Ótta., Str., og varða hlaðin hjá

Athugasemdir

Landamerkjagarðurinn var hlaðinn 1880-1890. Hann liggur nú í landi Straums, En landamerki Óttarsstaða og Straums hafa færst í vestur. Núverandi landamerki sýnd á korti þar sem fornleifar eru merktar inn á.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefaskrá-Óttarsstaðir, Gullbringusýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft í norður út að sjó.

Horft í norðvestur garðurinn um tjörn.

Óttarsstaðir

163/140

Heiti .... Markhóll 265 (094)
Tegund .... Kennimark/Náttúruminjar
Hlutverk .... Landamerki
Gps-hnit .... N 064°02.766' W 022°03.046'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 550 m frá Straumi í norðvestur og um 410 m frá Óttarstaðakoti í norðaustur eru landamerkin út við sjó á Vatnaskersklöpp.

Örnefnaskrá: Landamerki Óttarsstaða og Straums byrja við sjó á Vatnaskersklöpp og yfir miðjan Markhól- þaðan beint í Stóra Nónhól, frá Nónhól í Gvendarbrunn, frá Gvendarbrunni í Mjósundsvörðu, frá Mjósundsvörðu í Klofaklett, suður og upp af Steinhúsi. Á Klofaklett er klappað: ótta., Str. og varða hlaðin hjá. Frá Klofakletti í Markastein suður og upp af Eyjólfshól; á þennan Markasteins er klappað: ótta, Str.- Frá þessum Markasteini sömu stefnu upp að Krísuvíkurlandi.

Lýsing

Markhóll er á landamörkum Straums og Óttarsstaða. Markhóll er hóll sem er á milli Vatnaskersklappar og norðurhliðar Jónsbúðar túngarðs. Grasivaxinn klapparhóll.

Athugasemdir

Markhóll er í landi Straums, en var áður á landamörkum Straums og Óttarsstaða. En landamerkin hafa færst í vestur á milli þessara jarða.

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft að Markhól til vesturs.

Óttarsstaðir

163/141

Heiti .... Túngarðar, austur,vestur,suður 193,245,150
Tegund .... Garðlag
Hlutverk .... Túngarður
Gps-hnit .... N °.' W º.'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Ábúð
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Sjá legu garðsins á korti nr ....
Örnefnaskrá: Kringum öll túnin var hlaðinn tvístæður túngarður, feiknamannvirki.

Lýsing

Túngarðurinn er njög vel varðveittur. Hann hefur verið rofinn á nokkrum stöðum í gegnum tíðna það hefur eflaust stafað af annari notkun á landinu sem hann liggur um. Hleðsluhæð er allt 2 m í vesturtúngarði, en yfirleitt lægri um 1 m og lægri.
Austurtúngarður: Gps 64°02.749-22°03526
Vesturtúngarður: Gps: 64°02.826-22°04.144
Suðurtúngarður við hlíð að óttarsstöðum frá Eyðikoti:
Gps. 64°02.742-22°03.720
Suðurtúngarður við Hrafnagjá: Gps. 64 °02. 702-22°03.917

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands, 1980.

Austurtúngarður, horft í norðaustur.

Vesturtúngarður, horft í vestur.

Óttarsstaðir

163/142

Heiti .... Kotabót (095)
Tegund .... Uppsátur/Kotabót
Hlutverk .... Uppsátur
Gps-hnit .... N 064°02.780'W 022°03.167'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Merkin milli Óttarsstaða og Straums liggja um slétta klöpp sem kölluð er Vatnasskersklöpp, að henni liggja klettar í fjörunni sem nefnast einu nafni Vatnasker, utast er Vatnaskersklettur langt úti i sjó allur sprunginn. Vestan við merkin ofan fjörunnar tekur við Kotabótakampur, eða Kotabótarmöl. Austan við hana er hæð sem endar út í sjó. Þar sem hún kemur í kampinn er kölluð Kothella. Frá Hellunni út að túngarðinum er kölluð Kotabót. Innan við kampinn er Kotabótartjörn, þornar um fjöru.

Lýsing

Kotabót er graasivaxið smá bylgjað landslag sem nær frá landamerkjum Óttarsstaða-Straums út að Austurtúngarði og um *50* m frá fjöru inn í landið.

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá-Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft yfir Kotabót til vestrus.

Óttarsstaðir

163/143

Heiti .... (096)
Tegund .... Garðalag
Hlutverk .... Skiptivöllur/fiskur
Gps-hnit .... N 064°02.779' W 022°03.239'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi..................................... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Við landamerki Straums og Óttarsstaða er Kotabót, vestan við hana er U- laga garðlagið. Þarna liggur gönguleið meðfram sjávarkambinum í austur vestur, þar sem U-laga opið liggur.

Lýsing

Hleðsluhæð innri brúnar garðhleðslunnar að austan er um 0.50 m, Og að vestan um 0.30 m. Ytri brúnir renna að mestu saman við landið í kring, Garðalgið er grasivaxið og ekki sést í hleðslur. Um 12 m eru frá endahleðslum í norður út að sjávargrjóti við sjávarkambinn.

Athugasemdir

Heimildir

Jónatan Garðarssson heimild í október 2009.

Horft í norður yfir kletta við endavegg garðlagsins.

Óttarsstaðir

163/144

Heiti .... Hleðslugarður 099
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Herslugarður
Gps-bnit .... N 064°02.842' W 022°03.752'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 200 m frá Neðri óttarsstöðum niður að sjó upp á grasivöxnum all stórum hól, Fiskhól sem sést vel í landinu. Norðan í hólnum niður við sjávarkambinn er tóft sjóbúðar, fast vestur af henni er gjá með hleðslum.
Örnefnaskrá: Rétt austan við Rúnugerði er nokkuð stór hóll sem er kallaður Fiskhóll. Uppi á þeim hól hafa verið breiðir grjótgarðar, sem enn sést móta fyrir.

Lýsing

Gjáinn er um 12 m löng og liggur í austur vestur. Veggir að norðan um 2 m á hæð og að sunnan um 3 m. Í vestur enda hennar eru hleðslur sem hafa hrunið en vel greinanlegar þær ná út fyrir gjána í átt til sjávar. Steinastærð 0.40-0.60 m. Um 2 m innar í gjánni er aðrar hleðslur sem eru á milli gjáveggjana, þær hafa hrunið en eru vel afmarkaðar. Steinastærð 0.30- 0.50 m

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands.

Horft yfir gjána í vestur.

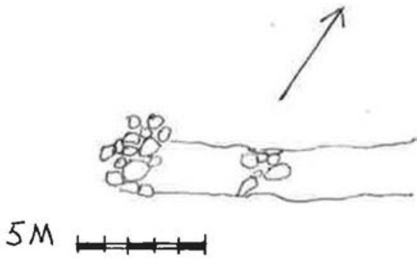

Teikning, hleðslur fyrir enda og miðri gjánni.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/145

Heiti .... Fyrirhleðsla 101
Tegund .... Hleðsla
Hlutverk .... Fyrirhleðsla
Gps-hnit .... N 064°02.639' W 022°03.760'
Aldur 1550-900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Á Hádegishæð sem er skeifulega hæðardrag fyrir sunnan Óttarstaðakot, og sumarbústað sem er undir hæðardraginu. Örnefnaskrá: Sunnan við túnið á Vesturbænum er Hádegishæð, eyktarmerk. Á henni var Hádegishæðarvarða. Hæðin er mjög sprungin og miklar gjár í henni.

Lýsing

Á Hádegishæð er Hádegishæðarvarða, vestan við vörðuna eru sprungur eins og segir í Örnefnaskrá. Í þessar sprungur eru hleðslur sem hafa verið hlaðnar til að varna því að fé færi sér ekki að voða. Hleðslurnar ern efst suðvestan í hæðinni. Hleðsluhæð er um 0.80 m. Steinastærð um 0.40-0.60 m.

Athugasemdir

Heimildir

Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft yfir hleðslurnar til vesturs.

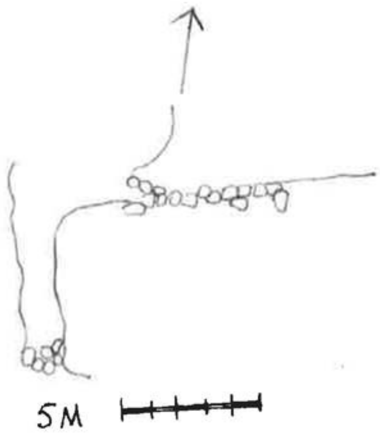

Teikning. fyrirhleðslur.

Fornleifaskrá

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/146

Heiti .... Landamerkjavarða 103
Tegund .... Varða
Hlutverk .... Landamerki
Gps-hnit .... N 064°02.512' W 022°03.189'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir
Frá húsunum í Straumi eftir veginum að Óttarsstöðum um 400 m þá um 70 m í suðvestur frá veginum uppi á klettabelti sem hallar til norðvesturs.

Lýsing
Varðan er hrunin að hluta, hleðsluhæð er um 0.50 m og liggja steinar í kring úr hleðslunni. Grunnflötur er um um 1 m, en nokkuð óljós vegna hruns. Steinastærð un 0.25-0.50 m

Athugasemdir

Heimildir
Jónatan Garðarsson heimild í október 2009.

Horft að vörðunni til austurs.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.ís

Óttarsstaðir

163/147

Heiti .... Undirhleðslugarður
Tegund .... Garðlag
Hlutverk .... Túngarður
Gps-hnit .... N 064 °02 .546' W 022°03 .185'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Frá húsunum í Straumi eftir veginum að Óttarsstöðum um 400 m. þá í suður frá veginum um um 25 m Þar sem undirhleðslugirðingin liggur um drag sem er í austur-vestur, fyrir norður að Landamerkjavörðu (146)

Lýsing

Gaðurinn er nokkuð siginn en vel sýnilegur þar sem hann liggur í austur, um lægð í landinu, hleðsluhæð um 0.40 m. Steínastærð um 0. 25-0.45 m. Girðingastaurar standa að hluta til ennþá i garðstæðinu eða liggja út frá honum. Gaðurinn er um 50-60 m langur.

Athugasemdir

Heimildir

Horft í austur eftir garðinum.

Horft í vestur eftir garðinum.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/148

Heiti .... Leiðavarða 105
Tegund .... Varða
Hlutverk .... Kennimark
Gps-hnit .... N °.' W º.'
Aldur.. 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Um 500 m frá húsunum í Straumi eftir vegi að óttarsstöðum, þá í suður frá veginum um 60 m eftir klettabelti sem liggur skeifulaga í landinu og er varðan vestan í því, á austuranni beltisins er Landamerkjavarða (146)

Lýsing

Varðan er hringlaga um 1 m í þvermál. Hrunið hefur úr vörðunni og liggja steinar í kringum hana en þó mest í suður. Hleðsluhæð er um l m, Steinastærð um 0.25-0.60 m.

Athugasemdir

Varðan er á svo svokallaðri Vetrarleið. Sjá kort yfir "Götur og gamlar leiðir"

Heimildir

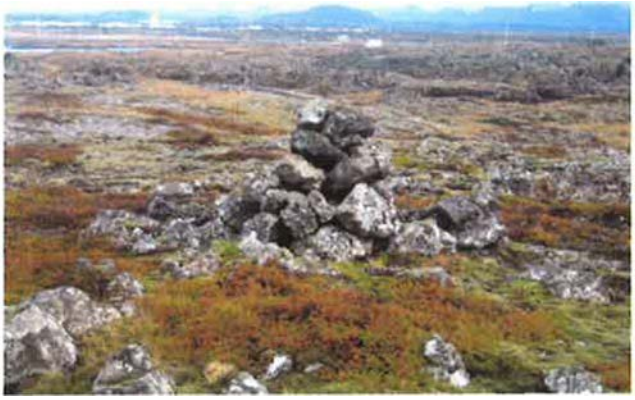

Horft að vörðunni til austurs.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/149

Heiti .... Kotaklifsvarða
Tegund .... Varða/Kot.aklifsvarða
Hlutverk .... Kennimark
Gps-hnit .... N 064°02.523' W 022°03.812'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

A háhæðinni á Kotaklifinu við Skógargötuna er Kotaklifsvarða segir í örnefnalýsingu. Framhjá kúaréttinni og áfram til norðvesturs er gönguleið sem merkt er með stikum. Sé Gönguleiðinni fylgt til norðvesturs er farið fram hjá Kotaklifsvörðu sem er 420-430 m norðan við Reykjanesbraut.

Lýsing

Varðan stendur í mosagrónu hrauni. Hún er um 1.7 -1.8 áhæð og er mestum 1-1.5 m að ummmáli neðst en mjókkar mikið upp.

Athugasemdir

Fornleifastofnun Íslands vann fornleifaskráningu 2001 vegna lagningu Reykjanesbrautar. Var varðan þá skráð. Jónatan Garðarsson: Á Kotaklifi koma saman göturnar Skógargata, Vetrarleið, Kotagatan og Óttarsstaðabæjarstigur.

Heimildir

Elín Ósk Sigurðardóttir. 2001. Fornleifakönnun-Reykjanesbraut. bls. 28 (GK-163:074) Fornleifastofnun Íslands.
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.
Jónatan Garðarsson heimild í október 2009.

Horft til suðurs að vörðunni.
Ljósmynd: Katrin Gunnarsdóttir 2007.

Óttarsstaðir

163/150

Heiti .... *Kúarétt 243
Tegund .... * Hleðsla
Hlutverk .... Rétt
Gps-hnit .... N 064°02.427' W 022°03.395'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Ágætt
Hættumat .... Nýbyggingar
Hætta .... Mikil
Minjagildi .... Hátt
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Örnefnalýsing: Suðvestur af Sigurðarhæð, með Sigurðarhelli er mikill og hár klapparrani. Suðaustan í honum er feikimikið jarðfall. Fyrir endan á því er eru miklar hleðslur sem nefnist Kúarétt.
Gönguleiðakort sem er staðsett norðan við Straum vísar leiðina að kúaréttinni. Það um 450 m leið í vestur frá Straumi,

Lýsing

Réttin er í grösugri gjá milli tveggja 10-15 m hárra klettaveggja að vestan og sunnan. Réttin er byggð upp við austurvegginn. Hún er um 10 má lengd og mest um 6 má breidd. Frá vesturenda hennar er einungis um eins meters bil upp að vestari klettaveggnum. Í réttinni eru þrjú hólf Hleðsluhæð á vesturhlið stærsta hólfins er allt að 1. 30 m, en austurhlið þess er um 0.80 m, hólf sem er út frá austurhlið hefur hleðsluhæð 0.20 m
Veggjahleslur er um 1.5 má hæð. Norðvestur af jarðfallinu gengur hleðsla þvert á uppgönguleiðina upp úr því. (Nr.112)

Athugasemdir

Vegna lagningu Reykjanesbrautar, var gerð fornleifakönnun árið 2001, á vegum Fornleifastofnunar Íslands. Þar er skráð kúaréttin.

Heimildir

Elín Ósk Hreiðarsdóttir. 2001. Fornleifakönnun-Reykjanesbraut (Bls. 28, GK.163:056.) Fornleifastofnun Íslands.
Gísli Sigurðsson Örnefnaskrá-Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

Horft í vestur yfir kúaréttina.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir

163/151

Heiti .... Garðlag
Tegund .... * Garðlag
Hlutverk .... Undirhleðslugarður
Gps-hnit .... N 064°02.336' W 022°03.385'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Sæmilegt
Hættumat .... Vegagerð
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst .... Nei

Staðhættir

Garðlag er greinilegt fast neðan (norðan) við Reykjanesbraut. Garðlagið er í mosavöxnu hrauni. Garðlagið liggur skáhallt til norðausturs.

Lýsing

Garðlagið er einfalt og líklegt er að það hafi einungis verið hlaðið sem undirstaða undir girðingu.

Athugasemdir

Heimildir

Elín Ósk Sigurðardóttir. 2001. Fornleifakönnun-Reykjanesbraut. (Bls.28 Gk.-163-091) Fornleifastofnun Íslands.

Byggðasafn Hafnarfjarðar
museum@hafnarfjordur.is

Óttarsstaðir 163/152

Heiti .... Skógargata/leið
Tegund .... *Skógargata/leið
Hlutverk ....
Gps-hnit .... N 064°02.384' W 022°03.161'
Aldur 1550-1900
Ástand .... Lélegt
Hættumat .... Annað
Hætta .... Talsverð
Minjagildi .... Talsvert
Friðlýst ....

Staðhættir

Í örnefnalýsingu segir: Svonefnd Skógargata lá frá Eyðikotshlíð upp að Óttarstaðaseli. Þar sem hún lá yfir hæðirnar var kallað Kotaklifur. Skammt ofan við Kotaklifið er djúp sporöskjulaga jarðfall við götuna. Er það kallað Hlandkoppsgjörð. Þaðan liggur stígur innum einstigi og blasir þá við klapparhóll með þúfu á, nefndur Spói. Er þá komið upp að Reykjanesbraut. Frá Stóra-Nónhól vestur að Spóa eru kallaðir Nónhólar. Skógargata lá fast vestan við vötnin sem er vestan við afleggjarann að Straumi. Á þessum stað sjást leifar vegarins.

Lýsing

Leifar vegarins sem dæld í hraunið og má sjá slíkar leifar mestan part leiðirinnir (Sjá lega og staðhættir). Mosavaxið sprunguhraun.

Athugasemdir

Heimildir

Elín Ósk Hreiðarsdóttir. 2001. Fornleifakönnun-Reykjanesbraut. (Bls.28 Gk.-163--057) Fornleifastofnun Íslands.
Gísli Sigurðsson. Örnefnaskrá- Óttarsstaðir. Gullbringussýslu. Örnefnastofnun Íslands 1980.

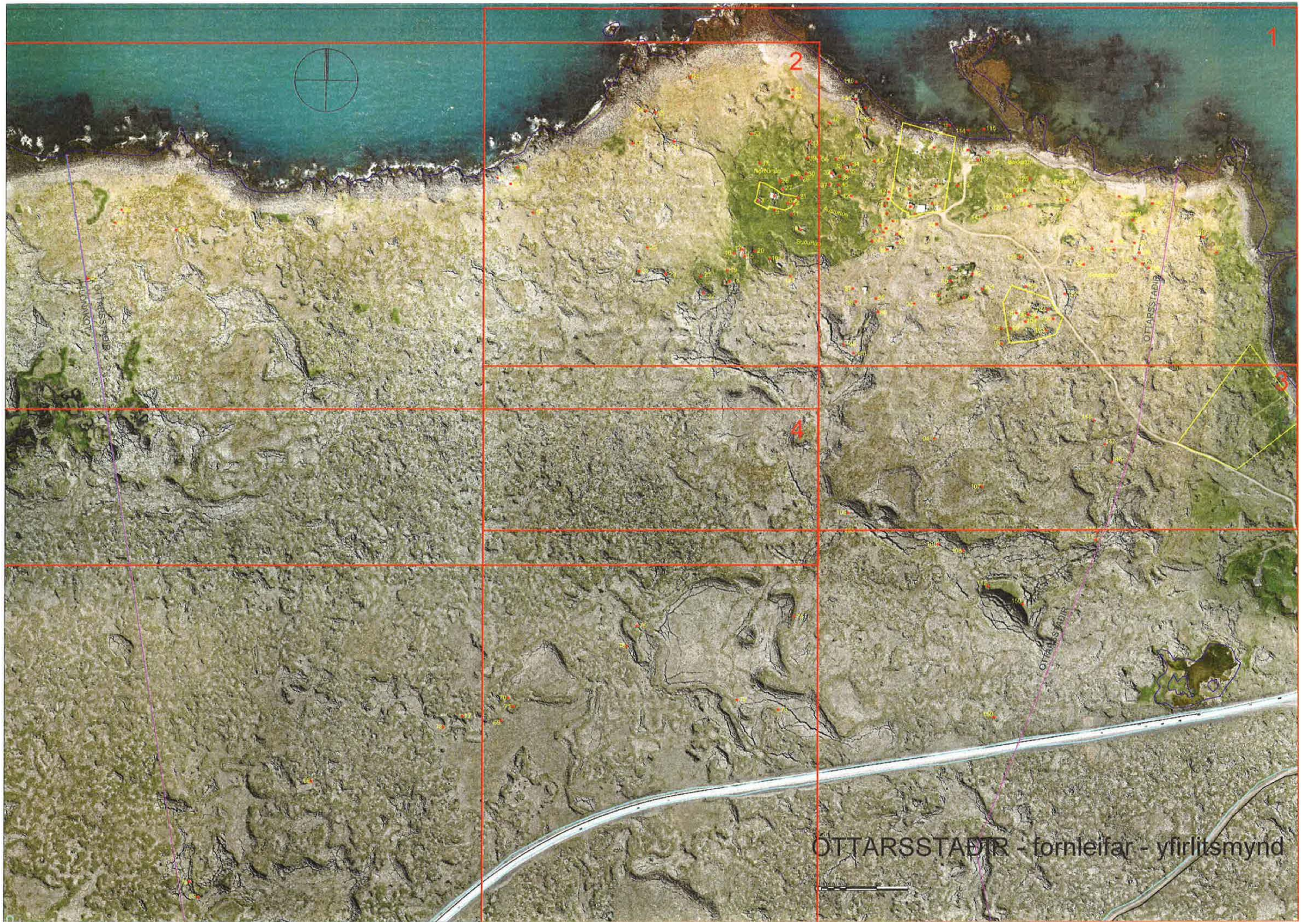

1
2
3
4
ÓTTARSSTAÐIR - fornleifar - yfirlitsmynd

ÓTTARSSTAÐIR
FLÓNAKOT
Norðurtún
ÓTTARSSTAÐIR - fornleifar - yfirlitsmynd

75
74
70
71
77
69
78
72
73
68
OTTARSSTADIR - fornleifar - yfirlitsmynd

Norðurtún
Austurtún
Suðurtún
Bakkatún
Kotatún
ÓTTARSSTAÐIR
ÓTTARSSTAÐIR (fornleifar - yfirlitsmynd

OTTARSSTADIR
OTTARSSTADIR - fornleifar - yfirlitsmynd